

Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):

Michaëlis, Karin.; Karin Michaëlis.

Titel | Title:

Hellig Enfold

Udgivet år og sted | Publication time and place: København : Gyldendal, 1903

Fysiske størrelse | Physical extent:

242 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

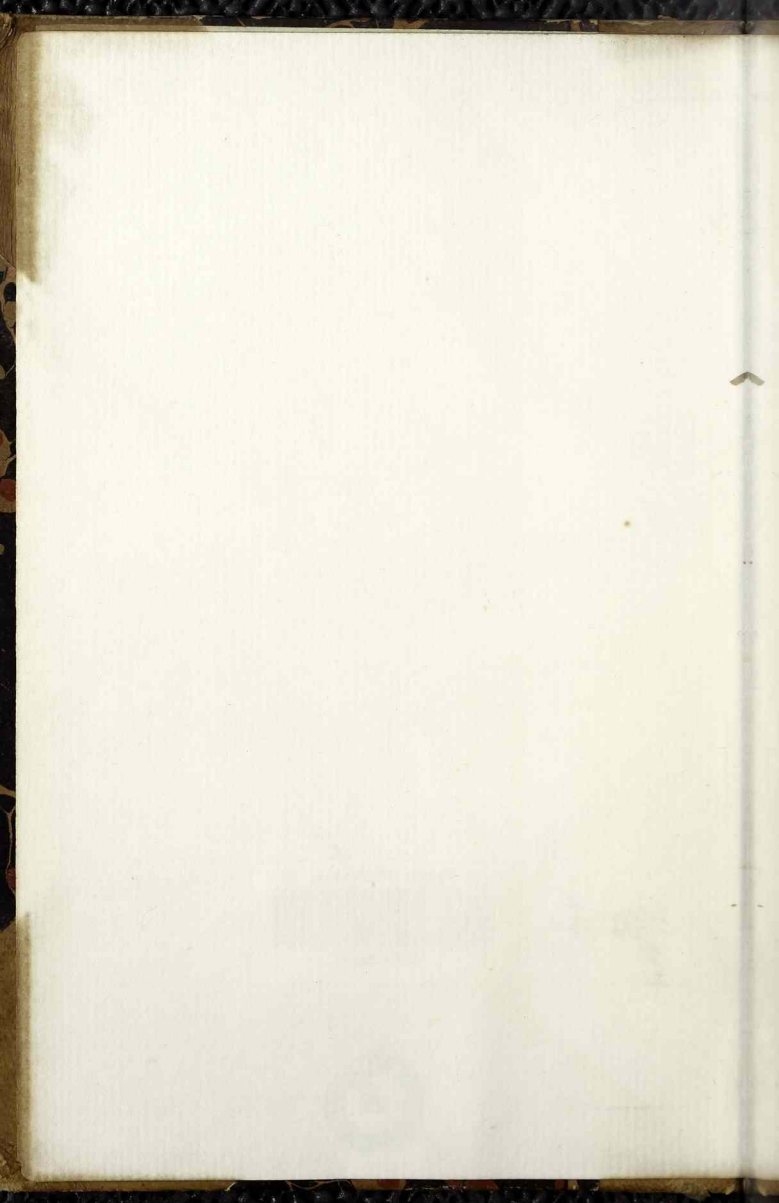
57, - 218.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130022079817

KARIN MICHAËLIS

HELLIG
ENFOLD

1903. Nr. 2059

GYLDENDALSKE
BOGHANDEL

HELLIG ENFOLD

KARIN MICHAËLIS:

HØJT SPIL. Historier.

FATTIGE I AANDEN. Fortællinger.

BIRKEDOMMEREN. Roman.

BARNET. Fortælling. Andet Oplag.

LILLEMOR. Fortælling i Breve. Andet Oplag.

KARIN MICHAËLIS

I HELDIG ENFOLD

KØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN)

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & CO. (M. A. HANNOVER)

1903

OLINE FRANKE

Oline Franke sad Enke nu paa tredivte Aar. Manden laa vel forvaret et Sted paa Havbunden. Vaagnede nogen Tvivl om det, behøvede hun blot at læse Rhederiets Brev og Dødsmelding. Det kunde give Ro.

I fuldkommen Tryghed sad hun Enke. Men det var, som om Havets eller Søsygens Rædsel endnu blev ved at husere i hende, og som om Tankerne malede rundt i en Hvirvel, der sugede al Fornuft af hendes Pande.

Hendes Øjne stirrede saa fortvivlet nu som den Dag, da hun for tredive Aar siden gik ind i Stiftelsen.

»Det levende Spøgelse« var det venlige Øgenavn, Stiftelsens Jomfruer gav hende.

Hun ærgrede dem. Dels var hun Enke, og de var kun Jomfruer, den Synd var der daarlig nok Forladelse for, men saa var hun nærig med Meddelelser om sit tidligere Liv eller rettere med de Punkter af Livet, hvor det kunde gøre ondt at faa jaget en Sonde ind. Og de gode, gamle Jomfruer vilde saa gerne fingerere overalt og helst ved saarbare Steder. De var indbyrdes som aabne gennembladede Bøger, ganske vist med mange hvide Blade, men det var altid en Tidsfordriv at rode dem igennem og øve Kritik over det, der stod i dem. Men Oline Franke havde aflaasede Spænder paa sin Bog, og det ærgrede dem, for saadan en Kaptajns Kone, der havde faret rundt om alle Kloderne, baade de kolde og varme, hun maatte da have noget i sig af alle Slags.

Hun var Høfligheden selv og Tjenstvilligheden, Gudbevares, hun kunde godt

laane en anden En sine sidste Bønner om Fredagen og selv undvære Kaffe baade Lørdag Morgen og Middag — men den Slags Tjenstagtighed var Daarskab. Den, som giver til han tigger, skal slaas til han ligger, og Oline Franke laa godt, som hun selv havde redet. I hendes Stue var der »ikke et Øje af Pynt eller Hyggelse uden som de pjankede Konkyljer, der laa og samlede Støv og Edderkoppeøgler« paa den grønne Skibskiste henne ved Sengen.

Høflig var hun saamænd, overdreven høflig. Hun nejede ned i Jorden for Forstanderen, selv om han vendte Ryggen til, hun gjorde det ikke med et Knæk som Børn i gamle Dage, men hun tog i Skørterne og sank, som var han en ægte Majestæt. Nogle havde gennem Nøglehullet set hende neje, naar hun ganske alene gik Middagstur i den lange Gang.

Det meste af Dagen sad hun stille og ene i sin Stue og stirrede med tomme,

bange Øjne rundt om. Bedst som hun sad, kunde det kippe i hende, og hun foer op med et »Herre min Jesus«. Men hvad hun ved saadanne Lejligheder tænkte, talte hun ikke højt om. Iøvrigt talte hun slet ikke højt, hun hviskede, og naar hun hviskede, fløjtede, peb og hvislede det fra hendes Tænder, som Vinden i Takkelagen paa et Skib.

Mindst hvert Kvartal kom der over hende en ubændig Fortællelyst. Da gik hun paa Omgang hos de gamle Jomfruer og fyldte deres graadige Øren med Rejseoplevelser. Det var akkurat, som søgte hun at beruse sig i sine egne Ord. Hænderne, der ellers laa og rodede i Skødet, uden at tage sig Gavns Gerning til, fløj omkring, Øjnene stirrede, som skulde de trille væk med det samme, og Ørene gik paa hende som paa en spisende Kanin.

Hun fortalte da om Øerne, hvor de høje »Bambum« stod og sang og suste saa lindt som det nydeligste Orgelværk,

om Ildfluerne, der fæg i tykke, lydløse Sværme over Havfladen som flyvende Stjerner. Lige under Ækvator havde hun været til Fest hos en Fyrste. Ved den Lejlighed bar hun græsgrøn Silkekjole og røde Koraller. Men stor Fornøjelse var det ikke, for hun forstod ikke et Muk af det, man sagde til hende, og en sort Mand tog uden videre Korallerne af hendes Hals og bandt dem om sin egen, og salig Franke dansede hele Natten. Om salig Frankes dristige Handler paa Kina talte hun. Der var hun altid Tolk, for hendes Øre var saa nemt til at fatte fremmede Sprog, og endnu huskede hun præcist, hvad ja og nej hed paa Engelsk. Hun havde set en Brilleslange, eller en Klapperslange var det maaske, lægge sig om Livet paa en Indfødt, som Garn om en Vinde, saa tæt at det kvabbede i ham, og han var væk med det samme. Men hun fik ellers lavet en Strikkepose

af en Stump af Slangehuden, og den havde hun da endnu.

Hun fortalte saa langsomt og omstændeligt, som gjaldt det at hale Tiden ud og fylde den op med Lyden af Ord. Engang havde hun ligget tre Maaneder under Borneokysten i en Hvirvelstorm, der kom og gik og blev ved at flytte sig efter Skibet. Mandskabet vilde gaa fra Borde, men salig Franke kommanderede med ladt Pistol i højre Haand. De levede af Majs og Flæskesvær, men deraf trundede de ud og bleve fede og gule, saa den ene ikke taalte at se paa den anden. Hun holdt Haanden for sine Øjne, naar hun berettede om de Dage.

Hun blev ved at tale, men hvis nogen afbrød hende med et Spørgsmaal, tav hun brat og ligesom vaagnede op af en mærkelig Drøm. Lidt efter lidt fortsatte hun, hvor hun slap, som havde Afbrydelsen slet ikke været.

Mærkelig nok ejede hun intet Billede af Franke, men hun nævnede ofte hans store, sorte Skæg, der krøllede, naar han var glad, men strittede, naar han blev galsindet, og hang slapt, naar han var myg eller bange.

Det Skæg tænkte enhver sig paa sin Maade, men det betød salig Franke, for det var det eneste, hun fortalte om hans Ydre.

Man vidste en Ubetydelighed endnu om ham, men den var vandret saadan fra Mund til Mund, at den ligesaa gerne kunde være pure Opspind som ægte Sandhed. Man vidste, at salig Franke en Gang i en snæver Vending havde forsøgt at sælge sin Kone — ved Elfenbenskysten var det nok — for en Klump Guld og en Skibsdreng, hvem han haardt trængte til. Handelen var dog nok ikke gaaet i Orden.

De gamle Frøkener rugede længe med deres Viden, den blev ligesom mere fed

og omfattende af at gemmes, men tilsidst blev den saa sprælsk, at de maatte slippe den løs. Efter meget indbyrdes Snak enedes de om, at den ældste skulde pille ved Sagen overfor Oline Franke, men det maatte gøres behændigt, saa hun ikke skræmtes og blev stum, og alligevel paa en vis ilfærdig Maade, for at forhindre hende i at ane Uraad og smutte væk.

Oline Franke blev bedt til Kaffe hos den ældste, og der var bare fem »Fremmeder« foruden hende. Oline Franke blev budt først. Og da hun havde dypet det bløde Brød i Kaffen, skænket om i Underskaalen, ført en Bid Kandis til Munden og pustet paa Kaffen, begyndte den ældste taktfuldt:

»Er det saa sandt, Fru Franke, at Deres salig Mand en Gang solgte Dem for en Klump Guld og en sort Negerdreng — — for man siger jo saa meget, og Løgn er det til Hobe!«

»Herre Jesus, jo mænd vilde han saa, for han var jo i en Betrang, saa han var færdig at slide Kødet af Knoklerne for at holde Skuden oven Vande. Kokken var stukket af, og Jungmand la' af de slemme Kopper, men han havde fortrydt det siden, derom er jeg saa immer forvisset paa. Næmen saa fik jeg salig Frankes ene Olietrøje over Særken og et Par af hans blaa Hverkens Bukser, og saa gjorde Mutter Franke og jeg fuld Gavns Gerning for baade Jungmand og Kok!«

Da det var sagt, tav hun, strøg sig over Panden, som jog hun et Minde bort, og var aldrig siden til at faa ind paa det Tema igen.

De gamle Damer holdt Familiejournalen, den fodrede dem med Romantik og fortalte dem om Livet ude i den Verden, der nu var stænget for dem.

Saa var det en Søndag, et Par af de Gamle sad med den lige ankomne Familiejournal. De saa paa Billederne, og et

forestillede et nyt Skib, der løber af Stabelen. En Mængde Søfolk saas rundt om.

»Saadan saa vist salig Franke ud,« sagde den ældste og pegede paa en Sømand med stort Fuldskæg og Pibe i Munden.

»De har Ret, saadan paa en Prik og ikke anderledes har han set ud,« sagde den Anden.

Billedet var saa lille, at man kun saa det store Skæg og tre Prikker, der forestillede Næse og Øjne.

Oline Franke skulde se og sige, om det ikke lignede.

Jo, sagde hun, det lignede, og Franke sov næsten med Pibe i Munden, selv Piben lignede.

»Sæt han var i levende Live,« sagde En. »Ok ja — tænk, om han var,« sagde en Anden.

Oline Frankes gamle Hjerne slap ikke Piben og det store Fuldskæg og heller

ikke Formodningen: Sæt, han var i levende Live.

Det var ikke langt fra, at hun gav sig til at se ud paa Gaden, om han dog ikke skulde komme forbi. Hun havde jo ikke med sine egne Øjne set ham dø, hun havde det kun skriftligt fra Rhederiet.

Stiftelsens Forstander gik over Gaarden med en stor sortskægget Herre. Oline saa det.

»Der er han,« sagde hun.

Hun tænkte ikke over, at tredive Aar maaske kunde forandre lidt ved Udseendet — desuden var hendes Øjne blevet svage med Aarene. Hun saa, men hun saa ikke klart.

Lidt efter bankede hun paa hos Forstanderen og forlangte sin Mand. Ingen Snak om den Ting. Det var hendes Mand. Forstanderen maatte have gemt ham, bragt ham af Vejen — men hun krævede ham, hun vilde have ham.

Endelig blev hun sat paa Døren, og fra det Øjeblik ansaa alle hende for gal. Hun gik rundt til alle mulige Mennesker, fremmede og ukendte, og fortalte, at man skjulte Manden for hende, han levede, hun vidste det, hun havde set ham.

Da alle Udveje glippede, besluttede hun at rejse til Hovedstaden og spørge paa Familiejournalens Kontor. Der maatte de da vide Besked med Manden paa Billedet. Og hun rejste.

En hel Nat igennem sad hun paa Dækket af den lille Damper, der skulde føre hende over Kattegat. Dæksplads var jo det billigste. Hun frøs en Smule i det tynde, palmemønstrede Sjal, hun blev lidt flov ved sit Ostesmørrebrød og Vandet, som hun havde med i en gammel Ølflaske — men saa tænkte hun paa, at hun havde været til Fest hos en Fyrste. Det styrkede.

Den gamle Enkekone, hos hvem hun boede, gav hende det Raad at spørge

Politiet, at gaa til Ministrene, søge Avdiens hos Kongen og endelig selv gaa ned paa Værftet og se paa de Søfolk, der arbejdede der. Maaske var han iblandt dem.

Først vilde hun saa gaa til Kongen, men det var svært at finde Vej i den store By, hvorfor hun antastede en Politibetjent og bad ham have den Godhed at følge hende til Hans Majestæt.

Betjenten troede, hun var tosset, og gav sig til at le, men da hun blev ved at bede, pegede han, hvor Vejen gik. Det var ikke nok, Oline Franke tog ham ligesaa lempeligt i Frakkeskødet og søgte at lirke ham med — men da gjorde han sig bøs. Kongen maatte hun opgive, Politiet var hun bange for. En Minister naaede hun til, men han gav ikke Avdiens den Dag.

Stakkels Oline Franke havde da kun Familiejournalen og Værftet tilbage. Hun valgte at gaa langs Havnen og finde Værftet. Folk var rigtig rare, Værftet

fandt hun ved mange Menneskers Hjælp, og nu gjaldt det at bruge Øjnene.

Det vrimlede med Søfolk og Arbejdere — hun blev helt angst, at han skulde smutte væk i Mylret. Der var Folk med lyst Haar og med sort og med rødt, med glatte Kinder, med Overskæg, med Kindskæg, med Fuldskæg. Hun gik efter Fuldskæg med Pibe i Munden. Hver Gang hun anede et Fuldskæg, styrede hun ind paa det, stillede sig foran Vedkommende og stirrede paa ham, rystede saa paa Hovedet og gik forsagt videre.

Fuldskæggene havde ikke Pibe i Munden.

Folk begyndte at lægge Mærke til hende. Nogle raabte: Goddag Morlil, Andre spurgte, om hun ledte efter et Skib, hun havde tabt. Det var just i en Mellemmadspavse, og de muntre Arbejdere, som laa og drev rundtom med deres Mad og Øl, skaaledes med Flaskerne og lo til hende.

Hendes filerede Halvhandsker, den sorte Helgolænderhat, den blaa Perlekrans, der

var løbet op over Sjalet, de hvide Mamelukker, som saas, naar hun løftede Kjolen op — alt dette vakte Folkenes Jubel. De begyndte at forulempe hende ved kaade Tilraab. Hun blev forvirret og vilde bort men gik lige paa en Flok Kuldragere, der sad og spiste paa en Plankehob. En af dem rykkede hende i Sjalet, saa hun satte sig ned imellem dem. Forbitret vendte hun sig mod den Skyldige — men standsede, studsede og raabte: »Herre min Jesus, Herre min Jesus, saa er du jo ikke død. Franke, saa er du jo ikke død!«

»Søren Jensen er mit Døbenavn, om jeg maa være saa fri at bé!«

Men Oline Franke tog ham i Haanden og lo og græd paa een Gang: »Herre Jesus, at du er blandt de Levende endnu, og saa rask og rørig. Du ser endda ligesom lidt mere ung ud end den Gang!«

Omkring hende skoggerlo de sorte Arbejdere, og Søren Jensen lo højest. Han

tog hende om Livet og svingede hende rundt, indtil hun var segnefærdig.

»Ja, spillevende er jeg — til Tjeneste!«

Hun forklarede, at hun var hans Kone, Oline Franke, om han da saa rent havde glemst hende, om han ikke kunde huske dit og dat?

»Hun er alle Pengene værd,« sagde Arbejderne, der morede sig kosteligt, men nu begyndte de at drille den Mand, som hun paastod at være bleven gift med for en og halvtreds Aar siden.

»Seks Aar, før jeg blev født altsaa,« brummede han. Men det var ved at blive ham lidt for broget at staa der og være til Grin for hele Selskabet.

»Nu skal jeg sige hende en Ting, at nu er det paa de Tide, at hun skrudder af. Og hvis hun var min Kone, saa solgte jeg hende i Pundevise som Ben og gamle Klude, at hun véd det!«

Oline blev saa perpleks ved denne Tiltale, at hun bare hviskede: »Ja, ja, nu

gaar jeg jo, nu gaar jeg jo.« Og saa listede hun af, alt det de gamle Ben kunde bære hende.

Endnu samme Nat rejste hun tilbage til den lille By. Kun en Tanke var i hendes Hoved, en eneste, forfærdelig Tanke:

»Han vilde sælge mig pundevis som Ben og gamle Klude!«

Hun saa saa ynkværdig forpint ud, da hun atter naaede Stiftelsen, at de gamle Jomfruer lod hende i Fred for Spørgsmaal en hel Dag til Ende.

Men næste Dag dyede de sig ikke. Hver og en kom til hendes Dør og gjorde Besøg. Hver og en spurgte.

Oline Franke svarede ikke, svarede ingen, hun sad og rystede som i Feber. Hendes Læber bevægede sig, hun mumlede. Men hvad hun mumlede, det hørte ingen.

Ud paa Natten skræmtes de gamle Jomfruer op af deres Senge ved en

vældig Tummel inde hos Oline Franke. De troede, det var Røvere, og kaldte Forstanderen op. Først da de havde en Mand med, vovede de at gaa til hendes Dør. Den var laaset. Forstanderen satte Ryggen imod og sprængte Laasen op, men Døren gik kun svagt paa Klem. Han holdt et Lys til Sprækken, og han saa, og alle Jomfruerne saa, at Oline Franke havde slæbt Skibskisten med alle Konkyljerne hen foran Døren og derefter slæbt Sengen hen og Vaskebordet og Stolene, og paa en Stol sad hun selv med Hænderne for Ansigtet.

De fik ud af hende, at hun var bange for, at Manden skulde komme og hente hende og sælge hende pundevis.

»Kærlighed er da en sære Ting,« sagde den ældste af Jomfruerne til sig selv, da hun endelig igen kom til Ro, efter at Oline Franke var ført over paa Sygestuen.

PRÆSTENS DATTER

Præsten boede paa Heden, der hvor Lyngbakkerne taarner sig som Bjerger, der hvor Faarene dagevis driver om uden Tøjr.

Træer holdt ikke til i hans Egn, og Sognefolket gjorde sjældent Gilder men aldrig Optøjer. Alle Dage luntede jævnt afsted. Der var dem blandt hans Sognebørn, som skar Mærker under Hanebjælken for at have Tal paa Tiden, men der var flere, som lod Vorherre føre det Regnskab selv. Sommeren kom, naar den skulde, Vinteren blev lang, som den maatte.

Fra Hedebankens Højde saas kun

Lyng. Kirkespirene rundt Synsranden stak op i Lyngen som Naalespidser. Der var Mile til næste Sogn og Sogne.

Præsten havde sagtens en Gang, naar og hvorfor veed ingen, gjort sit Livs Regnestykke op og indrettet sig efter Facit. Hans Gerning var sejt og stilfærdig som Lyngen, der skulde mange Blomster til, før Skæret blev som Blod og Brand.

Men eet var vist, den Præst levede ikke for at pleje sit Jeg, og ikke for at samle Mammon.

Han havde sine Faar og sin Strimmel graahvid Agerjord, han havde fire Længer om sin Gaard, og Længerne rystede, naar Stormen tog fat.

Da han nu tænkte paa, at efter ham kom mulig en Præst med mange Børn, blev det ham en Pligt at holde Gaard og Agre i god Stand, at bøde Avlsredskaberne ud, at klippe Hækken om den blomsterløse Haveplads og at holde Befolkningen i Skik med Offer og Gave.

Hans Kjole var noget slidt og noget fedtet, men Kraven skinnede hvid som Kirkens Kalkvæg. Thi Kraverne vaskede og strøg hans Datter Malene.

Naar Præsten var ude at fange uvillige Faar af Heden til sig og sine Sognebørn, eller naar han hjalp med at skære Tørv i Uggelmosen, eller naar han alle Aarets Aftener gik sin Solnedgangstur og paa Vejen — i Omgangsorden — gæstede sine »Børn«, fra Søren Vanefed paa Guldgaarden til Anders Lus i Rævereden, saa sad Malene i Præstegaarden ved sit Sytøj eller gik om ved Husets mangeartede Gerning.

Der var Tid til at hvile over Synaal, Tid til at gnide Tøj i Lud, Tid til at væve Særkelærred og Lagendrejl og smække det paa Bleg, Tid til at klippe Faar og salte Faar —

Der var Tid — — —

Fra hendes tolvte Aar, da Moderen døde, voksede hun sig rankere og større.

Og for hvert Aar lagde Præsten et nyt Aag over hendes Skuldre. Men de holdt.

Malene syede ikke altid i Stuen mod Syd, hvor Vinden saa sjældent stod paa. Hun yndede at flytte rundt i alle Verdenshjørner, mod Vest, naar Solen gik ned, mod Nord, naar Blæsten kom derfra med sin uendelige Hær af hvide og graa Skyer — og mod Øst, naar hun var til Sinds at græde.

Der stod Solen op, derfra kom den nye Dag, som hun hver Aften længtes mod og hver Nat drømte om.

Men hun drømte ikke den nye Dag som den svundne. Naar de fine, morgenskælvende Skyer, lyse og røde som Blomster, voksede ved Vejkanterne i den Verden bag Lyngriget, naar de Skyer stille og langsomt gled imod hende, kom det hende for, at de bar Løfter med og Bud om noget godt.

Derfor elskede hun Morgengryet og kunde fra sin halmbundede Seng ligge

og stirre det frem, fra sort til graat og hvidnende gult, til gyldenrødt — til Solkuglen selv og hele Straalespindet.

Om Sommeren faldt der Dugg i Lyngen, og den gule Gyvel hang med Dugg, og paa Husets Tag stod Hjertegræs med Dugg i hvert Hjerte — — — Men om Vinteren laa den hvide Rim overalt, saa blev Heden som en Blegeplads, hvor Lærred ved Lærred laa spændt.

Malene holdt af de smaa Lam, og hun fulgte deres Løb mellem Bakkerne, naar de brægende og kælnе sprang efter Modern. Hun syntes, deres Verden var større og friere end den, hvori hun levede.

Malene skænkede ikke det en Tanke, at hendes Øjne af Blæst og Vinduestræk og idelig Syning blev blodsprængte og rødkantede. Heller ikke, at Fingrene krogedes af grovt Arbejde. Hun brugte ikke Spejl. De brune Hvergarnskjoler, hjemmævede og selvsyede, sad som bedst de kunde. De var ens som Aarenes Følge.

Det var ikke Lyst til Dans og munter Tale, som bragte hende til at sukke og som skød Taarer op i Øjnene. Det var et Savn, hun ikke kendte Ord til at beskrive.

Dagens rimelige Dont udførte hun uden Trang til Paaskønnelse, og for den Gerning, hendes Fritid lod hende udøve, havde Præsten det samme Ord: »Det er godt, Malene!«

Det sagde han, enten hun bandt Tag paa Husene, naar Stormen bed Stumper ned, eller hun viste ham en Særk med Hedebosyning i Halsringningen, eller Væven med hans Vintertøj.

Malenes Moder havde lært hende Fransk og Tysk, saa godt hun selv kunde, og den Lærdom gled aldrig af Sindet, hvad mange Minder og Sorger maaske gjorde. Hun kunde Timevis øve sig i Verbebøjning og i Adverbieremser eller gentage og gentage de smaa Fabler, hun havde lært.

En Følelse sagde hende:

»Det er en Guldnøgle, Du bærer i Snor paa Dit Bryst, tab den ikke, den kan lukke Dig ind i Kongeriger!«

Nøglen rustede, men hun slap den ikke.

Præstens Reoler stod tæt stuvede med Bøger om den hellige almindelige Lære. Øverst paa to Hylder laa smaa, tykke Bind franske Klassikere. Malene søgte at læse dem, og de voldte hende baade Besvær og Glæde. Men Præsten saa det en Dag og sagde: »Bliv fra de Bøger, Malene, det er ikke godt at læse dem!«

Malene rørte dem ikke. De laa som søde Frugter indenfor Haandens Rækkevidde.

Hun rørte dem ikke.

Malene kom i Jul og Paaske til Gilder hos Sognets mindst udarmede Familjer. Men der krøb hun sammen, som den tværeste blandt de tvære.

Karl og Pige havde Spot og Svinkeord sammen, Mand og Kone delte Uaar og

god Høst. En vidste om Byer i Øst, en anden om Byer i Vest.

Som døvtum og blind sad hun, og Præsten sagde: »Malene passer bedst ved sit Arbejde, der er hun flink!«

Den Gang Malene var en ganske lille Pige, og hendes Mor besvarede hvert Spørgsmaal for hende, plejede hun at sidde paa en Skammel ved Moderens Fødder. Skamlen slæbte hun med, hvor Moderen gik.

Moderen spandt og vævede og syede:

»Det er Lagener til Dit Udstyr, Malene!«

Og Malene fik Forklaring paa Udstyr og paa Bryllup.

Der laa mange Lagener efter Moderen, alle mærkede med Malenes Navn.

Og den Arv tog Malene op. Hun vævede det fineste Lærred af jævne, runde Hørtraade og syede dem med Hulsøm og Hakkesøm og høje Navn. Hun fik Særke

og Nattrøjer og brede Skørter pakket ned i Udstyrskisten. Hun vævede Bolstre, røde og hvide. Hun vævede Tøjet til Brudens Kjole, og det var blødt og blankt som Blomsterblade.

Kisten, hvori det havde Plads, blev stoppet til Randen, og Laaget pint paa, og Nøglen slaaet om.

Malene var hen ved de tredive Aar. Selv mærkede hun det derpaa, at hun blev træt af at rende Faar ind. En Dag sagde Præsten: »Nu er Du en gammel Pige, Malene, men for Vorherre er Du god nok endda!«

Gammel eller ung, Malene havde ikke slidt Tanke paa det. Men i Faderens Ord laa det som en Brøde, som en Skam.

Naar hun sad i Kirken under Prædikestolen, hvor Faderen talte myndig og jævnt, da blev det hende svært at samle Sindet til Bøn.

»Tænk paa dem, der som vildene Fugle

flakker om uden Tag over Hovedet, uden Tro i Hjertet!« — — —

Malene saa gennem Kirkeruden, derude fløj de vildene Fugle, bort over Heden, saa langt Vingefanget kunde bære dem.

Hun havde gerne solgt sin Evighedstro for at bæres bort som disse Fugle. Men hun var for tung til at flyve og for træg til at fly.

Der var langt til Kongevejen, men Præsten vilde holde sin Sti ren saalangt, og han harvede den op og tromlede den til, han skovlede den snefri og hakkede Lyngrisene væk. Malenes Kræfter rakte mere til. Det blev hende, som efterhaanden fik det Arbejde at skovle Sneen bort. Ingen i Sognet gad have saadan Umage med sin Gaard — men Præstens Malene var jo et Bæst, der ikke kendte bedre Fornøjelser end Slid!

Præsten følte det som Pligt at holde Stien i Orden, at ingen skulde øde Tid

for at komme igennem, naar de havde Ærinde hos ham.

Det var en Vinterdag, Præsten stod ved Vejens ene Ende og kastede Sne, Malene ved den anden. De skulde mødes. Hun kunde ikke se ham, for Snefoget jog blændende Skyer op om hende. Her laa Vejen ren, og der stod Sneen i alenhøje Tuer. Hun blev ved, det var som Vejmidten aldrig kom. Eller var Faderen gaaet fra sin Gerning?

Da hun fandt ham, laa han tværs over Stien, og Sneen var ved at fyge ham til.

Malene bar sin Fader tilbage til Gaarden. Saa vadede hun halvanden Mil efter Læge. Det var en frygtelig Lammelse, som havde hugget ham til Jorden. Malene vaagede.

Længe stod Væven og fangede Støv. Blæsten aad, hvad den orked af Tag og Skorsten. Faarene fik kun ussel Pleje. Det var med Nød, hun naaede at dele

Givten ud til dem og muge saavidt, at de ikke gik til af Urenhed.

Efter den Vinter kom et Foraar. Præsten var og blev lam, men Talen havde han i sin Magt, og da han ikke mere kunde gaa til Sognets Folk, gik de til ham.

Men han maatte ansøge om en Medhjælp, og Medhjælpen kom.

Malene ordnede to Værelser til Kapellanen, hun vidste, han hed Arvid Eriksen.

Hun kogte Suppe og dækkede Bord, for nu kom Arvid Eriksen.

Han var spinkel og blond, mere saa hun ikke, og han talte besynderlig blidt.

Hun blev med eet saa skræmt for sin egen grove Røst, at hun gav sig til at hviske.

Den unge nærsynte Mand tog hende for Husets Tjenestepige, og Malene lod ham blive i Troen og hjalp ham Kuffert

og Kiste ind i de to Kamre. Hun havde givet ham et mod Syd og et mod Øst.

Efter Bordet, da han begreb, hvem hun var, talte de en Stund sammen.

Før Sommeren var naaet, kendte han Hvermands Kaar og gik fra Morgen til Aften ud for at yde villig Hjælp, hvor den trængtes.

Han havde ført med sig et Stueorgel og spillede Salmer paa det hver Aften, Malene sad i en Krog og lyttede til. Hun græd. Naar han standsede, gik hun ud i Køkkenet for at lave til Aftensbordet, og den unge Kapellan gav sig i Snak med Præsten.

»Malene er en god Pige,« sagde Præsten en saadan Aften.

»Deres Datter er en Engel — kun det Ord passer til hende,« svarede Arvid Eriksen.

Døren gik op, og Malene kom ind. Hun havde hørt Ordene.

Den Aften kunde hun have rendt tyve viltre Faar ind uden at blive træt.

Da Præsten var baaren i Seng og Arvid Eriksen gaaet til Sit, sad Malene i Stuen henne foran Orglet. Hun bøjede sig og kyssede Tangenterne, hans Fingre før havde berørt.

Med et Lys i Haanden sneg hun sig op over Loftet, aabnede Bryllupskisten og væltede ud i Flæng det hvide Lærred, det røde Vaar, det bløde, blanke Tøj til Brudekjolen. Hun saa ud over Bunken, som var det en blomstrende, solskinnet Eng, og Hjertet bankede, saa hun maatte styre Slagene ved at holde sig under Brystet.

En Trækvind blæste Lyset ud, og Kulden sneg sig over hende med Mørket som en Anelse om Sorg. Famlende gemte hun det hele til Side, laaste Kisten og gik til Ro.

Dagen derpaa blev hun femogtredive Aar.

»Ja, Malene er rigtignok en gammel Pige, men en god gammel Pige,« sagde Præsten, og Arvid Eriksen føjede til, »om Frøken Malene var halvtreds, De blev aldrig gammel for mig. De er ligesom en Søster for mig — mere end min rigtige Søster har været!«

Da han var borte, kaldte Præsten Malene hen: »Haabet beskæmmer ingen, Malene, men glem aldrig at sige til Dig selv, Du er en gammel Pige, og det er de Unge, der lettest finder Vej til Brude-skamlen. Myrterne gror for de Unge, Kristtjørnen for de Gamle!«

Og Malene satte sig for at huske de Ord. Men Tiden slog ikke til. Om Aftenen, naar hun havde tænkt sig glad og vilde huske Faderens Ord, faldt hun i Søvn og drømte, at Arvid Eriksen sagde: »De er jo ung, Malene, for mig!«

Det var ogsaa ham, der fik de franske Bøger ned fra Hylden, og nu gav Præsten

Lov. Malene læste, saa hun glemte, at Heden laa milevidt om hendes Hjem.

Men Malene glemte næsten ogsaa at sy. Hun fik Lyst at eje en blaa Kjole og skrev til Byen efter Blaafarve til at farve med. Som en mørk Kornblomst blev Kjolen, og Malene riede hvidt for Hals og Ærmer og satte gamle, forgemte Sølvspænder i Livet.

»De er jo ung, Malene,« sagde Kapellanen, »De er jo ung — med den Kjole. Gaa altid med den!« Og Malene hængte de brune bort og gik med den blaa.

Siden maatte hun sy Brudekjolens fine Stof til Sørgekjole, thi Faderen døde næste Sommer.

Ved Dødslejet lovede Arvid Eriksen den gamle Præst aldrig at svinge hans Datter, men være som en Broder for hende, saa længe han levede. Da hun i Sorgens Dage sad og bandt Lyng i Ranker og Kristtjørn i Kranse til Kisten, kom Arvid ind og kyssede hende paa Panden.

»Sig kun Du til mig, vi er jo Broder og Søster nu!«

Men da var det, som om selve den kolde Død hviskede hende i Øret: Myrterne gror for de Unge, Kristtjørnen for de Gamle. Og hun bøjede sig og græd.

Et nyt Liv oprandt for Malene. Arvid Eriksen blev konstitueret i Embedet, indtil Udnævnelsen forelaa, og baade han og Malene ansaa det for givet, at han fik Kaldet.

Malene gik en Aftenstund fra Præstegaarden. Hun trængte til at gaa. Omhyggelig vogtede hun at holde sig fjern af Husene i Sognet.

Hun gik ind i Solnedgangens Glød og bagved den, ind under Nattens fredelige Stjernehvælvning. Der kom Ro og Klarhed. Der kom, hvad der skulde. Dysses og dæmpes maatte hver en Tanke, der fuld af Kvindeblu og Kvindelængsel havde strøget om Arvid. Styres og stækkes

maatte hvert Haab, der havde fløjet i Brudeklædning mod Fremtiden.

Et Slot saa tindet og tavlet som Morgenrødens Skyborge skulde rives ned, jævnes med Jord, og en Hytte bygges op, hvor Slottet stod.

Og Malene bar Sten efter Sten til Hytten, alt for hvert Trin hun traadte. Ikke Hustru, men Søster — Søster, men ikke Hustru.

Han havde lovet aldrig at svinge. Det vidste hun, han holdt. Saa skulde da, fra nu af, Hjemmet være to Søskenes trygge Tilflugt. Han skulde ikke angre sit Løfte — nej — ikke angre!

Og mens hun gik der, saa vide i Natten, talte højt og gav sig Svar, kom det vandrende og hoppende om hende, som Lygtemænd, de hundred smaa næsvisse Spørgsmaal, de hundred gode, uprøvede Raad, og Ængstelsernes sortslørede Følge.

Jo, hun var sikker. Han skulde ikke, som saa ofte, gaa fra Vindu til Vindu og

stirre efter Skyerne med Hjertet blødende af Udve. Han skulde frit komme og gaa — — — og komme.

Malene havde en Mødreneary paa Tusind Kroner foruden Renter — — snart var der vel to Tusind. Fra det tolvte Aar til det syvogtredivte. Regning var hun ikke Mester i. Tusind eller Totusind, Arvid skulde rejse dem op. Naar han var borte, vilde hun ordne Stuerne, saadan som han maatte ønske dem.

Hun gik saa langt, at hun aldrig havde været der før. Hun kom til en Aa, og over den var en Bro. Straks kom en Landevej med duftende Træer ved Siderne. Lyset piblede frem med smaa gysende Vindstød. Skylag efter Skylag veg, og Solen stod op. Saa langt Øjet rakte mod Øst, var Agerland, Grøfteranden et Blomstermyr, der vuggede og svajede, Huse med Haver om, og Skov — — Trækrone ved Trækrone til mørke Tage, der bredte sig over sort Muld.

Malene følte paa sine Øjne, det var jo ikke Drøm, vel? Hun plukkede og plukkede af Korn og Blomster og rislende Græs, hun gik tilbage til Aaen og spejlede sig fra Brolænet. Det var hende. Saa satte hun sig ned ved Aaens Bred, lo til Fiskene, der smuttede mellem Sten og Vandplanter, lo til den anden Bred, lo og lo — og græd.

Hun fik Lyst til at træde ud i Vandet — lægge den sorte Sørgebrudekjole og gaa helt ud — helt ud. Men der var den igen, den kolde Hvisken: »glem aldrig at sige Dig selv — Du er en gammel Pige.«

Malene blev saa træt med eet — hun længtes kun efter at skjule sig i Huset derinde paa Heden. Og hun vendte sig fra det blomstrende Land.

Snart traadte Foden i Lyngrodstrevler og rødkornet Sand — Heden lukkede sig om hende.

Mødig var Gangen. Malene tyktes, at Alderdommen red over hendes Skuldre og bragte hende til at stønne. Hun krummede sin Fod i Træskoens Visk for at gaa stød.

— — — Og Arvid havde ikke faaet Vaadt eller Tørt! Hun anstrengte sig, som hug hun Vej gennem Skoven, og aste frem, kæmpende mod Søvn og Utidighed.

Hvis Arvid nu savnede hende, hvis han gik fra Stue til Stue og gentog hendes Navn, hvis han spejdede fra Lyngbankerne — — hvis han gik ud for at lede, til han fandt hendes Spor? — —

Uvilkaarlig rappede Benene sig; de pilte i Stuntløb over Lyngris og Lyngrod. Vejen skulde kortes for Arvid.

Men om han var ude at søge, da maatte hans Tanker vel sno sig mere ømt end Broders om Søsters!

Malene sank i Knæ. Hun kendte Arvid, fra han som en sort ujævnt, stridende

Prik dreves imod hende. Hun vilde bede Fadervor, den Bøn, som alt i Maaneder ikke havde været paa hendes Læber, men Tanken foer vild, og hun bad: »Paa den tredje Dag igen opstanden fra de Døde, opfaren til Himmels, siddende ved Gudfaders, den Almægtiges højre Haand! derfra han skal komme at dømme Levende og Døde!«

Hun hørte ikke Ordene, men gentog dem, lige til Arvid i Løb satte mod hende.

»Jeg har været i Kirketaarnet for at se efter Dig, Malene,« sagde han. »Jeg blev saa bange for min lille Søster. Det var grangiveligt, som om Væven eller Orglet havde løbet sin Vej; Du hører saa vist til i Stuerne!«

Malene føjede til: »ved Arbejdet!«

Men Arvid vilde ikke rejse Malenes Penge op. Han rejste for sin Løn og indrettede sig paa tre Maaneders Ferie.

Udnævnelsen fik han som et sidste: Lykke paa Rejsen. Og Malene kørte med Dagvognen to Mil for at være hos ham saa længe som mulig. Hun gik hjem.

»Alt hvad jeg veed, skriver jeg til Dig, Malene, saa er det, som om Du var med, og gid Du var. Det er mig svært, ja sværest, at undvære Dig, kære Søster!« Det stod i det første Brev, Malene nogen Tid efter holdt i sin Haand.

Hun læste det i hans Stue mod Syd, hun læste det i Kamret mod Øst, i Kamret mod Vest og Nord, hun læste det i Heden, da Solen gjorde Papiret rødt, og inde i Fjøset hos det syge Faar.

Men Malene skrev ikke igen. Hun kunde ikke kæde Sætninger sammen. Ude i Sandgraven sad hun og ridsede med et rustent Søm saamange Ord, som Sandet atter slettede ud.

En anden Gang skrev han: »Hvor Verden dog er dejlig, Malene! Det er,

som jeg har faaet Solen ind i Hjertet. Dag og Nat kommer og gaar, men mine Glæder gaar ikke fra mig. Malene, lille Søster, vi vil altid holde sammen. Tro mig, jeg længes efter de stille Stuer ude paa Heden, efter Vejen, der fører bort til Kirken, efter de kirkesøgende Mænd og Kvinder. Efter Dig længes jeg, men den Længsel er uden Uro og Pine. Dig, veed jeg, vil jeg finde der, hvor vi skiltes. Malene, Malene, vil Du da kende mig, naar jeg kommer, vil Du da forstaa min Jubel?»

Malene læste det Brev helt langsomt. I hendes Hjerte gav det ingen Genlyd af den Glæde, der sang i hans Breve.

Hun maatte mindes de tætte Marker og Grøfternes Blomster og den lille Bæk — — jo, Verden derude var vel rigere end Hedens dæmpede Egne. Kunde det ikke tænkes og tilgives, om Verden lokkede ham, saa han ikke mere kom? Malene søgte ud i Bakkerne, stirrede mod

Øst og kunde ikke tvinge sit Mismod tilbage.

Verden — Verden, det var Skove og Bjerge, Søer og dybe Dale med Blomster, men Verden var ogsaa Mennesker, og det var Menneskene, hendes Angst nu gjaldt.

En hel Maaned hørte hun intet fra ham. Det var de længste Dage, hun havde levet. Kun det lille Orgel hjalp hende over dem. Hver en Aftenstund gik hun den lange Vej for at møde Posten, men han hilste kun og rørte ikke Tasken. Hun gik hjem, satte sig til det lille Orgel og kaldte enkelte Toner frem, uden at søge Melodi, hun vilde blot have Lydens Støj i Øret.

Til Vinter skulde han sidde der og spille de gamle, milde Salmer, medens hun af hvideste Lærred skar og læggede Præstekraver til hans Hals og Skuldre.

Saa meldte han sit Komme.

Malene gjorde Nat til Dag for at naa alt, hvad hun vilde. Selv rensede hun Huset som til Højtid.

Vindueskapperne hang blegt i Oktoberdagens Taagelys. Men hun satte Lyng i alle Vaser og flettede Mindekranse til Familjeskilderierne.

Hun slagtede det senestfødte Lam, tilberedte det med Salt og friskkærnet Smør og rørte sammen en svulmende Budding. Fest skulde der være.

Hun dækkede Bordet til Broder og Søster og klædte sig i den kornblomstblaa Kjole.

Nu stod hun med ham i Haanden. Saa havde Verden ikke lokket ham fra hende.

Hun hørte hans Stemme, men fornam først ikke Ordene. Hun holdt ham i Haanden, drog ham ind og lukkede Døren efter dem. Den Fred, der fyldte hende, var tryk som Dødens Fred.

De spiste af Lammet, og Arvid fortalte, og Arvid saa sig om i de højtidsklædte Stuer, og Arvid satte sig til Orglet og sang.

Malene vilde tænde Lampen, thi det var forlængst blevet Mulm over dem, men Arvid bad hende bie med det.

»Sæt Dig hos mig, Søster, vi to vil tale om Fremtiden!« Og hun satte sig. En ny Anelse gennemfoer hende.

»Vi vil jo dog aldrig skilles, vel, Du Kære?« Hun svarede ikke, han vidste det godt.

»Malene, hvorfor troer Du, jeg fandt den store støjende Verden mere skøn end vor stille Hede? Svar mig Du!«

Hun svarede ikke, der var noget her, hun ikke helt forstod.

»Malene, jeg fandt jo Lykken derude! Forstaar Du mig nu? Jeg vilde ikke skrive det. Jeg vilde selv være den, der først hørte Din Glæde. Tænk Dig, Søster, jeg har fundet en lille Pige, som vil dele

Livet med os to herude i Stilheden — hvis Du da vil, Malene? — og det veed jeg, Du vil — — —. Hvorfor siger Du ingenting?»

Langsomt, som Suk ved Suk, gled Ordene ud i Mørket og svandt, da Malene sagde: »Skal — Du da giftes? Kommer hun — — — her?»

»Ja, saasnart Du vil tage imod hende — — — og saa, Søster, hjælper Du hende nok med at sy Udstyr og med at blive dygtig, ikke?»

Han trak hende til sig. »Kys mig, Du Kære, og sig, at Du er ligesaa glad derfor som jeg selv?»

Og han kyssede Malene, men det varede endnu en Stund, inden hun kunde sige de Ord, han begærede at høre.

Senere hen paa Aftenen spurgte hun, imedens hun sømmede paa en Dug: »Arvid, hun er vel ung?»

»Ja, Søsterlil, hun er saa ung, at Du

magelig kunde være hendes Moder, hun er næsten en lille Pige.«

Om Morgen, da Arvid kom ind i Stuen, laa over Stole og Borde i høje Stabler alt det graahvide Lærred, som Malene og Malenes Mor havde vævet og syet.

»Se her, Arvid. Det er til Jer, det er min Brudegave. Hun er saa ung, hun skal ikke faa røde Øjne og haarde Fingre af at sy. Jeg er jo gammel, jeg skal nok hjælpe Dig at gøre Livet let for hende!«

Og Arvid kunde ikke finde Ord nok til at prise Malene. Men Malene gik langt ud i Heden og græd sine Taarer ned i den stride Lyng.

KONGEN KOMMER

Krankstugyden vrider sig ind og ud i sin smalle Kummerlighed. Hovedgade var den engang, er nu Gyde, gammel og fornem, men kun Gyde.

Den lever paa Fortiden og saa paa Bevidstheden om det historiske Hus i nederste Ende og Byens rigeste og ældste Mand i øverste Ende.

Den rigeste og ældste Mand, Farver og Feldbereder Jens Hansen, er snart sine hundrede Aar, derfor ser ogsaa hans store Gaard ud, som om den allerede var falden i Evighedens Søvn.

Stentrappen fører op til en frønnet Dør, vortet og knortet af runde, skillingstore

Sømhoveder, solid som Døren til et kongeligt Skatkammer. Forstuen er stor og nøgen med Stengulv og Bjælkeloft. Hen under de blaa Tværbjælker skinner tolv røde Maaner, Symbol paa Aarets Gang.

De Maanestadier var forhen Bøndernes Fryd, saa livagtig var de snittet som Himlens rigtige Maane.

Til venstre ved Vinduet ved det slid-skurede Langbord sidder en gammel, krum Karl med Toplue, hvide Hoser og Ultramarinskjorte. Gennem Rudernes grønne, buede Glas flyder et gyldent Undervandslys, der stemmer til stille og fredelig Tænkning.

Lorenz sidder godt, for han sidder længe. Piben gaar ikke ud, den er ikke tændt — her ryges først efter Fyraften — men det sure Rør smager ligegodt henad fin Kanaster.

»Hm,« siger han iblandt. »Ja, saamænd,« svarer det henne fra højre Vindues Langbord. Der sidder en gammel Pige, runken

og hyggelig som et velstegt Æble. Hun strikker, og Traaden er tvundet af blaat og hvidt.

Før Middag rejser Lorenz sig og gaar en Runde for at se, om alt er paa rette Plads.

De tomme Kar ovre i Farveriet staar som Kæmpetulipaner, Slevne er Støvdragere. Det ene skinner skørteblaat, det andet okker, det tredje glør som en Næseklud.

Ingen kan se, at de Kar har været ude af Brug i toogtyve Aar. Lorenz gnider Støv af Slevne i det kornblaa Fad med sit Skjorteærme — han elsker Farveriet med sejt Gammelmandskærlighed. Spindelvævet hænger frit og frodigt i alle Vægsprækker som Vedbend paa en Ruin, men det giver Hjemlighed — Lorenz fejer det ikke ned.

Smaa Mus vimser væk. Alt er paa rette Plads.

Han hugger Gryn ud over de slugvorne Høns, kløver en Gang Favnetræ og stolper over Lofterne. Lugten der er ikke god for Næsen. Lammeskind og Ræveskind og Kohud og smaa Kidpelse hænger endnu udspændt paa Staalsnorene. Skrabeknive og Faaresakse ruste paa Vægten. Her ser ud, som om Arbejdet havde haft lang Helligdagshvile.

Nogle mener jo, at Jens Hansen havde sparet et Par Tusind Daler ved at sælge disse Ting, mens Tid var, inden Maddikker og Møl og Spyfluer aad Værdien af dem, men Rigfolk har Raad at holde Idéer, og den Idé havde Jens Hansen, at tømte man først Lofterne, kunde man med det samme bære ham selv ud.

Naar Sengklæderne laa paa Lad, sad Husbond den udslagne Dag og sugede Skindlugt; han sad paa en Madras i Gaarden, og alle Luger var lukkede paa vid Gab, og Lorenz havde pirket ved Huderne med en Ildklemme.

Naa, Lorenz poster et Par Spande Vand og bærer ind til Mette, som nu staar over Gruen. Han sætter sig paa Blokken, griber hendes Hose og giver sig til at binde løs.

»Inte for trangt, Lurrens, inte for trangt, tænk paa min Knyst, den hower god Plads!«

Om lidt maa han røre i Gryden, medens hun folder Dug for Husbond. Mette triner gennem Forstuen ind i Salen.

Derinde er Lyd af tre og Stilhed af tre. Madammen sidder paa Forhøjningen ved Gadespejlet, der ligner en grønsket Andedam. Stiv og strunk sidder hun, med Natkappe og Fiskebensliv. Hænderne hviler i Skødet, saa mageløs rolige som kun de, der ved, at Arbejdsdagen er til Ende og Arbejdet vellykket.

Hun er blind, men Brynene staar tæt og sikkert over de hvide Pupiller.

Den Synd er hun sig bevidst, at hun har takket sin Gud, fordi Jens først blev blind, i Stedet for at græde derover. Forfængeligheden holder hende saa rank trods Gigt og Alderdom.

Skingrende og ujævnt er hendes Aanddrag, saa trækker Bornholmeren sit Vejr anderledes sundt og rapt uden dog at forhaste sig. Kun naar den falder til Slag, mærker man lidt Alderdomspusten. Det kniber at holde Klokken til sin Dont.

Som Holger Danske med Haand under Kind og Skæg over Bord sidder den gamle Farver og Feldbereder omme i Sofaen. Hver tredje Gang Bornholmeren siger Tik, svarer et sagte Ekko Tik inde i hans Bryst, og naar Uret falder til Slag, siger han: »Saa gik den Time, Mutter!«

»Lad os takke Ham for det,« lyder Svaret evigt og uforanderligt oppe fra Forhøjningen. Ellers føres Samtalen mest

gennem Tankerne — de tænker højt, de Gamle, og den ene tænker i Øst, naar den anden tænker i Vest.

Mette bærer Vællingen ind paa Bordet, hvor hun har bredt den brune Voxdug, og Madammen stiger ned og famler Vej til Bordet.

»Skal jeg hjælpe dig, Fatter?« spørger hun, men han har ingen Hjælp behov. Hans rystende Fingre griber godt om Skeen, Gaffelmadens Tid er jo længst forbi, den svandt med Tænderne.

Stod der ikke tydeligt nok: »Gik alle Konger frem paa Rad i deres Magt og Vælde, de mægted ej det mindste Blad at sætte paa en Nælde!« Naar Salmebogen havde saadanne Ord, var det da den rene Bespottelighed, ja, det var at friste Vorherre, naar nymodens Kvaksalvere gav sig af med at lave Tænder af Elefantben. Jens Hansen og Kone bøjede sig for Forkrænkighedens Love. Hvad Tand der faldt, faldt som en Spurv for Guds Vilje.

Saa søbede de Vællingen, og Mette kom igen: »Tak for Maden fra mig og Lurrens!«

»Tak sin Gud, Mette,« lød Madammens advarende Røst. Husbond sagde: »Mutter, mig synes, at Himlen er saa nysselig blaa, skal vi inte sammen gaa en Tur i det grønne?«

Madammen, der holdt af at sige imod, svarede: »Der staar med Regn over Kirken!« Men hun rejste sig dog, tog Manden ved Haanden, og saa skred de, støttet ved to Kæppe, hen til Døren. Jens Hansen blev altid rørt, naar han nævnede »det grønne«.

»Gud ha' Lov, at vi inte er blinde som dem, der hverken kan se Sol heller Maane!«

Og han vendte sine slukte Øjne, der var blege som visne Kærminder, om mod hende.

Det var hans Orm og hendes med. De vilde ikke være blinde. Farvegift havde

slidt hans Synsnerve, og Stær havde røvet hendes Øjne, men begge saa blod-rød Taage i Solskin, og paa denne Syns-rest lavede de mange smaa, uskyldige Løgne. En af de mildeste var, naar Gigten rev i Arme eller Ben, saa saa de Blæst eller Regn eller Tordenskyer.

Lorenz hørte Stokkene smelde i Gulvet, og han drat ind paa ærbødige Hosesokker for at aabne Klinken og holde paa Havedøren, medens de to Gamle Haand i Haand spaserede ned ad Trappens trøskede Trin.

I Gangen gror det blødeste Græs indfiltret med Jordbærranker og Glemmigej. Hjertebuskene staar i Flor. Roser, Gyldenlak og Reseda blomstrer. Hylden har sorte Bær, Stæren har Unger.

Alt det ser de Gamle. Tomme for Tomme snegler de sig frem, føler paa hver Busk, snuser Vellugten ind og hører paa Fuglenes Sang.

Siden sætter de sig paa Bænken og taler om Fortiden. Mutter hører ikke, hvad Fatter siger, hver tager afdøde Aar og afdøde Venner frem og fejrer Minderne. Den hvide Rose, plantet da Jens Hansen blev Mester, skygger nu over dem, den er snart firsindstyve Aar, de selv snart hundrede.

Men den blomstrer tungt. Vinden vugger dens Grene, og Duften vugger de Gamle i Blund.

»Sov du, Fatter?«

»Ihnej, — jeg tænkte blot!«

»Og hvad var saa det for Tanker?«

»Jo Mutter, jeg sad just og spekelerte over, at siden s'æte Fredrik har jeg inte set saa møjet som en Prinsesse. Nu gaar der Skive med Damp og Jernbane med Damp, og København ligger da inte saa langt herfra. Jeg har immer og altid ha't saadan magesløs Lyst etter at se vores Konge, inden jeg dør. Hvad siger du til det, Mutter?«

»Jeg siger, at du ka' sagte vente med dine Galheder, til jeg er der, hvor vi skal allesammelm — og nu gik jeg!«

Af lutter Ivrighed borede hun Stokken i et Muldvarpeskud og var nær faldet.

»Rende vos til Nar for Gud og Alverden!«

Hun var vred, var hun, men efter Kaffen fik Jens Hansen hende livet op ved at foreslaa, at de skulde se til Sagerne »ovnepo«.

Det var Madammens Hjertensfryd.

Da Mette hørte om det, kilede hun op, det bedste Gigtlemmerne vilde bære hende, med Støveklud i hver Haand — for var Madammen aldrig saa stærendes blind, Øjne paa alle ti Fingre havde hun.

Saa trissede Husbond og Madmor om i alle ni »møbelerte« Værelser. Han følte paa Tapeter og Vindussprosser, om der trængte til Haandværkere. Hun følte paa Betræk, snuste efter Støv og følte over

Gulvet for at prøve, om Sandet var strøet i de rette Krusseduljer.

Alle de blanke Messingsager og Sølvskabet blev gaaet efter, Dækketøjet talt og Silkekjolerne undersøgt fra Linning til Skoning for at se, om Møllene havde været der.

De Silkekjoler havde været i Familjen over trehundrede Aar.

»De skal paa Museum, naar jeg dør,« sagde hun.

Siden sad hun nede paa Forhøjningen og han i Sofaen, til Bornholmeren tikkede Solen ned.

Avis holdt de ikke. »Den er kuns fuld af nymodens Løgn og Galanteri om Komérie og Syngeri — inte noget for agtværdige Folk!«

Men Lorenz holdt den i Smug. Han og Mette læste saavel Indland og Udland og »Følletonneren« som ogsaa de rare Ulykker.

En Dag springer Lorenz op midt i Avisen og jumper durk ind til Husbond med Trætøfler paa.

»Kongens Majestæt kommer til By i Morgen, Løverdag, det staar her paa Prent!«

»Forleden Aar stod der, at Verden skulde forgaa, men hun forgang inte!« svarede Madammen.

Men Farver og Feldbereder Jens Hansen dumpede baglæns om i Sofaen.

»At en dog skal opleve den magesløse Naade og Højtidelighed — Mutter, Mutter, saa var det dog Hans Vilje, jeg inte skulde gaa i Graven, uden at se ham med!«

Og da Lorenz fortalte, at Kongen skulde køre gennem Krankstugyden for at se det historiske Hus, blev Jens Hansen ganske ør.

»Mutter, jeg faar min Syn igen — ja saamænd, jeg faar min Syn, for se vores Konge skal jeg!«

Natten mellem Fredag og Lørdag sov ingen der i Huset. Mette sad i Kamret og syede nye Blondestrimler i den eneste sorte Kjole, hun havde ejet. Lorenz sad hos og bandt paa en Hose af rød og hvid Uld. Han haabede at blive færdig, og Mette lovede at hjælpe, for at han kunde fejre Kongen i tro Farver.

For Kongens Skyld var ogsaa dette Brud paa Anstændighedens Love, at Lorenz sad i Pigekamret en hel Nat.

Lorenz havde bejlet, fra han var Gaase-dreng og Mette laa ved Kæret og spyede ad ham. Han havde bejlet som Dreng, som Yngling, som Mand og som Olding.

For to Aar siden smeltede Mettes Hjerte, og hun aabenbarede ham Bogen med de fire Hundrede Rigsdaler.

»Men la' vos nu vente, til de Gamle pænt er puttet ner paa Kærregoren, de ka' ju'nte klare sig uden vos!« Men »pø om pø,« som Lorenz hørte Degnen sige, naar han lovede at betale af paa Farver-

lønnen for Kaliko til Tøserne, var det gaaet op for dem, at de vist havde ventet lovlig længe og hellere maatte opgive Ægteskab paa denne Side Graven.

Nu laa Sparekassebøgerne sammenbundne med et gult Cigarbaand i Mettes Tøjkiste, og mellem Bøgerne laa et Blad Papir med deres fælles sidste Vilje, at »hermed følgende og liggende tusind Daler i store og smaa Penge, gør to Tusinde Kroner ud i nymodens Mønt, skal anbringes til at plante en Marmornesten over Lorenz Jepsens og Mette Tyrs jordiske Levninger, for de vare hinanden fuld troskabelige i Liv som i Død. Herren give dem en naadig Ende!«

Det klare Sprog og den nette Bogstavering kom af flittig Avislæsning.

Til Overflod havde Lorenz streget alle de forekommende Ord under i Avisen og klippet dem ud.

Madammen laa og tænkte paa Stadsen til imorgen. For i Jævn dags-

klæder maatte man ikke tage imod Landets Konge, selv om det kun var fra en første Sal. Bare det gik an at forære Kongen den gule Brokades Kjole i Present til hans Kone »som en Minde fra en tro Veninde«. Den havde sine elleve Alens Vidde, saa den var nok passelig stor til en Dronning. Eller den Sølvthemaskine med Hovederne og de gamle Mønter fra Mosen.

Nej, det gik vist inte an, for saadan en Gave maatte jo følges med pæne Komplementer og Baslerier, og om Madammens Hjerne end kunde tænke dem ud, evnede Øjnene inte at skrive dem ned. Men naar Kjolerne kom paa Thorvaldsens Museum, fik Kongen dem nok at se, for den laa ogsaa i København, og der skulde staa: Haver tilhørt Farver og Feldbereder Jens Hansen hans salig Kone Magnina Margrethe, fød Povelsen. Det var altid noget.

Ja, og hun vilde selv trække i den Brokades i Morgen. Skoningen var en

Smule mør, men hvem saa den fra nejen, og Livet lidt smalt, men Madammens Snøreliv kunde snæres tættere om. For niogfyrretyve Aar siden sad den, som den var støbet over Kroppen. Siden havde den jo hængt godt med Kamferposer i Folderne.

Paa tredje Hylde i Hjørneskabet laa et Dusin stivede Skørter — et Held at de ikke havde taget mod Krøl. Selv om de kneb, maatte man vel helst have Brunellerne paa, skønt at Listeskoene var rarest.

Derpaa gav hun sig til at grunde over, om Kongen optraadte siddende paa Guldtrone med Guldkrone paa Hovedet, og om han havde hermelinsforet Fløjskaabe, — og med den Slags Tanker skred Natten.

Jens Hansen laa og bad Fadervor forfra og bagfra af lutter taknemlig Glæde. Han var rede til at dø i samme Time, han havde set Kongen, men se ham maatte han.

For Aar tilbage, da han opsatte sit Testamente og gjorde Byen og Hospitalet til eneste Arvinger, havde Præsten og Borgmesteren været paa Takkevisit og spurgt, om han ønskede at blive indstillet til Ridder.

»Nej,« svarede Jens Hansen, »gør en Adelsmand til Ridder, for mig er det nok at være en ærlig Mand. Mutter og mig gav inte vores Klat Penge, som vi har tjent ved Byen, for at gøre vos betalt paa anden Maade!«

Saa blev han jo ikke Ridder. Men nu faldt det ham ind, at det lige godt havde set pynteligt ud, om han havde haft det Kors at hænge paa Trøjen, naar Kongen kom forbi.

Men var ogsaa Flagene i Orden? Han laa og blev svedt af Urolighed. Kanske var Holderne rustet af, eller Dugene skørnet af at ligge i Varmen oppe paa Loftskamret. Til Gengæld fik han en behagelig Tanke. Naar Kongen kommer,

kaster man med Blomster, og ingen Have i den hele By stod saa mylrende tæt med Blomster. Det vidste han da. De skulde klippes af og drysses hver og en ganske sagtelig og lindt ned over hans gode, kære Majestæt.

Jens Hansen læste Fadervor forfra og bagfra, til Bornholmeren raabte fem. Saa stod Parret op, den ene hjalp den anden. Da Madammen trak i Strengen, var Mette der strax med Kaffen. Ved de Tider sov hun ellers paa sit grønne Øre.

Jo, Flag og Flagholdere var i deres gode Orden. Jens Hansen maatte ledes ud paa Gaden, hvor han ikke havde været de sidste tyve Aar, for rigtig at høre dem blafre i den bløde Morgenvind.

Madammen begyndte Paaklædningen strax. Der blev noget for Mette at hente og bringe, og Madammen skulde snøres i Ryggen og hægtes foran og glattes bag, og have Haaret i Bukler. Natkappen, der ellers brugtes som Dagkappe, blev kasseret,

og Mette maatte Klokken halvsyv ringe Modistjomfruen op for at faa en Haarpynt med lange Flagrebaand.

Klokken otte sad Madammen paa Stads i Salen ovenpaa, hun lugtede af Kamfer, og hun nøs, og Stuen lugtede af Kamfer, og Fluerne nøs. Solen stod lige ind ad Vinduet, næsten for meget, men Mette sagde, at den skinnede som nykærnet Smør.

Madammen sad mageløs rolig som sædvanlig, men Fingrene i Skødet bevægede sig som Skarnbasseben. Hun maatte røre ved Brokaden.

Jens Hansen var hverken stivet eller strøget, ingen puttede ham i Fortidsklæder. Han sjokkede om nede i Haven ved sin Stok og ved Lorenz' Arm. Hvert Øjeblik stod han stille, famlede ud i Luften og favnede en Busk:

»Klip der Lorenz, men med Lempe, med Lempe!«

Og han bøjede sin gamle Krop, saa det knagede i alle Ledemod og lod Hænderne kravle hen over Jordens Blomstermylr.

»Og der, Lorenz, det er Gyldenlak — sikken Duft — og bitte Glemmigejer — — pluk kun det hele — Kongen kommer inte hver Dag!«

Saa var Haven tømt, og gamle Jens Hansen blev bragt til Sæde paa Forhøjningen ovenpaa, over for Madammen.

»Vor Herres Sol,« sagde han.

»Pas paa, du inte gir Krøl i den Brokades,« sagde hun.

Paa Bordet neden for Forhøjningen stod en Klædekurv og et Dejgtrug stoppende, proppende fulde af Duft og Blomster; man kunde tro, der skulde bindes til Lig.

Ingen vidste ret, naar Kongen kom; der ymtedes om Klokken tolv eller Klokken fire, alt afhang af, hvor mange

Steder Kongen vilde lade Skibet standse undervejs.

Fjorden var spættet af sorte Baade med hvide Sejl og røde Vimpler; ved Bryggen og i de omliggende Tømmergaarde hang Byens ledige Ungdom, Gæstgiveren dækkede kongeligt Bord med Plet og Blomster til Honoratiores à seksten Kroner Kuerten, og hele Krankstugyden igennem sad gamle Folk ved Vinduerne, for i den Gyde boede jo mest gamle Folk.

Mette og Lorenz sad nede i Undervandslyset, hver ved sit Langbord, hver med sin kongefarvede Hose. De stolede paa, at Støjen i Gyden nok tog ved en lille Time inden det højtidelige Øjeblik.

Jens Hansen havde i Evighed aldrig fundet Tiden mere træls end denne Dag. Kun naar Solen gav ham en pludselig Dosis Lue, blev han oplivet, strøg sig over de visne Kærmindeøjne og sagde:

»Mutter, jeg takkes saa grangivelig, jeg kan se Sejlmager Andresens Port,« eller:

»min Tro, om inte Espen Michaelsens pjaltede Flagdug er ude at vejres i Dag!« Den Flagdug var ellers Byens Fabel, for den var sildesalatrød og bestod mestendels af Huller.

Men da Jens Hansen lige saa grangivelig saa de røde Kissebær paa Mutters nye Kappe, fik han Svar paa Tiltale:

»Jens Hansen, der er inte en Kissebær uden som gule Morengs Baand og fiolette Roser paa din Kones Pynt, og du sku'nte give dig af med Syner ved højlys Dag!«

»Ja, saamænd ja, kanske tog jeg fejl af Roser og Kissebær, man bliver immer gamlere og gamlere!«

Han faldt hen i Tanker, lyttede saa lidt.

»Nej, Mutter, Mutter, kommer inte Skorstensfejerens Møgvogn — paa saadan en høj, hellig Dag. Det er møjet ubetænksomt, er det!«

Skorstensfejeren, der ogsaa var Renovationsformand, kom sandelig med Skralde-

vognen ligesom paa gemene Dage. Krankstugydens Bøtter tog han sidst, for de var nærmest Ølbryggeren, hvor han plejede van at skylle Skidtet ned, som han sagde.

»Om hans Majestæt saa den — og her i voreses renfærdige Gade, det var dog en fæle Ynk,« og Jens Hansen sukkede mangfoldigt og dybt.

Madammens Brokades passede daarligt til Sagovælling, og Husbond havde Maven fuld af Forventning og Ærefrygt, inte for aldrig det orkede han en Krumme Brød.

De sultede i Forening.

Solen stod i Syd, flyttede sig saa sagtelig henad Vest, men Sydhuse har rigt med Sol, og en Stund endnu spillede den skraat og godmodigt sin blodrøde Taage ind til Parret.

Fluerne var dovne, Kamferduften døvende, ikke saa meget som den lebendige Bornholmer til at gøre Støj. Nu veed man jo, at blinde Folk har lettere til at sove

end andre, de behøver ikke at trække Skodder for Gluggerne, og saa skete det da, som altid paa den Tid af Dagen, at de Gamle faldt i sød Søvn.

»Mutter, Mutter, han kommer, ork jeg tror, jeg falder i Svime!«

Madammen skvat op, to Par famlende, dirrende Hænder skød Vindushasperne af og kastede Gyldenlak og Glemmigej og halvvisne Roser i Grams ned paa de kongelige Vogne.

Madammen nejede med Underkroppen og bukkede med Overkroppen.

Jens Hansen sagde kun: »Mutter, Kongen er en Stadskarl!«

Nede fra Gaden raabte en vældig Stemme: »Tak, Folkens, Tak!« Saa var Vognen borte.

»Ork Mutter, sagde jeg inte nok, at jeg fik min Syn igen. Guld kronen og Æblet og det hele saa jeg lige saa grangiveligt, som da jeg saa s'æte Frederik!«

»Hermelinskaaben, Fa'r, foret ingvendig med rødeste Fløjl, men jøss, min Hagesløjfe er sprunget op, bare han dog inte saa det!«

»Og hvor nydelig og ligefrem han sagde: ,Tak Folkens' — — ja, nu kan man godt putte vos ner, Mutter, for nu har vi set Dannemarks Konge!«

Da Mette og Lorenz ikke kom til Syne, stavrede Parret selv nedenunder, og først ved den Støj vaagnede de to. Lorenz havde Dannebrogssokkerne paa.

»Saa I ham — hørte I ham? ,Tak Folkens,' sagde han!«

Mette og Lorenz skammede sig saa inderligt over, at de var sovet fra »Øjeblikket«, at de løj paa det gruligste baade om Krone, Scepter og Rigsæble.

— — —
I Telegrammet stod: »Hans Majestæt gaar i Land paa Samsø, kan først ventes ved Nattetid.«

Stor Skuffelse.

Byens to eneste Lejevogne, samt Smørhandler Jokumsens Gig og Amtmandens Karet kørte af lutter Slukørethed hjem gennem Krankstugyden. Der var det, de bleve overraskede med en Regn af Blomster, som Smørhandler Jokumsen saa takkede for med sin vældige Røst.

Da Lorenz næste Morgen fortalte Husbond, hvad Avisen berettede om Kongens Ankomst ved Nattetid, svarede Madammen: »Mon han saa en anden Gang kan give sin Madmoder Ret i, at nymodens Aviser kun farer med Slidder, Sladder og Usandfærdighed!«

Jens Hansen tilføjede blidt men bestemt:

»For hvad vi saa, det saa vi, og det kan inte hverken Avis eller Telegraf tage fra vos!«

EN FLUGT

Straks om Morgen, naar Dyhrberg kom paa Raadstuen, kiggede han gennem den lille Skodde ind i »Brummen«. Laa der saa en arm Stymper og sov Rusen ud, blev Dyhrberg blød om Hjertet. Det var ti Kroner i Bøde! Den Dag saa han skævt til Betjenten, som gav Rapport.

Naturligvis maatte man ikke drikke sig fuld, naturligvis, men Tømmermændene var ellers Straf nok. Aldrig glemte Dyhrberg en Nytaarsnat med svensk Puns, uha, uha! Han drak ikke svensk Puns mer, om den saa blev ham budt af den svenske Konge.

Paa Raadstuen var godt at være.

Om Vinteren passede han den store Kakkelovn, om Sommeren passede han Fluepapiret i Vindueskarmen. Naar Politimesteren faldt i Søvn, nussede Dyhrberg om og gennede Fluerne fra hans Næse.

Hans Hovedhverv var at kopiere, og han var født med en krum Tommel- og en skæv Pegefinger, der skrev over al Maade dejligt.

Dyhrberg elskede sin Raadstue og ejede 25 trykte Visitkort, hvorpaa stod: »Jappe Dyhrberg, Kopist og Raadstueskriver.« Navnet med bitte smaa Typer, Stillingen med fede, sorte Bogstaver. Stundom spredte han Kortene ud paa Bordet og legede med dem, han nænnede ikke at give dem ud.

Onsdag Aften tilbragte han ufravigeligt omme i Stiftelsen hos Søster Elsebet. Hun gav Tevand med Tvebakker og viste ham skiftevis sine Kjoler, Smykker og Barnelegetøj. Hun var tyve Aar ældre

og vidste megen rar gammel Snak om de andre Jomfruers Fejler.

Mildt og stille var der i Stiftelsen, Elsebet var for det meste mild og stille, med det hvideste Haar og de hvideste Tænder, man kunde se. Haaret var en Arv efter Moderen, Tænderne en Lotteri-gevinst.

Dyhrberg spillede ogsaa og vilde inderlig gerne vinde tretten Tænder. Hvad Haaret angik, ejede han den sirligste, silkeglatte, ræverøde Paryk, Arv efter Faderen, men da Jappes eget Haar var brunt, kunde han ikke godt bruge den. Elsebet foreslog ofte at lade den farve kanelbrun sammen med hendes blommeblaa Stadskjole, men Jappe havde for stor Respekt for de afdøde.

»Du sku' s'mænd givte dig, Jappe!« sagde hun.

»Med det Navn, ok nej, med det Navn!«

»Det er inte Navnet, men Hjertet, det

kommer an paa,« svarede hun, og de talte om andre Ting.

Han gjorde Regnskab for alle Ugens Dage og Pensionatsmaden, men frittede hun om Livet paa Raadstuen, sagde Jappe med frygtelig Alvor i sin Musestemme: »Embed forpligter — jeg røber ikke en Tøddel om nogen eller noget!«

Og det gøs i hende ved Tanken om de rædsomme Hemmeligheder, der boede indenfor Raadhusets Mure.

Jævnt regnet en Gang om Aaret bad hun ham gaa med op for at se til Ligtøjet, og det faldt ham ikke ind at komme med Udflugter — ingen levende Magt skulde faa ham til at indrømme, hvor det krøb ham langs Rygraden ved den blotte Tanke.

Lydigt bar han det lille Lys op ad Trappen, mens Elsebet langsomt kom efter. Hans Skygge voksede og svandt i Trappens Vindinger, Hjertet hoppede vildt, Elsebet der bagved blev til et Spøgelse.

Kisterne stod paa Rad henover Loftet, ordnede efter Alfabetet. Hver Jomfru førte sin med, naar hun traadte ind i Stiftelsen. Kisterne var korte og lange, smalle og brede, brune, gule, sorte, perlegraa og hvide, alt efter Jomfruernes Maal og Livfarve. Det var Skik, at de mere Velhavende nu og da pudsede og pyntede paa Kiste og Ligtøj. Der herskede Kappestrid om, hvis der var finest.

Jappe syntes, det var trist at sove i et Kammer med Kisten lige over sit Hoved, ventende, ventende, saa man næsten maatte skynde sig at dø for Kistens Skyld.

Elsebets var egebrun, med saa rundeligt Ligtøj, at Jappe ikke kunde begribe, hvor hun selv skulde faa Plads.

Hun var nysgerrig som en Skade, Jappe maatte linde Laaget baade her og der, at hun kunde se, hvad Nyt der var kommet siden sidst. De Jomfruer, de hittede paa, den ene galere end den anden. Som nu

Jomfru Sileke, hun nøjedes ikke med fodsid Særk og Blondenattrøje, nej, Kappe med Atlaskes Baand og Underskørt af det sværeste Bommesi. Og Jomfru Grüssel med de kolde Fødder havde to Par Strømper. Elsebet korsede sig. Snart skulde de vel have Parasol og Strikkepose og Brystdraaber med i Graven.

Naar Lyset blafrede, syntes Jappe at se en Række Taagevæsner svæve hid og did, og hans Fingre skælvede.

Og saa de væmmelige, umalede Kister, som grinede frem mellem de farvede. De tilhørte Stiftelsens fattige Jomfruer. Elsebet kendte og foragtede dem. Deres Komfur i Fælleskøkkenet rustede formelig, saa lidt blev det brugt.

»Men,« sagde hun, »det er kuns Storagtighed. I Fattighuset kunde de faa varm Mad hver evige, gudskabte Dag — og dér hører den Slags hjemme. Man kan inte koge sin Vælling i Fred, saa glor de, som om de sku' æde den med Øjnene!«

Naar Jappe laa hjemme i sin varme Seng og skulde til at læse Fadervor og Vægtersangen for Fanger og vejvild Mand, var det, som hørte han de umalede Kister bumpe opad Trappen. Han glædede sig formelig, hvergang en af de fattige Jomfruer døde, saa kunde ingen mer have ondt af hendes Armod.

— — —

Lørdag Aften var Jappe Dyhrberg paa Tinghuset hos sin kæreste, eneste Ven, Arrestforvareren Jørgen Klem. Han lignede mest en bidsk Rotte med Hugtænder; overfor ham var Jappe som en forlegen Konfirmand. Altid gav han Vennen Ret og høstede til Gengæld mangt ærlig ment: »Du er da et Ærkefæ, Jappe, er du!«

»Ka'ske har du Ret,« svarede Jappe blidt.

De gik op og ned ad Gulvet uden at sige et Muk, Jørgen med saa lange Skridt, at Jappe maatte trippe i Svinget. Kom de endelig til Hvile, fortalte Jørgen om

Fangerne, og det var, som om Haarene rejste sig paa Jappes skaldede Isseplet.

»Skal vi tage dem i Øjesyn, de Hal-lunker?« spurgte Klem med sin barske Røst, spændte den blanke Rem fastere og gik i Forvejen.

Det var ligesaa interessant som sørgeligt. Nøglerne klirrede, saa det gav Gen-lyd fra alle Kroge. Dørene skurede paa rustne Hængsler, Luften var kælderagtig klam.

Dyhrberg vidste, at var det ham, som havde Magten og Nøglerne, saa slap han alle Fangerne ud som Mus af en Fælde, inden Katten kom for at æde dem.

Men han havde hverken Magt eller Nøgler.

Stilfærdigt bævende listede han efter Arrestforvareren og forekom sig selv at være en uhyre modig Mand.

Ud paa Aftenen blev Mester Klem lysten efter Sang, og Timevis sang de to med halv Stemme, alt hvad de kendte af Føde-

landssange, Folkeviser og Skytteviser. Men de maatte gensidig tysse paa hinanden — hvert Øjeblik glemte de baade Fanger og Værdighed og brølede ud af fulde Lunger.

»Tyss,« sagde Jappe. »Hyss,« sagde Jørgen. Dette Tyss og Hyss blev helt Akkompagnement til Sangene, saa regelmæssigt slyngedes det frem og tilbage.

Havde de været altfor uforsigtige, holdt Dyhrberg Lommetørklædet for Munden og sang gennem det, og Vennen lavede Tragt af sine Hænder. Naar de havde sunget sig hæse som forkølede Ravne, friskede de Stemmerne med en ny lille Toddy, hvorpaa de tog Afsked.

»Men vi maa vel sige Godnat til mine Dueunger,« foreslog saa Klem, og de gik stille som Tyve gennem den lange Gang, spejdende ind i de mørke Celler. Nu og da prøvede Dyhrberg sit Mandemod ved ganske ene med Blændlygte at gaa denne Natterunde.

Men for Enden af Gangen stod Klem og lo — det var ogsaa kun efter den anden Toddy, dette Mod viste sig hos Jappe Dyhrberg.

Den første store Begivenhed i Jappes Liv var, at Søsteren gik hen og døde. En ganske almindelig Tirsdag kom der Bud, om han vilde skynde sig hen i Stiftelsen, for hun laa paa sit Yderste.

Og der laa hun.

Og vred var hun over alle de gode Gangklæder og Dyner og det Hele, som jo nu skulde tilfalde Stiftelsen. Især nagede det hende, om de fattige Jomfruer kom til at baltre sig i de fede Dyner, som gamle Fatter Dyhrberg, Elsebets salig Far, selv havde klippet og ribbet Fjerene til.

Jappe sad og saa paa Søsteren, hun blev mindre og mindre, en lille Dukke blev hun — inden Solen blev ringet af Himlen, var hun sagtens en lille Guds Engel.

Bedst som han sad og smaagræd, siger Elsebet saa: »Hør, Jappe, det er s'mænd da ingen Nytte til, at Kisten faar dem, tag du dem bare — maaske passer de dig, naar du brækker de tre af!« Og hun stak ham en lille rød Æske i Haanden, den havde ligget under Hovedpuden, og det var de seksten snehvide Tænder.

»Men Krøllerne maa b'ie, hvor de er, at jeg inte ska' ligge Lig som en skallet Høne!«

Elsebet kom kønt i Jorden, men Tænderne gemte Jappe som Erindring.

Hver Dag gik han ud til hende. Før holdt han ogsaa af Kirkegaarden, men nu var den som en Dagligstue for ham.

Egenlig var der to Kirkegaarde, klods paa hinanden, en for Jøder og en for Kristne — Jappe led dem begge to.

Der kom hverken Breve eller Aviser derud, men Jappe tog med, alt hvad han den Dag havde hørt og læst.

Stilfærdigt gik han om mellem Gravene, tog Hatten af for kendte Ligsten og for Mennesker, der vandede, var saa henne at kigge ind i Lighuset, besøgte den rare Kilde, hvor Folk samledes til Passiar, naar de hentede Vand, og gik endelig hen til Elsebets grønne Bænk.

Der satte han sig og begyndte at hviske til hende, sagte, saa ikke de summende Myg kunde høre det, om Maden og Tøjet og Nyhederne — kun intet Nyt fra Stiftelsen, skønt Elsebet vel helst hørte derom.

Lige til Graveren ringede ham ud, kunde han hviske og tiske med sin gamle, døde Søster.

Det var den Vinter, da Sneen løb løbsk og slet ikke var til at standse, da det sneede i Dage og Uger, saa Folk tilsidst troede, der var noget itu oppe i Himlen.

Den grummeste Vinter i Mands Minde.

Den Vinter sad der i Arresten et lille blondt Jomfrubarn. Hun græd, saa saare

Slutteren stak Nøglen i Dørlaasen. Hun bestilte ikke andet end at græde, og naar hun græd, løsnede Haaret sig og faldt ud over Ansigtet, saa hun lignede et Havreneg.

Hun var anklaget for noget saa gruligt, at det knap kan tænkes og paa ingen Maade fortælles videre.

Der sad hun altsaa og græd og tørrede sine Øjne i det gule Haar og græd igen. Hvormange Gange de end trak hende i Forhør, hun bare græd og sagde: »For jeg har nu ikke gjort det — for jeg har nu ikke gjort det!«

De andre mente, hun løj og var en rigtig fræk Pige.

Hende havde Jappe faaet i Hjertet, og hun sad fast der som en Fiskekrog i en sulten Fisk. Han kunde ikke faa hende ud uden at rive Hjertet itu.

I seks samfulde Uger havde han hver Lørdag Aften set hende, først paa Runden

med Klem, og siden efter den anden Toddy alene.

Som hun saa ham ind i Øjnene, det var til at dø af Glæde over, eller maaske snarere af Sorg.

For mens andre Mennesker sad i varme Stuer og stegte Æbler og læste Historiebøger og spillede Rambus og røg Pibe eller sang Fødelandssange, var hun spærret inde i en klam Celle, uden at høre et venligt Ord — for slet ikke at tale om den græsselige Misgerning, hun skyldtes for.

Jappe overværede et af Forhørene. Ja, hendes Haar lyste op som hel lille Fyrværkerisol, men de søde Øjne var røde som Kaninøjne af at græde.

Byen laa i Hav af Sne. Skorstenene sneede til. Togene kørte fast. Slagteren kunde ikke faa sit Kød ind fra Landet, Mælkemanden blev borte.

Jordemoderen maatte skovles gennem Gaderne af seks Karle.

Det var Lørdag. I to Uger havde Jappe ikke været paa Kirkegaarden. Men Tinghuset . . . naar nu Jørgen sad og ventede.

Det blev Aften. Han tog en Skovl i Haanden og Bælvanter og Uldtørklæde om Halsen og naaede Vennen i god Behold.

»Du er skrubsplitterpinegal, Jappe, at komme i det Vejr!« sagde Jørgen.

Der kunde ikke være Tale om at komme hjem den Aften, men Jappe havde før, under slemme Regnskyl, sovet paa Tinghuset.

»Hun skulde hellere bekende, skulde hun, end sitte der og tvine og lyve os op i Ansigtet; hun er den frækkeste Tingest, jeg i min Tid har haft at gøre med. Stod det til mig, fik hun Ris — det er det eneste, der hjælper paa den Slags. Man behøver bare at gaa til hende Mamsellen, der slog sin Madmoder ihjel.

Hun sad i ni Maaneder. Der var min Sæl de tykkeste Beviser, men Herredsfogden havde en Samvittighed saa skør som Fluevinger og Venetinerglas. Skulde han have kørt hende til Retterstedet paa Indicier, var han gaaet fra sin Forstand, det Skrog. Men saa sagde Jensen, tykke Jensen, du husker: Maa jeg i al Beskedenhed give hende et Livfuld Hug, saa skal hun nok komme paa andre Tanker? Det var udenfor Instruksen. Men han tog sig selv Forlov — og saa kom Tilstaaelsen i den nydeligste Orden. Jo, jo, det er det eneste, der bider!«

Jappe stønnede, som var det ham selv, det gjaldt: »Hvad tror du nu, de saadan kan dømme hende til?«

»Naa . . . hun slipper vel med Tugthus, i gode, gamle Dage var det blevet et rask lille Øksehug!«

De fik Toddy ind og Piber stoppede, men Samtalen skred ikke.

»Op med Humøret, gamle Ven, kom mere styrkendes i Glasset . . . saadanne, Skaal!«

De drak.

Ingen Lyd hørtes, uden naar Blæsten førte Sne mod Ruderne. For Jappe klang det af Lænker og Økser. Gennem Tobakstaagen skimtede han en øde Snemark, hvor Bødlen stod med hævet Økse. Bag den lille knælende Jomfru ventede en umalet Trækiste.

»Hun er uskyldig. Jeg tror det . . . jeg veed det. Herrejesus, Jørgen, hjælp mig da — hun er uskyldig!«

Det brast ud af ham, men Vennen tog hans Haand og svarede roligt:

»Enten er du syg, Jappe, eller ogsaa er du gal. Du vrøvler, du har drukket for meget. Tag dig ikke den Ting nær. Det gaar nok. En adstadig Mand i din Alder . . . fy skam dig . . . og den forstokkede Tøs! Kom du nu og kom ind i Seng. Men det vil jeg sige, pønser du paa at

nappe det lille Lam ud af Arresten, saa faar du en Kugle i Benet. Jeg sover med Revolver ved Siden.«

De to Venner sov i samme Værelse. Gæsten paa en gammel Sofa.

Længe efter, at Lampen var slukket, blev Jørgen Klem ved at tale. Han diskede op med gyselige Historier om Tyve og Mordere i den gode Hensigt at trøste sin brave Ven.

Midt i en Sætning stansede han og sov ind under stærk Støj. Jappe laa og vred sig, han talte forfra og bagfra til Hundrede, forgæves, han blev bare mere lysvaagen.

Var Sneen standset? Var Maanen kommen frem? Et hvidt Skær kom krybende eller svævende fra Ruden midt gennem Stuen. Det sænkede sig over Bordet ved Jørgens Seng, saa Nøglerne gav sig til at skinne.

Han laa og saa paa de Nøgler, der var store og smaa, tykke og tynde . . . den

allerstørste, den med de tre Hak i Kammen, den var det.

Naar man satte den i Laasen . . .

Det kom Jappe Dyhrberg for, at han var ved at forskrive sin Sjæl til den Onde.

Nøglerne laa der, Jørgen laa der, og han sov af fuldt Hjerte.

Jappe traadte ud af Sengen og nærmede sig til Bordet. Nej, det var galt, han maatte først i Klæderne. Stille som en Mus listede han dem paa, snuppede Nøglerne, tog sine Støvler i Haanden og fik Døren vredet op. Ude paa Gangen lyttede han. Kun Støj fra den Sovende. Trak saa Støvlerne paa og naaede heldigt forbi Vagtstuen, hvor Betjent Poulsen sad og sov, naaede ned til Cellen.

Men der var det, som Modet helt svigtede. Han vidste ikke et Ord, mærkede ikke en Tanke. Saa bankede han paa, saa fint og let, som naar man gaar ind til en fornem Dame.

Ingen svarede.

Herregud, tænkte han, hun sover. Og han fik Fyr paa den lille Blændlygte og prøvede Nøglen. Nu var Døren oppe, Lyset faldt ind.

Saa bange og saa flov havde han dog aldrig været. Der laa det lille Jomfrubarn og sov paa sit fattige Leje, hendes runde, hvide Arme var foldet op over Hovedet, og Haaret flød hende dybt over Brystet. Han vilde ikke se og vendte sig bort, men det hastede jo, det hastede.

»Lille De . . . vaagn op . . . vaagn op, lille De, hører De?«

Op sprang hun, og i samme Nu styrtede Taarerne frem:

»Jeg har ikke dræbt det lille Barn, nej, jeg har ikke gjort det!«

»Jøs nej, jøs nej — det tror jeg heller ikke, men nu maa De komme. Vi maa skynde os i en Fart!«

Han stammede i det, og Pigen forstod ham aldeles ikke.

»Vi flygter . . . væk . . . langt væk, kom bare med mig, jeg skal nok passe paa Dem. Kom bare, lille Jomfru, men vær lige saa stille, De kan!«

Hun stod paa det bare Gulv med sine nøgne Fødder, nu slog hun Tæppet om:

»Vil De . . . er det sandt?«

I lynende Fart fik hun Tøjet paa.

»Jamen Overtøj — det er jo Vinter, og det sneer!«

»Det har de andre taget,« sukkede hun.

Saa fik hun Dyhrbergs Frakke paa, og de slap ud paa Gaden, uden at nogen mærkede det.

Sneen havde godt travlt igen. Der var lyst ude og helt hvidt. Saa let laa Sneen, at hendes Kjole fejede gennem den med brede Spor. De talte ikke. Det var svært at kæmpe mod Driverne, som hist og her rejste sig i Gadens fulde Bredde.

»Jeg er saa vaad, saa vaad«, klynkede hun, »skal det her vare længe?«

Jappe blev saa ulykkelig, at han bøjede af og gik nedad Gaden mod Hjemmet, i Stedet for at gaa efter Jernbanen.

Men du gode Gud, Togene gik jo heller ikke, havde ikke gaaet i syv Dage . . . der var ikke farbar Vej Landet over.

»Ja, lad os saa gaa op,« sagde han, og de gik op. »Giv mig Haanden, at De ikke falder,« bad han, og hun rakte ham den. Den var vaad og kold, den lille, stakkels Haand.

Og mens han førte hende op til sin Pebersvendestue, følte han sig rig og mægtig og stærk og lykkelig — saa lykkelig, at han næsten skammede sig derover.

Han rullede ned og tændte Lampen, han hjalp hende Frakken af, han tændte op i Kakkelovnen og gav hende Vin at drikke, og hver Gang hun fo'r sammen af Skræk for en eller anden Lyd, trøstede han hende med sit:

»Bryd Dem bare om ingen Verdens Ting, jeg skal nok forsvare Dem!«

Hun pyntede sandelig i Stuen, som hun sad der i Gyngestolen under Lampen.

»Jeg er ogsaa sulten!«

Og han havde baade Brød og Kød og en lille Rest Pensionatsvælling. Den var kold, men hun havde jo været paa indskrænket Kost.

Alt var gaaet saa glat. De sad her lunt og godt og smilede til hinanden. Men saa lige med eet vendte Forstanden tilbage og tog Plads inde i Dyhrbergs Pande.

»Her kan vi jo ikke blive, vi maa bort . . . vi maa se at komme til Amerika, eller Hamborg, eller . . . Indien . . .

Han snakkede, hun hørte efter. Da han var færdig med sine Forslag og Flugtplaner, svarede hun:

»De er et godt gammelt Fæ, ingen har nogensinde været saa god imod mig,

men jeg er søvnig, og jeg vil hellere dø, end jeg vil ud i det Vejr en Gang til!«

Der var ikke noget at stille op. Alle hans Forestillinger prellede af paa det ene: »Jeg er saa søvnig!«

Og den rare Mand kunde ikke bringe det over sit Hjerte at røve Nattesøvnen fra det lille, blonde Jomfrubarn. Han tog Tæppet af sin Seng, stillede Skærmbrættet for og bød hende Godnat.

Da hun laa nede i Sengen, strakte hun sig: »Aah, hvor her er blødt og godt«, og saa græd hun og græd.

Jappe sad og hørte paa den Graad, som aldrig vilde faa Ende. Hvad skulde han gøre? Hvert Minut bragte ham nærmere til Regnskabets Time. Hans Ære var ofret, hans Navn, og Vennen havde han svigtet.

Det var, som Blodet sugedes fra hans Hjerte. Ingen Redning. I Aftes en hæderlig Mand, nu en æreløs Karl.

Hvor hun dog græd, det var Suk paa

Suk, hentede fra en Sorg uden Grænser.
Hans Pine, hendes Kval . . . dette lille,
svage, fremmede Væsen!

Nej, vi maa væk herfra i Nat, tænkte
han.

Hun græd endnu. Raadhusuret slog
fem haarde Slag. Om tre Timer var
det lyst.

»Kom lidt herhen«, bad det fra Sengen.
Han tøvede, hun laa jo i Sengen og var
helt fremmed. Men han gik dog hen til
hende. Hun gav ham sin Haand og
hviskede:

»Det kan altsammen ikke nytte . . .
ikke nytte. For jeg har jo gjort det. Og
nu synes jeg, det lille Barn græder, fordi
jeg dræbte det. Men jeg havde jo slet
ingen til at hjælpe mig. Jeg faar ikke
Ro, før De veed det. De er saa god . . .
Nej, det kan ikke nytte, jeg tør ikke løbe
væk . . . Barnet bliver ved at græde!«

Stod det saadan til . . .

Jappe Dyhrberg blev saa gammel og

tung i Sindet. Al Strid og Pine toges fra hans Sjæl, men der blev tomt og koldt.

Skyldig . . . skyldig . . . skyldig! Fra alle Kroge skreg det: Skyldig. Uret dikkede det frem. Sneen slog det mod Ruden: Skyldig, skyldig.

Han havde ikke givet hende et Ord, og nu midt i Tilstaaelsens Anger laa hun i sin dybeste Søvn.

Men der var kun eet at gøre, een uafviselig Pligt tilbage. Den maatte udføres, inden Lyset kom paa Himlen, inden Dagen gled frem.

Stakkels forvildede Menneskebarn!

Han lukkede sin Dør i Laas, sprang nedad Trapperne, som var de en Afgrund, han vilde styrte sig i, og fo'r ud i Snestormen. Ad samme Bagvej, hvor han var sluppet ud, slap han ind til Arrestforvarerens Stue — alt var rolig Søvn som før — og vakte ham.

Efter Forklaringen fulgte en Strøm af

Skældsord, saa blev Jørgen Klem rolig, ja næsten glad.

»Hun har tilstaaet . . . det er godt. Paa det tilgiver jeg din Dosmerfærd, men jeg tør ikke vente, til Damen faar sovet ud. Hun maa til Protokols med det samme!«

De fulgtes til Jappe Dyhrbergs Hjem. Og det blev Morgen, og den lille Jomfru kom igen ind i sin Celle, men nu græd hun ikke mere.

Da Jappe vilde gaa, standsede Vennen ham: »Giv mig saa den Revolver, inden vi skilles!«

Skamfuld trak Jappe den frem.

»Ja, for det er Tugthusets, og jeg har ikke foræret den til Dig. Forresten vil jeg bare sige, at hvis du er for fejj til at leve, agter jeg ikke at passe hverken din eller din Søsters Grav, naar du er død!«

»Jeg skal ikke gøre det, Jørgen!«

Han gav Haand paa det og holdt Ord. Den lille Jomfru med det gule Haar og

den grulige Gerning fik en Dom paa mange Aar bag høje Mure.

Men hvert Aar, naar den sidste Sne var smeltet, og Foraarsstormen var drevet over Landet, og Blomsterne begyndte at spire, pakkede gamle Dyhrberg sin Vadsæk og rejste til Horsens.

En Dag af Aarets tre Hundrede og femogtredsindstyve havde han Lov til at se og tale med den lille Jomfru, og Aarets andre Dage blev en Forventningstid mod den ene Dag.

LILLE SVENNINGSSEN

I Byens Udkant boede Ligkistesnedkermester Svenningsen. Var Tiderne trange, gjorde han baade Bord og Seng til nygifte Par, men Kisterne stod hans Hjerter nærmest.

Madammen gik med Voxdugsforklæde og Brødsmække af Hestelæder, og hun kunde skænde, saa Gaardens Haner fløj i Skjul.

Paa Værkstedet sang lille Svenningsen med sin Smule Tøsestemme og kryede sig, som om han altid var ifærd med Madammens Ligkiste, nede i Stuerne skulede han og tav.

Rent var der, umaadelig rent. Ingen

Edderkop fandt Stunder at spinde en Ende, ingen Flue fandt Plads at overvintre. Gulvet var som en nyhøvlet Kiste, paa Gulvet laa et Lag gamle Aviser, derover spredt en Snes Gulvklude. Naar Mester kom ind fra Gaarden og Madammen saa det, lettede hun hans Ben, et efter et, og gav dem underneden af Kluden, for at han ikke skulde svine Køkkenet til. I Stuerne kom han kun paa Hosefødder.

Madammen førte Bog over Byens Døde, og de Familjer, der ikke undte Huset deres Søgning, blev lyst i Ulykke og lagt for Had.

Ellers var hun skikkelig, gik til Alters to Gange om Aaret, lagde en Enesteskilling i Fattigbøssen hver Søndag og smækkede Lussinger ud til Drengen, naar han var næsvis.

Hendes eneste Fejl — om den skal nævnes — var, at hun var som fjantet efter smitsomme Sygdomme. Gerne var hun krøbet ti Mil paa sine Knæ, om hun

havde faaet en Pose Skarlagensskaller eller Børnekopper eller Difteribaciller med hjem. Røde Hunde og den Art Skab foragtede hun, de gav ingen Dødelighed.

Kom det for, at hun fik et Hovedstadsblad i Hænde og saa den lange velhavende Dødsliste, var hun færdig at sprække af Misundelse. Blev en syg Mand rask, skulde Mester vare sig for hendes Mund og Fingre, rygtedes et godt Dødsfald, der gav Huset Søgning, fik Mester en Tomme Skraa og en Bid Kandis, som han opbevarede i højre og venstre Side af Munden.

Naar Madammen var Ærinder, listede han sig over Gaardsrummet til Sukkertønderne, der laa trimmeltykke og tomme nedenfor Møddingen. Han maatte genne baade Hund og Hane og slikken Kat, som trippede i Tønderne, og han maatte spejde efter Gaardens Folk, at ingen skulde blive Vidne til hans Fornedrelsesfærd.

Den sad ham i Ganen fra Barneaarene, Lysten til at negle Sukker fra tomme Fu-

stager. Livet forekom ham himmelvendt dejligt, saalænge han med Arme, Ben, Ryg og det hele laa inde i Tønden og suttede løs.

En blundende Stemning kom over ham, og han mindedes den velsignede Sommer, da Koleraen spankede gennem Byen som den Dødens Engel fra Testamentet, og alt Godtfolk maatte neje sig og krybe neden om og hjem. Da var Madammen saa sød som en Kristiansfelder Honningkage og kaldte ham »lille Svenningsen« og sagde: »er du fornøjet med Spisen,« naar hun havde lavet hans Livretter.

Og han gloede fra Tøndeaabningen op i den hede Luft, der var blaa som Blomsterne paa Amtmandens Mur. Vilde den gode Gud være en Smule miskundelig, kunde han gerne med de flyvende Skyer eller den hastige Vind sende et Fnug Kolerasmitte over Byen. Man snakke om, at Jorden var overbefolket, og sandt var jo det, at der fødtes fler, end

der døde, saa Vorherre vilde ikke høste Skam af at vise sig lidt gavmild i den Retning.

Engang overraskede Madammen ham sovende i Sukkertønden. Strax gav hun sig til at trille den rundt over Gaardens toppede Brosten, fnysende af Harme.

»Din Døgenigt, din Dosmer, dit usle Skrog, din Labant, din Dagdriver, din Partekuljer — jeg skal misæl lett' dig!« Og hun trillede, og han skreg, og Haner og Høns og Gaardens Folk strømmede til.

Madammen blev ved, saalænge hun orkede, tilsidst lod hun Tønden med lille Svenningsen rende ned ad den høje Skraaning, der forbandt den øverste Del af Gaarden med den nederste. Tønden fløj paa en Dynge rustent Jern med et Rabalder, der endda forskrækkede selve Madammen.

Da lille Svenningsen slap ud, var han ynkelig. Over hans hele Krop var røde og blaa Pletter, Tommelfingren havde han

forstuvet, Sukkeret hang i hans Haar, han græd. I over to Uger gik han ikke opret, han krøb. Det var sidste Gang, han kom i Sukkertønden.

Naar Madammen holdt Hovedrengøring, paaduttede hun ham ganske rolig en Forkølelse, jog ham i Seng og gav ham ind at svede paa. Det var sundt og renfærdigt og drev de onde Væsker ud af hans dovne Krop. Viste han blot Tippen af Nathuen over Pudlen, kom hun og dunkede ham ned. Vinduerne stod paa vid Gab, Madammen skændtes med sine Skurespande — der var en Støj, som naar Brandklokken klemte og Trommeslageren raabte med Fisk paa samme Tid.

Madammen passede Sparebøssen og Pengene og gik i Banken med dem, naar den Tid kom. Til Fødselsdagen i Maj fik Mester udleveret otte Lod Kanaster til at ryge omme ved Svinestien bag Gaarden — der gjorde Tobaksstanken ikke

Fortræd. Salige Stunder nød han der. Han foretrak det Lay, naar Maanen var i Opgang. Aftenfreden, Vindsuset, Svine-lugten, Solringningen, Flagermusene og den liflige Smaagrynten fra Grisene — alt fyldte ham med Velvære. Han glemte helt, at inde paa Huggeblokken sad Madammen og spandt Arrigskab.

Han pustede sig op og mente at være Herre i sit eget Hus.

Han var ligesaa bange for at komme i sin Seng som en jævnt modig Mand er for at gaa over en Kirkegaard ved Nat. Den rødtribede Dyne vakte slemme Minder om de røde Strimer, Madammen garvede ind i hans Skind.

For var hun i det Hjørne . . .

Sagde han noget, blev hun tindrende, flintrende, tordnende gal, tav han, jog hun ham en Flintestensalbue i Sidebenene og spurgte, om han havde slugt sin Tunge.

Naar Byens Borgere var doyne med at dø, var hun værst mod lille Svenningsen.

— — —

Himlen forbarmede sig. Koleraen kom. Det begyndte med Børstenbinderen omme i Krogen. Der var Rottefælder, og der var Musefælder, og der var Skrubber og Koste, men intet kunde faa Bugt med den slemme Gæst, og Børstenbinderen gik til sine Fædre hinsides Stjernerne. Trods Angsten fulgte hele Byen ham en Stump paa Vej. Den, som gik nærmest, Blikkenslager Didriksen, Drukkendidriksen kaldet, blev hans første Gravkammerat.

Byen bællede sig med Rom. Skolerne lukkede. Selskabelighed blev forbudt. Naar to og to mødtes paa Gaderne, blev de splittet af Betjenten, og Vægteren sang særlige Koleravers fra alle fire Taarnglugger ved Midnatstide.

Koleraen var som Bissekræmmeren: stængte man Hoveddøren, gik den ad Bagtrappen.

Lille Svenningsen savede, høvlede og hamrede den ganske Dag. Madammen hjalp at bære Kisterne ned i Gaarden. Med en Malerpotte paa Armen og en Kost i Haanden gjorde hun hvidt til sort.

Hun rugede over Kisterne som en Liggehøne over sine Æg. Hun fyrede op i Køkkenet om Natten, for at Malingen kunde tørre hurtigere. Hele Byen græd, og Farveren havde travlt med at gøre rødt Multum og grønt Kasimir til sørge-sort, men Madammen hørte ikke Graaden, hun hørte kun Englesang og saa kun de indbydende Kister.

En Nat vaagnede Svenningsen op i en Drøm, der laa tungt som gule Ærter. Forgangen Dag havde han solgt to Dusin Kister af vaadt Træ til Fattiggaarden. Han kviede sig først ved det, men Madammen havde saadan valset ham om Ørene, at han føjede sig — ellers var Bestillingen jo gaaet til en anden Snedker.

Naa, enten Lemmerne kom i vaadt Træ eller i tørt Træ kunde forsaavidt være ligemeget, da Træet jo ikke skulde bruges til at fyre op med i Helvede. Men da Svenningsen var ude paa Fattiggaarden for at tinge om Prisen, laa der et Par ugudelig lange Lemmer i deres Senge og raabte, at de vilde have Kister efter Maal.

Forstanderen bad dem holde Bøtte, men de tiggede og tudede og truede. De vilde ligge magelig og udstrakt i Kisten, naar de alligevel skulde dø.

Svenningsen havde nu lavet Kisterne, og de var af ens Længde, ved den Ting var intet at gøre — de fik dem ikke større.

Saa kom altsaa Drømmen, hvis det var en Drøm. Han var ligesom ikke helt vaagen og heller ikke helt sovende. Madammen skurede Gulv i Maanelys og sang: »Lyksalig, lyksalig hver Sjæl, som har Fred!«

Han krøb under Dynen, og medens han laa der, svedende i Mørket, saa han grant gennem lukkede Øjne en hoppende Hær af sorte Djæвле med røde Klør og Tunger af sprudende Ild. De grinte og de svansede, de mylrede, de stak, de kneb — Jesus!

Saa var det ovre. Engle med lange, slæbende Natskjorter og Vinger paa Ryggen kom parvis bærende med de vaade Fattighuskister. To fulde Dusin. Inde fra Kisterne raabte de, at Træet var pjaskende vaadt, men de to lange Fattiglemmer stak Tæerne gennem Kistens Fodende.

Toget vandrede lige ind paa ham, og Englene satte alle fireogtyve Kister paa hans Mave, saa Vejret rent gik fra ham. Og Englene fløj rundt, klaprede med Vingerne og sang »Hosianna«.

Pludselig lettede Skaren. Kister og Engle fløj til Himmels, og lille Svenningssen trak Vejret saa dybt, at Dynen fløj paa Gulvet, og han laa lysvaagen.

Han lugtede Malingen fra de i Køkkenet opstablede Kister og fra Kaffen, Madammen var ved at male.

Om Vorherre vilde tjene ham i at tage Madammen op til sig — ak, om han vilde! Det var nu ikke saadan hans ramme Alvor at ville belemre Vorherre med det arrige Utusk af en Spektakelkælling, dertil holdt han Katekismen for højt i Ære, men han tænkte som saa, at oppe i Himlen kunde man nok faa sat Skik paa hende.

Just som han tænkte saadan, hørte han et fælt Rabalder.

Madammen klagede sig som en Kat i Klemme, aldrig havde hun da været saa spag i Tonen.

Han stak i Underbuxer og Slæber og listede ud i Køkkenet. Der laa hun paa Gulvet med Bønner og Kaffemølle — Komfurilden lyste over hende. Fæl saa hun ud.

Lille Svenningsen bukkede sig og rørte med en Finger ved hende — hun hverken bed eller slog.

»Lider du ondt, Mutter?«

»Det kan du vel se, dit blindøjede Muldvarpekadaver. Det river i min Mave, som om den sorte Kat sad og klored derinde. Aah Gud! Hent en Doktor, dit dovne Bakkelsebæst, eller jeg skal linde ved din Krop!«

Mester stak i Rend nedad Gaden. Skjorten flagrede om ham som et Segl. Gyde op og Gyde ned kilede han, tabte Slæberne og løb videre, øm under Fodbladene af de spidse Sten, frysende, tænderskærende.

Her og der i de lave Huse var Lys. Hvor Lysene brændte, blev nok snart Behov for Kiste og Grav. Der var Stjerner paa Himlen og fuld lysende Maane. Fra mange Skorstene rullede Røgen op i den klare Luft — der kogtes Kaffe.

Da han fra Gydernes Sneverhed naaede ud paa det hvide Torv, tænkte han, det hele var vel kun en Drøm. Han nappede sig i Næsen, rykkede et Haar ud under Hagen — det var ingen Drøm.

Lægen kunde ikke helbrede Madammen, og hun blev lagt i en Kiste af godt Egetræ.

— — —

Siden blev lille Svenningsen Karl for sin Hat. Det kunde falde ham ind at trave durk gennem Stuerne med snavsede Ben og snakke højt og slaa i Bordet. Han skulde vise, hvem der var Herre i Huset. Han satte sig paa Huggeblokken med Kandisposen i sin Haand og Tobakspiben i sin Mund og blæste Madammen et Stykke. Men lige med eet var det, som hørte han hendes Stemme, og han sprang afsted op til Høvlspaanerne og var lynende flittig. I Ugevis lod han Støvet falde, indtil en Nat, naar han vaagnede og fornåm

Madammens Aand i Kamret, saa kom han op i en Fart, fik Skurespanden fat og gjorde rent til den lyse Morgen.

Mest angst var han ved den Tanke engang at blive puttet ned i Jorden til Madammen — uha, uha!

Men en skønne Morgen fik han en Idé, trak i Stadstøj og gik til Graveren.

En lun og behagelig Krog blev udsøgt og betalt kontant. Der vilde lille Svenningsen ligge, ene og alene, og han lavede sit Gravsted til saa nydelig, at der ingen Ende var derpaa. Og saa drejede alle hans Tanker sig om det rare, hyggelige Fremtidshjem, saa han glemte at passe Værkstedet.

Han tømrede selv et Skur op derude med Hylder og Knager og en lille Bænk.

Der bar han sin Mad ud og Kandisposen og den gode Kanaster, og sad saa hver Dag og frydede sin Sjæl over at have narret den arrige Madam.

Men da Svenningsen døde, havde han testamenteret alle sine Penge til Kister til Byens Fattiggaard, Kister efter Maal og af godt, tørt Træ.

DE GAMLE

De Gamle havde overlevet alle deres Ungdoms Venner og Minder og saa at sige glemte dem. De havde overlevet alle deres Børn og Sorgen over at have mistet dem. Og tilsidst havde de nu ganske stille overlevet sig selv. Vinduerne i deres Hus var saadan tættede med Krybegrønt og Knejsegrønt og Pelargonieblomster, at ingen ude fra kunde se den gamle Mand, der sad og sov bag ved dem.

Altid skinnede Solen paa ham, naar den skinnede, for Huset var bygget ret i Øst og Vest, og Lollesen flyttede ham efter Solen.

Om Formiddagen sov han til Gaarden, om Eftermiddagen sov han til Gaden.

»Skynd sig, skynd sig, lille Lollesen, for nu render Solen«, raabte den gamle Kone. »Lille rarestens Lollesen, han render, alt hvad han orker!«

Og Lollesen kom, altid med hvidt Forklæde og Overlæben højt ophæftet af Hareskaar. Hun lindede ved den sovende Mand, tog et Tag i hans ene Arm, Konen tog ved den anden, og de lirkede ham saaledes ind fra Gaarden til Gaden.

»Det er en herlig Luftning i Dag«, sagde den gamle Mand, medens de trak af med ham, stort mere naaede han ikke at sige, for knap han var kommen til Sæde, sov han ind igen.

Lollesen rørte op i Varmebækkenet og kom nye Gløder paa, før hun stak det ind under hans Stol. Saa puslede hun Kalottens Øreklapper lige, puttede hans Hænder ind i den store Bjørneskind-

muffe, der hang ham om Halsen i en Snor, saa efter, hvor mange døde Fluer der klæbede ved Fluepapiret oven i Kallotten, kløede ham venligt under Hagen og gik til sit Arbejde.

Den gamle Kone sad paa en Skammel og var ved at tælle Bladene paa en Pelargonie. Hun talte højt, hentede en ny Plante og talte dens Blade. Derefter væltede hun Brændekurven, som stod fuld af Brænde Sommer og Vinter, og talte Brændestykkerne sammen.

Nu pustede hun en Stund.

Hun var i Grunden saa træt, men Vorherre havde jo givet hende en god Regnepande, for at hun skulde holde Tal paa alt og værne sit Hus mod Tyve.

Benene manglede. Hun huskede godt, at med Huggeblokkens tre og Kavajholderens seks Ben skulde der ialt være et Hundrede og syv og halvfemsindstyve Ben i Huset. Det var et stridt Arbejde, det at tælle dem, men det var jo saa kum-

merlig nødvendigt. Hun maatte baade krybe og kravle dertil. Stolene gik det nemt nok med. Hun behøvede blot at vende op og ned paa dem for at se, om alle fire Ben vare paa Plads, men Kommoder og Sofaer og saadan noget med Bagben, det var slemt.

»Lollesen, lille rare Lollesen — de er her da, Gud have Lov, hver og en!« Lollesen smilede, og kom med en Skefuld Honning til Tak for det store Arbejde, og medens Lollesen stak Skeen i Munden paa den gamle Mutter, begyndte hendes Fingre at famle ned over Lollesens Kjole og ind under Forklædet — toogfyrre Perlémorsknapper skulde der være.

Nu var det Fritid. Den gamle Kone satte sig hyppigst hen i Sofakrogen, og Lollesen hentede den store Dukke, som ellers laa i en Æske oven paa Skatollet. Dukken havde tilhørt hendes yngste Datter for mange, mange Aar siden, men det var glemt, og hun var glemt. Nu var

hun selv en lille Pige igen, og Dukken var hendes egen Dukke.

Dukken fik Kærtegn og Skænd og blev smidt paa Gulvet, naar den var uartig.

Saa faldt det hende ind at vente Besøg.

Lollesen gjorde Syltetøjsbakken i Stand, og den gamle Kone gættede frem og tilbage paa, hvem der mon kunde komme.

De, hun gættede paa, havde ligget i Jorden en Snes Aar eller mere.

Imidlertid snagede hun med sine smaa, spidse Musetænder i Krumkagerne, og troede ikke, Lollesen opdagede, at hun bed Hjørnerne af eller pillede Mandlerne væk. Nu og da dyppede hun Lillefingren i Marmeladeasiatzen og suttede derpaa.

Naar Gæsterne ikke kom, og det gjorde de aldrig, maatte Lollesen ind og læse Eventyret om lille Rødhætte og Ulven eller det om den onde Mand, der skar sig en Fløjte af sin Medbejlers Benpibe.

Pludselig hoppede hun væk fra Lollesen hen til den gamle Mand og begyndte at krille ham under Næsen med den lille Fjerkost, lige til han nyste. Sov han altfor trygt og mærkede ingenting, listede hun Tæppet fra hans Ben og nappede ham i Stortaaen.

Skreg han da op, og Lollesen kom, hoppede hun ganske uskyldigt bort og talte Gulvfjæl.

Hun gik saa let paa sine smaa, tynde Ben, at Lollesen næsten syntes, hun var et rent Fnug, og lettere blev hun fra Dag til Dag.

Som hun kunde rusle af Sted, saa vip og svip, naar hun talte Fluer, næsten som en lille Tulletøs! Og imedens sad hendes gamle Mand og blev plaget halvt ihjel af de Fluer.

»Bliv mig fra min Nese, bliv mig fra min Nese, helle jeg sla'r Jer ihjel, lissaa manne I da er«, klynkede han; men

Fluerne blev bare ved at summe og brumme om hans Næse.

Tyve Gange om Dagen vækkede de ham trods det, at Lollesen havde hæftet Fluepapir oven i Kalotten.

Længe sad han og skelede til Fluerne, der svansede ude om hans Næsetip, som var den en Sukkertop. Tilsidst græd han og gemte Næsen dybt inde i Muffen.

I de allervarmeste Dage bandt Lollesen en sort Silketut om hans Næse. Det hjalp saa godt.

Hver Aften Klokken seks kom Lollesen med Voksdugssmækkerne og gav de Gamle Øllebrød, hvorefter de bleve puttede i Seng. Lollesen gav dem Natkappe, Nattrøje, Knævarmer og hvide Sokker paa. Begge fik de Varmedunke ved Fødderne, Bælvanter paa Hænderne, og Dynen blev bundet fast, saa de ikke kunde sparke den af.

Lollesen gav dem hver en Skefuld Honning, læste Aftenbøn med dem og gik.

Aldrig saa snart var hun borte, før den gamle Kone lirkede Bælvanten af, listede en Finger hen og prikkede Manden paa Øjnene for at vide, om han var der, og om han sov.

Og saa sov de begge, til Lollesen kom med Morgenøllebrøden, og bagefter fik de hver »en Sukkerfisk« dyppet i Fløde for at lade sig vadske uden at gøre Vrøvl.

Den ene Dag gik som den anden, kun to af Aarets Dage skilte sig ud, men de ragede ogsaa op som en Bisp og en Ærkebisp over Degne.

Den ene var Juleaften, hvor Lollesen pyntede Juletræ og rullede Pebernødder til dem, og hvor den gamle Kone fik Lov at tælle et helt Pund Risengryn, som bagefter blev givet hen til en fattig Kone. Lollesen fandt paa alle de dejligste Gaver, som var til, bl. a. en Mariehøne med Snor og Mekanisme, saa den kunde baske med Vingerne og krybe henad Gulvet. Men de Gamle blev saa bange for den,

at de begyndte at græde. Derimod var den lille Kone grumme glad for Dukkevognen og Glansbilledbogen, og den gamle Mand morede sig i over en Time med de hvide Sukkermus, inden han saa spiste dem.

Det meste af det, Lollesen hængte paa Træet til ham, stjal hans Kone, og naar Lollesen fandt, det snart blev for galt og skændte, blev hun saa arrig, at hun snurrede, og smed alle sine Gaver paa Gulvet. Saa havde Lollesen bare Mas med at faa hende god igen. Desuden vilde hun aldrig i Seng den Aften, og midt om Natten vaagnede hun og tiggede Lys for at lege med sine Gaver.

Nej »Geburtsdagen« var ligegodt Festerne Festdag, og den Ting lod sig ikke nægte, at det gamle Par var født paa samme Dag og i samme Time — i Aarhus og i Ringkøbing for mange, mange Aar tilbage. Lollesen var evig vis paa, at de ogsaa maatte dø samme Dag og

samme Time, og hun var helt elendig ved Tanken.

Morlillen havde forlængst glemt, hvor og hvornaar hun var født, og om nogen havde spurgt hende, hvad hun hed, vilde hun maaske heller ikke huske det. Men »Geburtsdagen« »føjte« hun paa sig. Saa saare Vintersneen begyndte at falde, blev hun urolig og raabte paa Lollesen: »Skynd sig endelig, lille rare Lollesen, det haster, det haster!«

Og naar Lollesen kom, hviskede hun, at nu lakkede det da vistnok mod »Geburtsdagen«.

»Ja — ja,« svarede Lollesen, »man er da først ved Janevar!«

Det brød den gamle Kone sig ikke om, hun maatte straks hen til Manden og hviske det samme.

»Trumf i Rødt,« svarede han og baskede med Hænderne inde i Muffen.

Han sov, og han drømte om »Dagen«. Den faldt midt i Juni.

Om Morgen kom Lollesen med sin Gave, en stor Pose kulørte Sukkerkugler til hende, en vældig Kringle med Ruder, Spar, Klør og Hjerter i lyst og mørkt Sukker til ham.

Fødselsdagsbørnene slap for at blive vadsket med Sæbe, den lille Kone blev klædt i Pudsen fra den tidlige Morgenstund med Halværmer, Halvhandsker, Armbaand og Guldhjerte i lyserødt Baand om Halsen.

Naar de var vel paaklædte, stak Lollesen en Pakke til Konen, som gav den til Manden. »Tre Matadorer paa Haanden,« sagde han, blot han følte Pakken. Det var to Spil flunkende nye L'hombrekort.

Chokoladebordet blev dækket, og Gæsterne ventedes. Den lille Kone ventede sikkert og vist Justitsraadinde Clemmesen, Frøken Gjødesen henne fra Klostret og Kordegnens Madame. Vel havde de haft Hus og Hjem under hvide Kors den sidste Snes Aar, men derpaa hjalp Lollesen.

Synd og Skam, om den gamle Kone skulde skuffes paa saadan en Dag.

I mange Aar havde Lollesen af sin Bekendtskabskreds valgt de tre Damer, som bedst kunde agere de tre ventede Gæster.

Rullekonen havde jo haft meget Sorg, og med Lollesens Modest paa lignede hun godt nok en Kordegns Madamme.

Sy-Juliane, den Rappenskralde, var i Grunden ikke til at skelne fra en ældre Klosterjomfru, naar hun fik Haaret rullet i Bukler, Knappenaalene af Livet og Lollesens Guldbrosche paa.

Justitsraadinden var vanskeligst at fremstille, fordi hun skulde være saa fin. Jordemoder Lind og Grøntkonen skiftedes i hendes Rolle.

Jordemoderen snakkede finest, men Grøntkonen havde de fineste Manerer og holdt saa aldeles nydeligt paa en Kop. Lollesen laante »Justitsraadinden« Handsker, Pomponer til Haaret og Perle-

stykke og Snørestøvler med lakeret Snude. Stundum ogsaa Nederdel og Strutteunderskørt. Gæsterne var altid til Generalprøve i Lollesens Kammer.

En Gang var det nær gaaet galt, da Jordemoderen og Sy-Juliane kom i Totterne og spyttede ad hinanden midt ved Chokoladebordet, men Lollesen dunkede dem i Ryggen, og saa drev Uvejret over.

Foruden Chokolade og Kager fik de hver et kvart Pund Bønner for Villigheden.

Den gamle Kone var saa usigelig glad over Gæsterne, og hun trippede om og rørte ved dem hele Tiden og talte deres Knapper og laante dem sin Dukke.

Men hun undrede sig over, at Jutte Gjødese, Klosterfrøkenen, var bleven saa mager.

Klokken et holdt Vognen for Døren. De Gamle blev byltede ind i Kaaber og Pelsværk, Lollesen og Kusken løftede dem ind, og saa kørte de.

Den gamle Kone sad og snuste Luft ind og kyssede paa Fingren ad alle, der kom forbi, og blev ved med at sige ud i Vejret: »For vi holder nu Gebursdag i Dag!«

De kørte ud paa Kirkegaarden med Kranse til de tre Grave, hvor Børnene laa. Den gamle Mand sad med sine Kort inde i Muffen, hans Kone talte Ligsten og Popler.

Paa Hjemvejen sov de begge.

Da han blev løftet af Vognen, slog han ud med Haanden:

»Der faldt saagu' Tref Bonde!«

Det trak op til sidste Del af Festen.

Den ældgamle Assessor Topp og hans ældgamle Svoger Buus var Dagens Herregæster. De kom Aar efter Aar og var evigt fornøjede, at de holdt sig over Jorden og endnu kunde tage Kortenes Glæder.

Klokken fire præcis spistes der Middag.

Den gamle Mand sov fra den for at samle Kræfter til de store Øjeblikke.

Først da Spillebordet var slaaet ud, blev han slæbt derhen, Buus gav Kort, Topp vækkede ham, og Spillet begyndte.

Fødselsdagsbarnet saa ikke, hvem han spillede med, og sagde ikke et eneste Kvidder, der laa udenfor Spillet, men han førte Kortene saa sikkert, som var det hans daglige Vane at tyre en L'hombre omme i Klubben. Fingrene fumlede, men Hjernen var klar. Mellem hvert Spil gemte han Hænderne i Muffen og sov ind.

Hele Tiden under Spillet sad Lollesen og den gamle Kone i Stuen ved Siden af og lavede Mad. De havde tændt op med Sprit under Dukkekomfuret og lavede baade Sødsuppe og Pandekager, som de bagefter spiste paa Dukkeporcelæn. Men lige med eet kunde saa den lille Mutter glide ned fra Stolen og hoppe ind til

Herrerne. Og saa fejlede det ikke, at hun gav sig til at tælle Ben — — —

Paa Slaget syv var Gildet forbi og Gæsterne kørte bort.

Men da var ogsaa de Gamle saa trætte og øre, at Lollesen maatte bære dem i Seng og lade dem sove en hel Dag ovenpaa Anstrengelsen.

— — —

Lollesen havde ment, det var saadan en naturlig og absolut Selvfølge, at Assessoren og hans ældgamle Svoger levede lige saa længe som det gamle Ægtepar.

Men de gik hen og døde i samme Aar af Influenza, en ny og væmmelig Sygdom, der ikke var til i Lollesens Ungdom.

Hun vidste ikke sine arme Raad, især da det trak op mod Fødselsdagen. Fik den gamle Mand ikke sin L'hombre, kunde det blive hans Død!

Jordemoder Lind og Sy-Juliane og

Rullekonen kunde jo ikke agere Mandfolk og endnu mindre spille L'hombre — man maatte sikkert være af meget fin Familie for at kunne det.

Men alligevel forespurgte Lollesen i sin Kreds.

Til Hanrej, Sjav, Flyvperris og Sorteper kunde skaffes tyve for en. Der var endda dem, som kendte til Whist — men L'hombre!

— — —

Lollesen gik til sin Slagter, Lollesen gik til sin Bager.

De Gamle glædede sig. Hun dansede med sin Dukke og klippede Billeder ud af Blade, og Lollesen havde lovet at klistre dem ind i hendes Glansbilledalbum, for de var meget pæne, selv om de ikke havde Kulør. Han drømte og talte i Søvn om at gøre syv Beter i en Time.

Averter! sagde man til Lollesen.

Det var en Idé, og den fulgte hun.

Hun averterede i den stedlige Amts-

avis med fed, sort Rand lige under Dødslisten:

Mod en padsende Dussør
(eller Timebetalling)

ønskes to sjangtille Herrer eller andre Mandspersoner i alle Alre til at deltage i et Lombberspild hos en gammel Mand mellem fire og syv. Billet bedes ærbødigt indlagt 701.

Lollesen bar det selv hen og ventede i dyb Spænding, om der skulde hoppe Fluere i det Væv.

To Dage efter hentede hun en Svarbillet, der var skrevet med en Blanding af Blæk og Blyant paa fedtet Karduspapir.

Der stod:

Vi to Erklær vos for Villie ved en passende Duxør at spille med den pene gamle Sjentleman, osse paa Time Betalling Reflektseres nærmere Udbedes Per skriftlig. Og er Vorreses adredse Peder

Bangs Gyde 7 Hos madam Plum Ærbødigst til Tjenneste.

A. Sørensen. S. Brille.

Lollesen syntes, det var helt hjerteklemmende med det Brev fra to ukendte gentile Mandspersoner, og det var næsten nærvædet at være flovt. Men hun skrev da i al Nethed, om de vilde være saa venlige og af den Godhed at komme næste Onsdag Klokken fire til Middag.

Hun grundede en hel Del over, hvad Livsstilling de to Herrer maaske indtog, eller om de sad »Partikulere« som hendes eget gamle Herskab.

Ligemeget. Det fine Spil var Garanti for, at de kom ud af sin Familie.

Onsdag den 13. Juni paa Slaget fire kom Perlevennerne, Renovationsreserve-mand A. Sørensen og Svinebærer S. Brille, sjanglende Arm i Arm op til de gamle Fødselsdagsbørn.

Lollesen gøs ved Synet og blev komplet vild af Angst.

Ja, se her var de nu og kom for at udføre det lovede Arbejde mod Timebetaling og Dusør.

Lollesen saa fra Kasketterne, der manglede Pulle, til Træskoene, fra Skjortærmerne til de flængede Bukseknæ, fra de snavsede Hænder til de røde Brændevinsnæser.

Turde hun blot smelde Døren i for dem, men det turde hun netop ikke.

For her var de

Hun var saa evig vis paa, at de ikke nøjedes med mindre end at slaa Ægteparret ihjel, tage alle Pengene og rende med Sølvtøjet.

Hun gjorde sig stiv og sagde, at det maatte være en Fejltagelse, men de holdt hendes Brev op i Ansigtet paa hende — om det kaskе smagte af Fejltagelse.

Saa forsøgte hun at tage dem fra den gemytlige Side, blinkede saa skelmsk,

som hun formaaede, og tilstod, at den gamle Herre sov og helst ikke maatte vækkes.

Men nu trængte de paa, om det var Meningen at holde dem for Nar. Hun retirerede med aaben Mund.

De var kaske for simple til at spille med fine Folk, men heldigvis var der Lov og Ret i gamle Danmark, ogsaa for simple Folk, og de havde sort paa hvidt, og ingen skulde holde dem for Nar, for saa vankede der paa Snuden!

Lollesen trak op i Hareskaaret, hun var overbevist, helt overbevist, aldeles overbevist. Hun bad indvending Fadervor, bød dem ind i sin Stue og grundede paa Udvej.

Men fandt ingen.

Da der dog ikke var nogen Udvej, bad hun dem saa mindeligt, om de ikke vilde gøre hende den store Tjeneste at pynte sig en Smule, for der var Geburtsdag i Huset.

Og hun hentede en Favnsfuld gode Klæder fra den gamle Mands Klædeskab.

A. Sørensen og S. Brille lod sig ikke gode Klæder to Gange byde.

S. Brille fandt Behag i den grønne Slo-brok, som Fødselsdagsbarnet ellers altid bar og kun i Anledning af de Fremmede og Højtiden havde sluppet. S. Bille trak i den.

Lollesen førte dem til Bords, hvor de gjorde sig mægtigt til Gode, drak af Flaskerne, spiste med Fingrene og tørrede sig i Dugen. Servietterne stak de i Lommen, for det var ikke hver Dag, der vankede saa rene Næseklude!

Endelig var de mætte og rede.

»Kom saa med det gamle Liv!«

Døende gik Lollesen med dem ind i Dagligstuen, ordnede Spillebordet, løftede den gamle Mand hen og raabte til ham: »Assessoren og hans Svoger er her, nu skal der spilles!«

I samme Øjeblik smeldede S. Brille sin Næve i Bordet, saa Kortene dansede og alt i Stuen klirrede:

»Vaagn op, gamle Dreng, for nu gaar den aff!«

Den gamle Mand aabnede Øjnene og saa sig forskrækket om.

»Uha, uha da!« mumlede han og gemte Ansigtet i den store Muffe.

»Ska' vi ha' den Lumber, heller ska' vi'nte ha' den Lumber!« Og atter drønedes Knythaanden i Bordet, saa den gamle Kone kom sirligt trippende og kiggede. Hun løftede højt op i Kjolen, som hun altid plejede, naar hun gik over et Gulv, og hendes hvide Strømper var saa rene, at de skinnede. Hun nejede.

Den gamle Mand dukkede Hovedet dybere ned. »Uha, uha da!« og igen faldt Øjnene i.

»Saa la' vos for syv Satan da osse ta' en regederlig Sjavs, det bli'r s'gu for

grinagtigt at sitte og vente paa den Muremelhan!«

S. Brille og A. Sørensen tog deres Sjavs og glemte derover alt andet. Den gamle Mand var vaagnet. Lyden af Kortene havde vækket ham. Han gnikkede Øjnene og saa sig om. Øjnene standsede ved den grønne Slobrok. Et Minde fo'r ham gennem Sjælen. Han spyttede forsigtigt paa sin Pegefinger og lod den kærtegnende glide hen over S. Brilles Arm.

»Ka' han hold' si' Grabber ve' sæ' sæl'!«

Den Gamle trak Fingrene til sig. »Uha, uha da!«

Men hver Gang Kortene smeldede ned i Bordet, var han der igen med en lille nysgerrig Finger, og hver Gang blev Fingren smækket ublidt tilbage.

I Spillets Hede fløj et Kort ned i Skødet paa den Gamle. Ingen saa det. Han greb Kortet og gemte det dybt inde i Muffen — nu sov han igen helt rolig og

snakkede i Søvn om det Spil, han havde saa kært.

Inde i Stuen bagved sad Lollesen med den lille Kone og bagte Pandekager paa Dukkekomfuret. Men Lollesens Tanker var rent af Lave, hun brændte Pandekagerne, og hun stønnede, thi hvordan skulde vel dette ende.

Den gamle Kone smøg fra hende. Tællelysten var vaagnet. Hun nulrede afsted ind til de andre. Først tog hun Gulvfjælene, saa Stolebenene. Derved kom hun til Spillebordet. S. Brille og A. Sørensen saa hende knap og lod sig ikke forstyrre af hendes Tosseri. Saa gik hun da let og sirligt omkring Stolene, hvor de sad, og talte Benene. Men der inde under Bordet var noget, som fornøjede hende over al Maade.

S. Brille havde skubbet Slæberne af, og Strømperne sad i Hul ved Hul. Den gamle Kone bukkede sig og krøb nærmere, og som hun saa tit havde gjort ved den

sovende Mand, gjorde hun nu ved S. Brille. Hun nappede ham i Stortaaen.

»Saa skulde da syv Satan«, sprang han op, men Morlillen sad ganske muse-stille og mimrede med sin Mund. Hun morede sig dejligt.

»Vi holder Gebursdag i Dag, ja mæn' gør vi da saa!« kom det endelig dernede fra.

Men nu havde S. Brille og A. Sørensen faaet nok, nu trængte de til vaade Varer, for Lollesens røde Vin gav ikke Humør. De stoppede Kortene til sig, fandt Lollesen, der af Fortvivlelse havde givet sig til at male Kaffe, og blev enige med hende om, at fem Kroner pr. Hoved var en passende Dusør for at spille med den pæne gamle Herre.

De forlod Huset med alle de gode Klæder paa Kroppen, først bagefter sansede Lollesen, at den grønne Slobrok var gaaet med, og hun blev meget beklemt.

Da hun bar den gamle Mand ind i Seng, var han helt rystende af indvendig Skræk og blev ved at sige »uha, uha da!«

Men den lille Mutter hoppede efter, klappede i Hænderne og lo: »Sikken da en dejlig rar Dag!«

»HJEMFALDEN«

Gamle Fie Momsen gik og tulrede i Drivhusene, fra Straamaatterne ved Solkomme blev taget fra Glastagene, til de atter, naar Mørke og Nattekulde faldt paa, blev rullet over.

Hendes Arbejde var ikke af den Slags, der lod sig inddele og optælle, men bestod, som en Moders, i Tusind smaa, ømme, uendelige og umærkelige Gerninger, som hun og netop hun fik udført.

Gartneren og hans Medhjælpere havde evig travlt baade inde i Husene og ude i Haven med Beskæring, Gøden, Podning, Varmepasning og Vanding. Remsede man deres Sysler op, syntes der ikke det bit-

terste tilbage for Fie Momsen at »tage ved«, men var hun væk, blot saa meget som en eneste Dag, skulde det nok føles — akkurat ligesom med en Moder.

Og hvor hun elskede »sine« Planter, mindst lige saa højt som lille Klavs de laante Søndagsheste.

Hun gik om med en vag Ansvarsfølelse. Nogen havde fortalt hende, at Blomsterne aandede og havde Sjæl. Derfor mente hun, at slige smaa, hjælpeløse, stumme Sjæle maatte skøttes med samme Omhu som Menneskebørn, indtil den Dag Vorherre plantede dem om i »Paradisets Enge«.

Før hun gik om Aftenen, jumpede hun paa Træskoben ind i Palmehuset, der egentlig ikke hørte under hendes Domæne, og lagde overskaarne, udhulede Kartofler om mellem Rødderne.

Straks om Morgenens listede hun sig paa Sokkefødder langs Varmeristen — med kælen-grusom Glæde som Katten paa Musejagt — ind for at fange, hvad i Nattens

Løb havde samlet sig af »Skrukketrolde« eller Bænkebidere i Kartoffelkuberne.

Naar hun sad med sine Plantebørn i Skødet og pillede og puslede dem, lignede hun nøjagtig en Gammeljomfru, der kækker og vasker sin Skødemoppe.

Let og rapt, som en Leg med Kniplepinde, vipsede hun Orm af Jorden, snupede Utøj væk fra Spirebladene og fejede Meldug bort med bløde, spinkle Pensler.

Foruden Planterne passede hun Fuglene. De havde Bur i et Bregnehus med Kaktus i Loftet og Fontæne i Muren.

De sloges og elskedes og legede og lagde Æg og fik Unger. Hver og en, selv den vildeste Væverfugl, lod sig lokke af hendes smaskende Kalden, naar hun strøede 40 Slags Frø i lige saa mange Smaabaase, alt efter Maver og Hjemstavn.

Stundom døde en og anden af Forspisning eller Slagsmaal, og da sad Fie sørgende og led paa sin Blok foran Buret

med den døde Fugl i Haanden og sukkede:

»Aaja, aaja — den Vej skal vi alle!«

Men hun var da ikke Menneske for at spise den Dag eller sove den Nat.

Ude i Buskadset bagved Affaldsbunken var hendes lille private Kirkegaard, hvor smaabitte Tuer med smaabitte Pindekors over angave Aar og Dato for de afdøde Fugle. Naar Fie saa en Rose fælde Blade, sankede hun dem omhyggelig op og strøede dem ud over Gravene.

Men det faldt hende saavist ikke ind at plukke en Blomst, hun ejede dem jo ikke, og Tyveri var langt fra Fie Mommens Tanker.

Ingen kendte hendes Familieforhold. Om hun var gift, gemte hun Hemmeligheden godt nok; spurgte man, saa hun ud i Luften med sine tungsindige Øjne og sagde saadan noget som: »En kan jo have lidt, der trykker baade her og der!«

Man slog sig til Taals og troede, hun

var en enlig, ugift Kvinde med sørgmodige Ungdomsminder.

Selv bragte hun Mad med for hele Dagen, naar hun kom, og varmede den over Dampristen.

— — — —

Fie sidder med en Myrte i venstre Arm — et lille skrantende, befolket Eksemplar — en Lerkumme stivkold Risengrød mellem Knæene og en Tinske i højre Haand. Foran paa Mangotræet staar Ølkoppen.

Rundt om drypper det som Regn fra de dampvaade Planter, og fra Rummet ved Siden af lyder Fuglenes kaade Middags-skinger inden Fordøjelsesmatheden.

Men hun glemmer at føre Skeen til Munden og glemmer at besvare Fuglenes Fryderaab.

Hun falder dybt i Staver, mens Tanker uden Maal og Med gavnløst snurrer rundt i Hjernen, som et Rokkehjul uden Spind.

Varlig løfter og sænker hun Foden som den, der træder en Vuggegænge.

Bevægelsen standser, og andre Minder griber hende om Hjertet.

Den lille forkrøblede Myrte staar ovre paa Mangotræet ved Siden af en Ølkop og en Kumme stivkold Risengrød. Det kravler under dens Blade, og Melduggen spinder Hjørnerne sammen.

Fie Momsen har glemt den; hun græder.

Lidt efter tier Fuglene, hopper til Pinds og gynger sig en Middagslur til — Fie græder endda.

Det er aldrig sket endnu i de toogtyve Aar, Fie har været i Haven, at hun er gaaet bort i Utide, hverken med Forlov eller uden, men i Dag gaar hun, fra Myrten, fra Grøden, med Bomuldskjolen kiltret op om de gamle Ben — hun gaar lige efter Tanken, og Tanken fører hende ud paa Kirkegaarden, ud i de Dødes By.

Hun er gammel, og den er gammel. Store Alléer med bløde, hængende Kroner og Blomsterduft under Buerne deler den af i Gader. Mindre Alléer af unge Bøge

i ujævn Plantning danner Gyder, og paa de aabne Pladser er Post med Vand og Bæger i Lænke, og rundt om Posten er der Lygter og tykke Lindetræer, ret som i en rigtig god gammel By.

Der er saa fine Grave med Hegn af høje Jernstænger og Port til at gaa ind ad. Derindenfor er Marmorsten af mange Tusind Kroners Værdi, men de fine Grave bliver ikke passet saa godt. Kransene, om der er nogen, ligger der, til de raadner ned i Jorden. Det er, som om Fornemheden spreder Kulde.

Men saa er der Grave med Hegn af Buxbom eller Hegn af Avnbøg, og man kan træde ind over Hegnet, uden at det gør Skade. De Grave har ofte Besøg, og deres smaa grønne Vandkander rustet aldrig fast til Bænken. Stueblomster og Markblomster bliver plantet derud — den ene visner ikke, før den anden springer ud.

De »gode« Grave kalder Fie dem inde i Hjertet.

Ogsaa dem gaar hun forbi, men trods Sorg og Graad nikker hun mildt til dem alle. Hun kender Navnene, det er, som om hun ogsaa kendte dem, der hviler under Korsene.

Hun gaar helt om i Udkanten til den sidste Allé af trøskede, segnefærdige Ege, hvis Rødder knorter Vejen som en Gyde med toppede Brosten.

Den Allé danner Skel mellem Fattiggravene« og de »betalte« Gravsteder. —

— — — — —
Hver Søndag Eftermiddag — for om Formiddagen var Fie i Kirke, og selvom hun ikke hørte godt og ikke hørte, hvad Præsten sagde, var det alligevel saa rart — gik hun ud paa Kirkegaarden, samme Vej som i Dag og til samme Allé.

Saa plejede hun at se ud over Fattiggravene paa venstre Side af Alléen, og der var dyb og varm Medynk i hendes Blik.

Staklerne kaldte hun dem, fordi de ikke havde Ret eller Raad til at holde Pladsen dernede i Jorden længere, end Graverens Vilje var.

Naar hun havde set til den Side, gik hun langsomt, som En der vil trække en Nydelse ud, ned langs højre Side af de »betalte«, og gik ind paa et lille firkantet Gravsted med grønt Tremmegitter og Roser i Hjørnerne.

Hverken Plade eller Kors var der at se paa Graven, som kun var en lille rund Tue dækket af Violer. Men i Violerne lagde Fie saa altid lidt Blomster, ved Vintertide kun en, om Sommeren stundom en hel Buket. Hun købte hver Søndag for 10 Øre hos Gartneren overfor Kirkegaardslaagen, men ved Juletid forærede han hende altid en dejlig svulmende Hyacint med Liljekonvaller omkring.

Og Blomsterne holdt sig paa Fies Grav, for den laa i Skygge, og Jorden var fugtig.

Hver Uge kom hun til Graven.

Forrige Søndag saa hun nok en smudsig-hvid Træplade, der stod og lænede sig til hendes grønne Gitter.

Den maa Graveren have tabt i Gangen, tænkte hun og flyttede den forsigtig over mod en Egestamme. Da saa hun, der stod malet med skæve, sorte Bogstaver: »Hjemfalden«.

Det gav et flyvende Sæt i hende, men saa krummede hun atter lettet sin gamle Ryg. Nej, hendes Grav var da, Gud Herren være lovet, ikke hjemfalden paa de første to Aar. Men hun havde rigtignok ondt af det for den Moder — hun tænkte altid, det var en Moder, som ejede Graven — hvis Barn nu skulde miste sin Gravfred.

Det var forrige Søndag. Saa igaar vandrer hun atter til Graven paa den »betalte« Side.

Alle fire blomstrende Rosenbuske ligger brækkede og halvvisne i en Krog. Vio-

lerne er borte, Graven er borte. En kulegravet, muldfrisk Flade fylder Rummet indenfor de grønne Tremmer. Og Gitteret selv er revet op paa tre Sider og ligger ned over Jorden

Fie Momsen gaar op og ned — tager hun ikke fejl? er hendes Grav ikke højere oppe i Gangen eller længere nede?

Nej, Smed Mogensens Barbara ligger til højre og Kæmner Ludvigsens Eneste til venstre.

Fie Momsen staar saa paa Stedet og stirrer ind i den sorte Muld — — hun venter Graverens Komme. Graveren viser sig ikke, Mørket falder paa, der ringes ud.

Saa segner hun afsted, ud og over i Graverens Hus.

»Kom igen mellem 4 og 6 i Morgen, min gode Madam, Graveren er til Barsel paa Landet i Dag!«

Fie gaar til Degnen. »Søndagften er

Degnen ikke at faa i Tale — kom igen hver Dag mellem 4 og 5!«

Fie Momsen støtter sig til Degnens Trappegelænder, som skal hun falde, og trækker Vejret tungt.

Saa gaar hun til Præsten. Der er stort Selskab og Lys i alle Stuer, men hun maa tale med Præsten. »Det gælder en vigtig Sag, sig det!«

Og hun bliver lukket ind. Præsten giver hende en Stol og beder hende fatte sig i Korthed.

Fie Momsen kan ikke fatte sig i Korthed — Livets vigtigste Ting skal ikke jages forbi.

Præsten gnider sine Hænder af Utaalmodighed, medens Fie fortæller.

»Det gør mig ondt, min gode Kone, det gør mig sandelig ondt — men for Resten har jeg intetsomhelst med Jordudlægningen at skaffe. Det sorterer dels under Graveren, dels under Degnen!« Han røm-

mer sig: »Det gør mig virkelig ondt — men hvorfor indfrie De ikke Gravstedet i rette Tid?«

Nej, for der var jo ikke gaaet 20 Aar hen, siden Barnet døde.

»Ja, ja, min gode Madam Mommesen var det ikke saadan, De hed? — tal De saa med Degnen. De skal se, det ordner sig nok — det ordner sig visselig nok. — — — Naar De ellers har noget paa Hjerte, kom De saa kun til mig. Farvel, Farvel!«

Fie Momsen gik hjem i sin Stue, snever var den, med et eneste Vindue højt i Muren, og fattig var den ogsaa.

Hun trak Kommodeskuffen ud, tog en Æske frem og satte sig paa Sengekanten lige foran den lille Bliklampe.

Saa talte hun op, Skillinger og Kroner og Sedler. Jo, der var saavist halvtredsindstyve Kroner og mere til!

Og hun tog Dødsattesten frem og Be-

gravelsessedlen og Skødet. Det var i sin Orden — Oktober 63.

Fie saa fra det ene til det andet af de gulnede Papirer. 1863, 1863, og nu skrev vi 1884

Det var hende, som havde regnet galt, hende, som i tryk Stolen paa sig selv havde glemt at se efter, glemt at købe Graven til sin eneste lille Skat, sin døde lille Pige Men det maatte rettes, Graven maatte reddes, der var jo Tid endnu.

Hun bandt Pengene ind i et Lomme-tørklæde og satte sig til at vente paa Dagens Frembrud. Sove kan en Moder sove, naar hun tænker paa sit lille Barn og er angst for dets Skæbne?

I rette Tid var hun i Haven, og hun passede sin Dont til Middagstimen, saa var det, hun gik bort uden at mæle et Ord derom og gik ud paa Kirkegaarden.

— — — — —

Ved Omdrejningen til hendes Allé hører hun Salmesang. Mænd og Kvinder staar langt ud i Gangen. Vogne holder tæt ved, Fie Momsen vil snige sig forbi — da slaar Lynet ned i hende.

Hvem kan holde Begravelse her, hvor hver Plet Jord gemmer Lig? Men hun gaar nærmere, hun borer sig ind i Mængden, helt hen til Præsten og Kordrengene og den grædende Kvinde med Sørgesløret. Der, hvor hendes lille Pige ligger — der har man brudt Hul til en ny Kiste. Jorden er kastet op omkring, Planker ligger derpaa, nu sænkes Kisten

Fie griber i Præstens Arm: »Gør det ikke, gør det ikke, det er jo min Grav!«

Men et Par behjertede Mænd trækker den gale gamle Kone til Side, og den højtidelige Handling føres til Ende.

Fie Momsen ligger paa Jorden op imod den Eg, hvor Pladen med »Hjemfalden« stod. Hun lukker Lommetørklædet op

og fylder Pengene i sine Hænder, saa lader hun dem sagte drysse ud paa Jorden, ned mellem Egens knortede Rødder.

Følget forsvinder, og Vognene kører bort.

Præsten ser den gale Kone, og han taler medlidende til hende og vil samle hendes Penge op, da først genkender han hende, og en stor Bedrøvelse fylder ham. Han fortæller hende om den anden stakkels Moder, hvis eneste Barn nu blev sænket i Jorden, men hun forstaar ham ikke, hun hører ikke efter.

Da siger han uden ret at ane, hvorfor han netop siger det: »Før laa Deres lille Pige jo helt alene, nu er der to smaa Piger sammen!«

Fie Momsen ser op, saa griber hun Præstens Haand og kysser den:

»Ja, ja . . . det er sandt . . . nu ligger hun ikke alene!«

De følges bort, og Præsten taler længe med hende.

Fie Momsen fortæller ikke, og ingen spørger hende, hvorfor hun pludselig gik den Mandag. Nu passer hun igen sit Arbejde og plejer Blomster og Fugle, fra Sol staar op, til Mørket falder paa.

Men naar hun om Søndagen gaar ud til Graven med smaa Blomster for 10 Øre, møder hun en anden Moder derude, og den Moder har lagt to Kranse paa Graven, en til sin lille Pige og en til Fie Momsens.

Og hun har lovet at passe og pynte Graven for begge Smaapigerne, naar Fie en Gang er død og borte.

FRØKEN SEVERINE

Tre Stadsestuer stod paa Rad og fangede Sydsol, i en Bagstue, kvalm og smal, spiste, sov, læste og skændte Far Jungert, men ude i Køkkenet paa en affældig Madras sov Frøken Severine. Frivillig var hun tyet herved fra Loftskamret for lettere at vaagne og nemmere være ved Haanden, naar Far Jungert havde sin Kolik.

Der var de Nætter, hvor hun varmede Omslag til ham, lige til Hanerne galede Dagen op.

Ellers sov hun fredeligt.

Hendes Drømme var ikke talrige og drejede sig mest om mærkelige Himle

med Stjerner som spraglede Parasoller, Stjerner, der lugtede som Levkøjer.

Hendes Drømme stammede mest fra Øjnene, og handlede aldeles ikke om Kærlighed eller om Mennesker. Dog kunde hun drømme sig Dagen til og i Søvn springe op for at gøre Ild paa hos Far Jungert, som regelmæssig hver Morgen fortalte, at hun var ren Øjenslyst, og det var sært, Byens unge Mænd ikke lugtede til hendes Skønhed. Hver Morgen gik de Ord hende lige pinende nær.

Han kunde tale til hende i en Tone, der sved ned i Neglerødderne. Og stundom, naar hun sad og syede, kunde han liste sig hen bag fra og holde et Spejl for hendes Ansigt. Da skræmtes hun for, hvad hun saa, skønt hun kendte sit stygge Ansigt, og hun skræmtes af Far Jungerts onde Sind.

Far Jungert var afholdt i Byen og enedes godt med Borgerne, som bad ham i deres Hjem. Enkelte ny Familier bad

Frøken Severine med, og han forebragte hende Indbydelsen og ytrede Glæde over at skulle fremvise sin skønne Datter. Derpaa skrev han og takkede, gerne vilde han komme selv, men hans Datter, Severine, gik nødig fra Hjemmet.

Sendte nogen en Plighilsen til hende gennem ham, smilede han beklagende og trak paa Skuldrene. Lidt smaatosset var hun naturligvis, den Frøken Severine, det rødøjede Skrog. Men sy kunde hun, saa alle klare Øjne forbavsedes. Blomsterne, der groede i Smaahaverne og ude i Engene, kunde hun sy ind i Klæde, saa de var skuffende livagtige, og mere end det, de var ens paa ret og vrang.

Borgmesterinden fik en Gang en Sofapude fra hende — Far Jungert skyldte Borgmesterinden den Venlighed — og Pudden holdt sig i seks Aar, men da den blev sprættet op for at faa nyt Betræk, viste det sig, den var komplet som ny paa Vrangsidens.

Da den Opdagelse var gjort, kom der undertiden Besøg til Frøken Severine. Saa var det et Balskærf, saa en Halssløjfe eller et Sybordstæppe, som man uendelig gerne — hvis det da gik an — vilde bede om lidt Hjælp til. Og Frøken Severine forklarede, at det var kun saadan og saadan, ganske nemt i Grunden, og hun endte med at tilbyde at sy det.

Paa ingen Maade, et Arbejde var sin Løn værd. Apotekerens Datter underviste i Maling, Borgmesterens Datter i Sang — for Penge. Og Frøken Severine kunde selv sætte Prisen. Hun satte Prisen lavt, meget lavt, forfærdelig lavt.

Det var hendes Penge, og Far Jungert, som havde Formue, krævede dem ikke. Saa skulde de være til Klæder. Men i Aarets Løb blev det dog ikke tyve Rigsdaler, ikke halvtredsindstyve Kroner.

Foruden at sy for Penge, maatte hun jo lave de Puder og Tæpper og Lampebakker, Far Jungert havde behov til For-

æringer. Ofte kom han i sidste Øjeblik og spurgte, om hun ikke til Gengæld for Kost og Logis kunde være saa venlig at rimpe den og den Ting sammen, saa den blev anstændig at forære bort.

Da maatte hun sy om Natten. Og hos Far Jungert sad man ikke ved Lampelys i Vinterens Aftener. Mest var han ude, men var han hjemme, blundede han, fra Mørket faldt paa.

I Kronerne i Stadsstuerne brændte Voxlys, naar de var tændt, men Frøken Severine havde at nøjes med de Tællelys, hun selv lavede op under Jul. Gode var de ikke for Øjnene, og svært var det at skelne Silkens mange Farver.

Far Jungert gik altid i en graagrøn Kasseking, hvis Skøder hoppede som Vipstjertehaler, naar han rørte sig. Den var i stram Figur, saa han havde en rød Rand i Livet af Taljesømmen og Bæltet.

Men den Skødekjole var hans Stolthed og stammede fra Ungdommen, da han

var Feltlæge nede i et af Fyrstendømmerne. Det var vanskeligt at faa den syet efter akkurat. Men hvert syvende Aar lod han sig gøre en ny, der i et og alt lignede den opslidte. Hos de store Skræddermestre i Hovedstaden kom han ikke, de vilde gøre alt efter Journaler. Nej, det gjaldt om at finde en Svend eller en armodig Mester, der vidste at lystre helt blindt.

Han var gerne saa heldig at finde saadan en gammel fummelfingret Mester, som havde syet sig op og sad bag to Geranier i en Gyde og ventede paa Døden.

De gamle Mestre bævede for Far Jungert, han var striksere, end deres egen Mester nogentid havde været. Om igen og om igen maatte de prøve, og snære ham ind i Livet — skønt Far Jungert selv bragte Papirmønster med. Men der var, sagde Mesteren, samme Forskel paa et Mønster og et levende Menneskes Skaberak, som paa at male et Skilderi og et regederligt

Stykke Vand med Træer omkring og Mudder i Bunden.

Far Jungert fik saa Kjolen og pruttede Mesteren skrappt af paa Betalingen.

Og Far Jungert gik til Middagsgilder og Bryllupsfester i samme stramme Kasseking, der skilte ham ud fra alle andre Mennesker.

Vist var det en Særhed, sagde man, men den klædte ham.

En Gang om Aaret blev Kronerne tændt i alle tre Stadsstuer, Fluesløret taget af Spejlene, Tæpperne slaaet ud og Betrækkene pillet af Stolene.

Thi Far Jungert gjorde Gengæld for alle de Middage, han nød i Byens bedste Familjer.

Ved den Lejlighed var Frøken Severine i blommeblaa Silkekjole, der snærede om Knæene og struttede bagpaa. Hun lystrede Far Jungerts stærke Villie og tog den Kjole paa.

Hun kendte sin egen Hæslighed til Fortvivelse. Det rødskjoldede Ansigt, de slappe rystende Kæber, den skæve Mund og Tudseøjnene. Og rundt om det Hoved pjuskede sig et graastridigt Haar, der ikke var til at tøjle med Baand eller Børste. I Skolestuen kaldtes hun Gnomen.

Hæsligheden var som et Brændemærke, der gjorde hende fredløs blandt Menne-sker.

Men den Aften af Aarets mange forlangte Far Jungert, at hans Datter skulde optræde som Værtinde med Smil og smigrende Ord. Han selv var idel munter Uro, kyssede Damerne paa Haanden, hviskede til Mændene og lo med sin barnlige, høje Latter. Hans skæmtende Historier, der havde Snært eller Drøjheder i Bunden, satte Stemningen op. Han var som en Gummibold, der fløj fra Haand til Haand.

Det var, som saa han i sin Optagethed slet ikke til Datterens Side, men Frøken

Severine følte sig som skoldet af hans Øjne.

Ved Bordet, der lyste af velhavende Sølv og gamle, perleskinnende Karaffer og veltillavet Kogekonemad, naaede Angsten sit Højdepunkt. Frøken Severine flyttede paa alle Fade, bød til alle Sider, spiste med og glemte at tygge Maden. Endnu var det ikke hændet, at Frøken Severine havde undladt at knuse eller vælte et Glas, naar Borgmester eller Rektor ønskede at drikke med hende. Da hun vidste, at det maatte ske, og da hun vilde afværge det Uundgaaelige, vedblev hun at have Glasset i Tanker, vidste nøje, hvordan hun vilde tage om det — greb saa i Kejtethed med begge Hænder, saa hun med Albuen væltede Kammerjunkerens Glas vidt ud over Dugen.

Forskræmt og forvildet erindrede hun, at en Værtinde skal glide let hen over Uheld, og hun sagde: »Bryd Dem bare ikke om det, det gør aldeles ikke noget«,

medens Rødvinen randt ned over Kammerjunkerenes fine Benklæder.

Faderens Øjne var over Frøken Severine, hun fornam sin Dumhed, sad maabende og ordløs, nu og da hastigt smilende som paa Befaling.

Bagefter, naar Damerne spillede Whist og Herrerne L'hombre, sank hun hen i mat Sløvhed. Hun stirrede ind i Spejlene, de stirrede igen, det var som Stuerne var befolkede af Stemmer og af hendes egen Hæslighed.

Siden tog de gifte Gæster bort, og kun Ungkarle eller gamle Enkemænd blev tilbage. Nu støjede de op, slog i Spillebordene og drak meget.

Frøken Severine kunde trække sig tilbage i Stilhed.

I Køkkenet stod Opvadsken i høje Stabler og de mange Levninger. Kogekonen og Opvarningsjomfruen, der begge saa ned paa Frøken Severine, var gaaede, det tilkom hende nu at skaffe Orden og

anbringe Levningerne i Bunden af Far Jungerts store Bogskab. Dagen efter valgte han saa ud, hvad han ønskede at holde for sin egen Mund — Resten fik Frøken Severine.

Det kunde hende, at der blev Duepostej til 6 Dage, og i 6 Dage spiste hun saa Duepostej.

Men værre var det, at Far Jungert en hel Uge igennem morede sig med at forvride Ansigtet for at efterligne Frøken Severine paa Festaftenen. Han kunde smile efter hende, gaa efter hende og se dum ud efter hende.

Det faldt hende ikke ind at ønske Spejlet knust, naar han drog det op og ned for hendes Ansigt, men hun ønskede sig blind for at slippe for Ydmygelsen.

Stundom var Far Jungert bedt til Jagt paa Godset norden for Byen hos den gamle Greve. I tre Døgn blev han borte, og Frøken Severine sad da i dyb Fred,

ene med Stilheden, Arbejdet og den blaa Himmel udenfor Køkkenvinduet.

Ingen forbød hende at sidde i Stuerne — der stod endda Sybord med silkebetrukket Stol foran Midtervinduet i den ene Stadsstue. Moderen sad nok der for mange Aar tilbage, Juledag og Paaskedag sad ogsaa Frøken Severine der ved sit Sybord, men ikke af fri Vilje. I Faderens Stue følte hun sig over al Maade utryg. Derinde var Mindet om ham som en aarvaagen, spottende Fangevogter.

Frøken Severine havde ikke Ven og ikke Slægt, kun Far Jungert og Julebrevet fra den fattige Faster.

Det Brev kom til hver Juleaften som en Anelse af Fest, inden Far Jungert gik til Juletræ hos Distriktslægen. Frøken Severine kom ikke med, han undskyldte hendes Fraværelse, hun var gammeldags og en Smule sær.

Men Brevet, det blev hjemme hos hende, det læste hun hver halve Time, Brevet

om en Mor og hendes Dreng. Det Brev var Frøken Severines Julegave, hendes Slægt, hendes eneste Glæde, samme Aften svarede hun, og græd medens hun skrev.

Far Jungert vidste ikke af den Søster at sige, hun var »rendt« med en Gøgler og sad Enke med Barnet — Løn som forskyldt.

Frøken Severine var for lydig til at gaa Faderen under Øjne og skrive hemmelige Breve, skønt der var de tusind Ting, hun gerne havde spurgt Fasteren om. Deriblandt om Far Jungerts længst afdøde Kone havde været meget ulykkelig. Det pinte hende at besøge Graven og tænke, at den døde Moder maaske havde grædt sig i Jorden.

Men i Hemmelighed havde hun sparet toogtyve Kroner sammen, dem skulde Drengen have til sin Konfirmation.

Og dog, da Tiden kom, vovede hun ikke at sende dem — for Far Jungert.

En Dag i September sad hun ene hjemme. Det var i Kirketiden, men skønt hun længtes mod Solnedgang og milde Ord, gik hun ikke de Skridt til Kirken.

Hun dømte ikke Menneskene for deres Gerninger og mente ingen ond af Hjertet. Men det var vel saadan, at de fødtes med nysgerrige Øjne og kunde ikke tvinge deres ynkende Smil.

Saadan var hun selv. En Dag, hun plantede en Pelargonie om, rendte der en lang, kødrød Orm ud af Jorden. Den var en Vorherres Skabning og fyldte hende dog med Afsky.

Hun var en Vorherres Skabning, dog vakte Synet af hende Afsky hos Vorherres andre Skabninger.

Saa sad hun da ene, ene og ensom. Det sved lidt i Øjnene, de mange Farver løb sammen, Luften var saa blaa, der var højt, højt til Himlen.

Hun kom til at tænke paa det, at Mennesker dør, kommer i Graven og staar op

igen fra de Døde. En Gang skulde hun vel møde sin Moder deroppe og kende hende mellem Millionerne. Hun vilde intet fordre af Skaberen, men dybest inde hviskede det som et Pust: Naar jeg staar op af Graven, giv mig da nyt Legeme som ny Sjæl — for min Mors Skyld!

Det bankede paa Køkkendøren, en fattig Kone klemte sig ind.

»Er det . . . er det da Severine Jungert? Herregud, ser du saadan ud!«

Frøken Severine forstod snart, at det var Fasteren.

Den lange Vej var hun kommen, for de maatte hjælpe. Ellers kom Drengen i Tugthuset, Pengene maatte skaffes, tre Hundrede Kroner.

Frøken Severines Ejendom var vokset til syvogtredive Kroner.

Men tre Hundrede!

Altsaa maatte Pengene skaffes og flere til. Helst saa mange, at Drengen kunde

slippe til Amerika, han var i Bunden saa god, saa god og saa kærlig.

Frøken Severine regnede i Hovedet, fem Hundrede à seks Procent. Tredive Kroner hvert Aar.

Tredive Kroner hvert Aar.

Saa gik hun til Prokuratoren, og Sagen lod sig let ordne; med seks Procent og hendes Underskrift lod han sig nøje. Efter Far Jungert blev der jo Penge nok.

Den Dag følte Frøken Severine, hvad Rigdom og Lykke vil sige.

Og saa gik Tiden.

I Hemmelighed var det sket, i Hemmelighed skulde det forblive skjult.

Hidtil sad hun hjemme og ventede paa Bestillinger, nu vovede hun sig paa Visit i Ny og Næ og bragte Bestillinger til Huse.

»Hun er da vist gerrig, det sølle Skind«, sagde Folk, »hun er nærvæd at praje om Arbejde, og Far Jungert er ellers rig nok. Men sikken Klæderne falder hende fra

Kroppen, og sikken Øjnene rinder med Rødt!«

Troligt betalte hun sine Renter, og hver Jul kom der Brev fra Drengen, som nu var nær de tredive, og alt gik godt. Han takkede ikke for noget, det var jo Aftalen.

Frøken Severine fik daarlige Øjne. »Pas paa Deres Øjne«, sagde alle Folk, men hun passede ikke paa.

Ved Tællelys syede hun til langt ind i Natten, en Nat efter en anden.

Omsider blev der Nat for det ene Øje, da først søgte hun Læge.

»Vær forsigtig, sy ikke, læs ikke ved Lys!«

Far Jungert jamrede over Lægeregningen og vaklede mellem helt at forbyde hende at sy og kun tillade hende at brodere de nødvendige »Gaver«.

Ved det sidste blev det. Men aldrig var han uden for Døren, før hun havde Naal i Haand. Naar han var gaaet til Ro, lyttede hun længe for at fange hans

Aandedrag. Sov han, tog hun fat paa Arbejdet.

Renterne maatte udredes.

Ved et af de aarlige Selskaber hændte det, at Toldforvalterens Frue uforvarende begyndte at tale om et nyligt afsluttet Arbejde, som hun roste i vilden Sky.

Far Jungert saa hen i den Retning, hvor Frøken Severine krøb sammen.

Da Selskabet var borte, gik han hen til hende: »Naa, saa du syr for Penge endnu?»

Hun bøjede fortvivlet Hovedet.

»Tror du maaske, jeg finder Pengene paa Gaden? Hvem skal betale for dig, naar du som en anden Muldvarp ikke kan føre Ske til Munden mer og ikke gaa over et Gulv uden Barnepige? Vil du svare mig, om det er til Pynt, du gnier Penge sammen, for saa vil jeg bare sige dig, at din Skabelon egner sig bedst til ikke at agere Fastelavnsris. Ved du nu min Mening, eller er du ogsaa døvstum!«

I Køkkenskuffen laa to Sybordstæpper, det hastede ikke med dem, men engang maatte de enten gøres færdige eller leveres tilbage.

Frøken Severine var i Vaande. Hun fornam, hvor Synet begyndte at svigte hvor store Taager begyndte at spinde ned fra Øjelaaget, og hun turde ikke gøre Far Jungert mod Vilje, men Renterne, Renterne!

En Morgen, da hun stod op, var det, som hang der en Tøre ned for Øjet. Ubevægelig hang den, hun maatte ligesom liste sig til at kigge til Siden eller under den.

Hun vilde se mod Himlen, men den runde Skilling hang for, uigennemtrængelig som en formørket Sol. Og inde i Øjet var der en underlig levende Kryben.

Da blev hun angst og gik til Faderens Dør for at søge Hjælp, men naaede ikke over Tærskelen.

Dybere blev Mørket om hende. Og som i Anelse om, at alt Lys var ved at vige, løb hun, halvt famlende, over i Haven, der ikke var hendes, for at se Blomsterne en sidste Gang.

De høje Bede prangede under hende, hun dukkede Hænderne ned i dem, kendte de forskellige Dufte, rev Blomster af, frømmede Folks Blomster. Endnu anede hun Morgenfruernes Guldfarve og Fuchsiaernes Blodrødt. De grønne Resedaer var sorte, Klematisfloret var borte — hun anede den røde Mur bag Rankerne. Det var alt.

Ør af Gru tumlede hun tilbage, vakte Far Jungert og hviskede igen og igen:

»Bliv ikke vred, Fa'r, bliv ikke vred, jeg kan ikke se, det er næsten sort alt-sammen, det glider ned for Øjet bliv ikke vred, lille Fa'r!«

»Naa, er det nu saa vidt! Skaan mig for hysteriske Scener og se at komme til Øjenlægen i en Fart. Pak ind, saa kan du rejse straks — ellers hedder det vel,

at det hele er min Skyld. Der er tyve Kroner — nu kan du vel faa sat Vej for alt, hvad jeg har sparet op til min Alderdom!«

Der var intet at pakke, Frøken Severine trak sin gamle Hættekaabe paa, mer sansede hun ikke. Saa var hun rejsefærdig.

»Sig til Lægen, at han kan skikke Regning til mig — men glem ikke at forklare din egen Stædighed, Lykke paa Rejsen!«

Frøken Severine kunde ikke finde Vejen gennem sin egen By til Banegaarden. Hun tumlede mod Trapper og Husmure, en lille god Dreng fulgte hende.

Ved Menneskers medlidende Hjælp kom hun til den store Øjenlæge, sulten var hun og fortumlet, som havde man drejet hende tusinde Gange rundt.

»Hvorfor kom De ikke før?«

Hun tav.

»Hvorfor kom De ikke før — nu er det for sent. De kunde have sparet den Rejse!«

Hun vidste ikke af sig selv, men knælede i Mørket for ham.

»De maa hjælpe, De maa!«

»Hør en Gang, min Frøken, De maa være rolig, først og fremmest rolig, men jeg tror ikke, jeg siger, jeg tror ikke, der er noget for mig at gøre!«

Frøken Severine var helt rolig. Kunde nogen give hende Solens Lys, var det ham.

Hendes stakkels Hjerne rugede over to Tanker, den ene haabløs som den anden.

Det store Mørke, som fra nu af skulde spændes over al hendes Færd, vaagen og i Drømme, og saa Angsten for Opdagelse.

Hvorfra skulde hun skaffe Rente-pengene nu?

En Svedekur var godt, mente Lægen. Øjets Nethinde var sunket, naar Øjets

Nethinde synker, bliver Øjet blindt. Det var helt let at forklare.

Men svært at forstaa.

Saalænge Kuren stod paa, maatte hun tørste uden at læske sig paa nogen Drik. Det var en Pine, saa hun tilfulde begreb den rige Mands Skrig til den ubønhørlige Lazarus: »Dyp din Finger i Vand og lad den læske min Tunge!«

Hun følte Kræfterne svinde.

Frøken Severine vendte hjem som haabløs, uigenkaldelig blind. Der var ikke den Rift i det evige Mørke, hvorigennem blot et Farvefnug kunde trænge.

Far Jungert talte ikke til hende udover de Ord, han sagde i den ny Husholderskes Nærværelse. Men en Gang brølede han op: »Her sidder du og kryber og klynker og fylder dig med Mad og jamrer over din Blindhed. Jeg kan se dig, jeg slipper nok ikke saa nemt, og du har just ikke vokset dig køn!«

Paa Terminsdagen lod hun sig lede over til Prokuratoren og bad ham have Henstand med Renterne.

»Kære Frøken, gør intet, gør intet. Vi følger dem til Summen, blot, forstaar De, med Renters Rente. De er mig sikker, aldeles god og sikker!«

Det gav Ro.

Den nye Husholderske tog Styret fra Far Jungert. Hun luftede ud, hun skændte.

Raabte han højt, raabte hun højere.

Frøken Severine blev gennet fra Krog til Krog, hvor hun ikke var i Vejen.

Af Hænderne, der rakte hende Maden, af Stemmen, der talte til hende, fornam hun, at hun nu som før kun indgød Væmmelse.

Stille sad hun Dagen igennem for ikke at smudse sig til eller vælte Møbler, tavs sad hun Dagen igennem for ikke at henvende Opmærksomheden paa sig.

Men hvert Ord, sagt eller hvisket i

Ilterhed, Gnavenhed eller Fortrydelse, blev en Brod i hendes Sind.

Hun ønskede at drømme som i hine Dage for længe siden, om Himle og duf-tende Stjerner, men hendes Drømme var mørke som Mørket for hendes Øjne.

Det ene Aar tog det andet. Hver Jul kom Brevet fra Amerika. Far Jungerts Søster var godt og vel død, alt stod saare herligt til, og Sønnen byggede Formue op med sin Forretning.

»Tante Severine er den eneste i Danmark, som jeg bryder mig om, skønt jeg jo ikke veed, hvordan hun ser ud,« skrev han.

Far Jungert læste det op. »Nej, det veed han nok ikke, den Slubbert!«

Men saa længe Frøken Severine levede, levede Far Jungert ogsaa, kun gjorde han ikke mere »Gengæld« og gik ikke saa meget ud.

Folk ynkede ham for hans triste Hjem.

Frøken Severine blev bragt paa Sygehuset, nu bar det fredeligt mod Døden.

Af kærlige Hænder blev hun plejet, kærlige Læber læste for hende, sang for hende, talte med hende. Kærlige Søstre vaagede i de lange Nætter hos hende.

Men troede hun sig ene, overgav hun sig til Rædslen — ikke for Døden, det var kun godt, men for Bekendelsen.

Hun kunde ikke dø i Fred uden at tilstaa sin Brøde.

Hver Dag kom Far Jungert, tungt gik han mellem to Egekæppe. Han talte spøgende og hjertensmildt til de milde Søstre, kaldte dem Vorherres Engle og ønskede dem Himmerig for deres skønne Gerning.

»Hvad siger vores lille Severine for godt?« spurgte han og gav hende Appelsiner.

Men naar han klappede de »smaa, flinke Hænder«, gøs det i hende.

Noget vilde hun sige, hun kunde ikke faa det sagt.

»Gør alt for hende, hun er jo min eneste, før sulter jeg i min Alderdoms sidste Dage, før hun skal savne!«

Den gamle rørende Mand! De milde Søstre holdt meget af ham.

Frøken Severine havde taget Afsked med Livet og Sygehavens Blomster og de milde Søstre. Hun og Far Jungert var alene.

Men da hun havde tilstaaet og bedt om Tilgivelse for sin store Synd, bøjede Far Jungert sig ned over hende og hviskede:

»Du Tyv, som stjal fra din Fader!«

Endnu en Stund tøvede han hos hende uden at tale.

Sent paa Natten døde Frøken Severine.

De milde Søstre lukkede hendes brystne Øjne, der selv i Døden stod i Taarer. Den ene sagde til den anden:

»Søster Anna, ogsaa hun, Stakkelt, er skabt i Guds Billede«, og de kyssede hendes Pande og gav hende Blomster i de foldede Hænder.

Men Far Jungert satte et stort Marmor-kors paa Graven og lod prente med gyldne Bogstaver: »Herunder hviler mit stak-kels, eneste, elskede Barn.«

MYRTETRÆET

Regine Svendsen boede inde i Møntergade i en to Værelsers Lejlighed med Køkken. Sol og velsignet mange Jøder havde hun at se paa det meste af Dagen, det var Vorherre selv begge Dele, Solen, hans varme Øje, der saa alt paa denne syndefulde Jord, og Jøderne, Beviset paa hans Retfærdighed og paa Sandheden af Bibelens Spaadomme.

Regine Svendsen elskede Jøderne. Hun var fra en lille By, hvor alle elleve Slagtere var Jøder, og hvor Skolens kønneste Pigebørn var Jødinder — og Jødernes Kirkegaard i den By var saa usigelig

mild og stille med fløjlsblødt Græs mellem Gravene.

I Regines Vindue stod en Myrte, den var saa gammel, at Stammen havde Alderdomsknuder, men hvert Aar blomstrede den og fik nye, lyse Skud. Den Myrte var skudt af Moderens Brudekrans. »Du skal have Brudekrans af den, Regine,« sagde Moderen.

Men Jørgen Malthes var tolv Aar ældre og forlovet, da han saa Regine, og paa de Tider og med de Sæder brød man ikke en Forlovelse, som man bryder en Blomst. Jørgen Malthes giftede sig.

Regine fik forinden et Brev fra ham, hvori han skrev, at saa længe Livet varede, vilde han elske hende, men Pligtens hellige Baand knyttede ham til en anden. Det Brev viste Regine ikke til sin Moder, men hun bad om Lov til at skære af Myrten til en Brudekrans.

»Ja, men lille Gine, det er jo dig, Træet

venter paa, det er dig, der skulde have Brudekrans deraf,« sagde Moderen.

»Jeg faar aldrig Brug for Myrtekrans,« svarede Regine og begyndte at nappe grønne Skud af til Kransen. Hun vilde kun tænke lutter gode Tanker om den Kvinde, der skulde bære Jørgens Navn, men let var det ikke. Saa laa de to Hundrede fine, duftende Skud paa Fadet, og Regine gav sig til at vinde Kransen om flade Virer, med Krone paa Midten og tre Baand op om Haaret. Skønnere Brudekrans blev ikke set. Vandet af Taarer blev den lagt i Papæske og sendt til Jørgen Malthes unge Brud.

Derefter var det, Regine foreslog sin Moder at flytte til Byen med de høje Huse, til København. Hun kunde ikke holde den Tanke ud at sidde Aar efter Aar og se Jørgen Malthe og hans Kone... se dem og tale med dem.

Regines Moder var en god Moder, hun ordnede sit Bo og rejste med den bedrø-

vede Datter til København, just til den to Værelses Lejlighed i Møntergade. Aldrig var de komne i Orden der, før Regine fik en Længsel efter Jørgens By, Byen med Kanaler, Vandmøller, Hylde-duft og brede, skinnende Enge, saa hun syntes, hun kunde vandre dertil paa sin Fod og svømme over Vandet. Nej, ikke svømme, for paa den Tid og med de Sæder badede ingen blufærdig Pige i rindende Vand endsige svømmede. Da vadske de man sig grundigt i en Balje Sæbevand, gjorde man. Men det kom heller ikke an paa at kunne svømme, hun syntes jo blot, hun kunde, ligesom naar hun i Drømme med vidt aabne Vinger svævede i Natten, gennem Rummet, over Land og Sø og slumrende Byer til Jørgen, til Jørgen Malthes. Ak, hvor hun længtes.

Hun sad ved Vinduet og sømmede og saa paa de mange sortkrøllede Jødebørn, der legede nede i Gaden. Deres Øjne

straalede, det var, som om Lykken groede inde i dem allerede nu. Regine spejlede sig i Moderens gamle Konsolspejl, og hendes Øjne var ganske matte. Det kom nok af at ligge med aabne Øjne i den mørke Nat og stirre og stirre og siden græde sig i Søvn.

Rent holdt hun i Stuerne, Vinduerne skinnede langt mere klart end alle andre Ruder i Møntergade, og Myrten skød paa ny. Ved Juletid fik hun Brev fra Jørgen og Hilsen fra hans unge Kone, og ud paa Foraaret Brev med den glade Tidende, at Madam Malthe havde heldigen bekommet en lille Datter, der i Daaben skulde lyde Navnet Regine, om Jomfru Svendsen intet havde derimod at indvende.

Om hun havde hans Barn opkaldt efter hende! For første Gang i mange Maaneder sang hun, sang som i de Dage, før hun havde kendt Jørgen Malthe. Der blev sendt Sølvbæger til lille

Regines Daab, og store Regine vilde selv tjene Pengene dertil. Hun aflod at komme Kandis i Kaffe og Te et helt, langt Aar.

Regines Moder døde og blev ført til Byen med de mange Kanaler. Da saa Regine igen Jørgen Malthe ved Graven. Han tog hendes Haand og sagde, saa kun hun hørte Ordene:

»Jomfru Regine, alle mine Livsens Dage tænker jeg paa Dem, alle mine Livsens Dage!«

Nu rejste hun alene tilbage. Lang var Rejsen med Dagvogn over Hede og mere Hede, over Tørvemoser og gule Agre og siden med Fiskerbaad, der tog seks Dage om at krydse ind til København. Da hun kom der, var hun saa træt, saa dødsens, fortvivlende træt.

Men den lille Jødepige, der havde lovet at passe Myrten og de andre Blomster, havde ogsaa tørret Støv af i Stuen. Der var hjemligt alligevel. Mode-rens Stol, Sybordet, den rødtribede

Skammel og Sjalet over Lænestolens Ryg. Det var hjemligt. Regine kyssede den lille Jødepige og fandt et blaat Silkebaand til hver af hendes sorte Fletninger.

Saa var hun ene, men hun var dog ikke ene, hun kunde ret aldrig mere blive helt ene; først nu fornam hun det. Jørgen Malthes Ord var om hende og i hende, hun hørte dem og saa dem, de flimrede for hendes Øjne og sang i hendes Hjerte:

»Alle mine Livsens Dage . . .«

Men var det nu ikke Synd mod den unge Madam Malthe, som saadan i al Troskyldighed lod sit Barn tage Navn efter hende? Det Spørgsmaal var hun Aar om at besvare, og saa vidt kom hun, at hun besluttede ingen Sinde mere at rejse til den By, hvor Jørgen boede, og aldrig mere tale med ham. Men skrive . . .

Hver Jul indtraf Brev fra Jørgen, og

lige saa regelmæssigt svarede Regine til Paaske, til lille Regines Daabsdag.

Jørgen Malthé flyttede sin store Forretning til Aalborg By, og Regine syntes, hun gjorde Rejsen med. Hun købte Kort over Byen og gav sig i Besøg hos en fjern Slægtning, der havde giftet sig »med en« fra Aalborg.

Naa, saadan var altsaa den By, ikke saa meget som en ærlig Vandmølle inde i Byen, ingen Domkirke, ingenting. Men der skulde nok lægges Jernbane . . .

Det slemme nymodens Uvæsen! Regine gik fjorten Dage i Træk langs Volden til den nye Banegaard, hun vilde dog sætte sig ind i det Maskineri. Maaske Jørgen allerede havde været ude at fare med saadan en Tingest.

Jøsse Kors, nej mænd, om hun turde. Det var at friste Vorherre, var det, naar man havde Hest og Vogn eller kunde tinge sig med Dagvogn, saa at lade sig futte hen ad Vejen af den bare sorte

Røg. Men hun gik alligevel ud paa Peronen og listede ind i Kupéerne for at prøve Sæderne, og de var skam ellers gode nok. En Aften saa hun »Jernbanen« komme kilende med Ildsvælg foran paa »Lokkemetiveren«, eller hvad det nu var, den hed.

Nej, saa vilde hun hellere lukkes alene inde i Præstevænget med en uvan Tyr.

Regine filerede. Hun filerede Blonde-tæpper til alle Stolene og til Bordene og Garnering til Gardinerne. Med det gik nogle Aar, og saa begyndte hun paa Sengetæppet til lille Regines Konfirmation, det tog ogsaa sin Tid. Og bestandig var der nogle smaa, rare Jødepiger, der trængte til Halskraver og Mameluk-blonder.

Naar Regine sad ved Vinduet med Filererammen foran sig, kunde hun ikke lade være at se til højre og til venstre nedad Gaden. Hun ventede ikke Jørgen, men det var dog Jørgen, hun saa efter.

Og vil man tro det — hun selv vilde knap —: en Dag kom han gaaende gennem Gaden i Snak med alle Jødebørnene, der dansede paa Hænderne for ham. Han saa op til Huset, hvor hun boede, og hun blev saa glødende rød, som ellers kun unge Piger bliver det i Romanerne. Han kom op, han stod i hendes Hus, men saa vidste hverken han eller hun et levende Ord at sige hinanden. De havde Prop i Halsen begge to.

Endelig sagde han:

»Jeg maatte, Jomfru Regine, jeg maatte!«

Saa kunde hun gætte sig til, hvad det var, han maatte, for han sprang over i noget helt andet og sagde:

»Her bor De jo pænt og saa hyggeligt!«

»Ja,« sagde hun, »alt staar som i Moders Tid. Men hvordan har Deres Kone det og lille Regine?«

Jo, alle havde det godt, og lille Regine var da bleven forlovet.

Det gav et Sæt i hende, forlovet
og da vel med en, hun holdt af?

Jørgen Malthes smilede saa kønt. Hun skulde bare se Parret, to rigtige Barnepuslinger, saa ellevilde af Lykke, og giftes vilde de nu lige med det selvsamme. Han skulde træde ind i Forretningen.

Men dermed var alt ligesom drøftet til Ende, det var slet ikke muligt at finde nyt Emne.

»Saa maa jeg vel se at komme af Sted!«

»Hvor bor De herovre?« fik hun spurgt.

»Jeg, jeg kommer lige fra Toget«

Men som om han var kommen til at røbe en stor Hemmelighed, klappede han Læberne sammen og gik hen imod Døren.

»Farvel da, og lev rigtig vel
Jørgen!«

Hun formelig kælede for Navnet, det var ogsaa første Gang, hun rent ud sagde Jørgen til ham, og han var baade gift og havde en voksen Datter, der snart skulde giftes.

»Farvel da, Regine,« sagde han og var borte.

Nogle Uger efter kom der et Brev:

»Ja, Regine, kære, kære Regine, det var Fejl af mig og stor Synd. Jeg rejste over for at sige dig saa meget, som hellere skal ties til Døde, naar man, som jeg, er ufri. Jeg har nu set, at vi to gør bedst i at leve med Vand og mange Mil imellem, og jeg lover derfor ikke at opsøge dig mere, med mindre jeg — hvad Gud dog naadigst forbyde — bliver fri igen og uden tyngende Pligt. Men om det er Uret eller ej, vil jeg sige, hvad jeg sagde for atten Aar siden: Alle mine Livsens Dage vil jeg tænke paa dig, for jeg kan ej andet!«

At Jørgen var brav, derom tvivlede hun aldrig. Nej, de burde ikke mødes mere her paa denne Jord. Og alligevel, naar han nu skrev det, var det, som om Solen blev taget af Himlen, og al munter Støj tav stille.

Skulde fra nu af de Livsens Dage da blive saa graa, saa langsommelig graa, en Sneglevandring mod Graven? Hvor kom det sig, at Livet for nogle var som Dans over røde Roser og for andre som Rundgang i et nøgent Fængsel?

Men Regine var stærkere end Sorgen og sundere end Græmmelsen. Hun sagde til sig selv:

»Jeg Daare, hvad klager jeg for. Han elsker mig og vil elske mig til den sidste Time. Jeg er jo rig!«

Og hun skar af sin Myrte og vandt den slankeste Krans til lille Regines Pande. Der spandt en Lykkeedderkop mellem Bladene, hun nænnede ej at puste den bort.

Igen spejlede hun sit Ansigt i Moderens gamle Spejl, hvor Plet sad ved Plet af Mug. Nu var Haaret graat, men Øjnene lyste og skinnede, som spandt ogsaa Lykken inde i dem.

Omtrent i de Dage var det, at Regine tog til sig en lille Jødepige. Rachel hed hun og var saa fattig, at hendes Klæder vare de bare Laser. Rachel var Barne-pige for den rige Jumaisohns fem Børn. Men de handlede ilde med hende, skosede hendes rindende Øjne og rev i hendes røde Haar, og naar Madam Jumaisohn i græsgrøn Silke spadserede forbi paa Vej til Synagogen og saa en af de fem rode i Rendestenen, skændte hun paa Rachel og nappede hende i Øreflippen, saa der blev dybe Revner efter Neglene. For Madammen havde Halvhandsker og Negle som Adelsdamerne.

Men største Delen af Dagen sad Rachel paa en Trappesten og fortalte om Dobrunkas Guldten, om Vandringen i den hede,

hede Ørken og om Moses ude i Rørene i det vaade Vand. Hun var saadan en vidunderlig lille Mølle, der malede og malede, skønt der aldrig blev puttet Korn i den. Rachels Eventyr groede op fra Hjertet og blev som en hel Skov, hvor alle Gadens Unger fandt Ly. Hun passede ikke sin Skolegang, for om Morgenens skulde hun passe Børnene og skure Madammens Kobbertøj og stryge Børnenes Linned, og om Aftenen skulde hun sidde i Barnekamret og fortælle, til Børnene faldt i Søvn.

Nu kom hun altsaa kvit og frit i Huset hos Regine, lærte at sy og filere, fik venlige Ord, hele Klæder og Sukker i Kaffen. Aldrig stod Munden paa hende, hun maatte øse og øse af den Kilde, der randt i hendes Sjæl. Maaske udsprang den fra Bibelen, thi det var den eneste Bog, hun rigtig havde læst. Men hun syntes endnu, hun vandrede om i den hede Ørken, langt fra det dejlige, forjættede Land —

og de Tanker kunde Jomfru Svendsen, som hun kaldte hende, ikke rydde ud.

I hvid Kjole, med Myrtbuket i Haanden, stod Rachel under Baldakinen i Synagogen. Hun var komplet saa fin som Jumaisohns egne om Søndagen. Men Madam Meyer, hendes Moder, kom Maaneden efter og forlangte Rachel i Tale. Hos kristent Pak maatte hun ikke være længer, hun skulde lære at koge og bage efter Bibelens Forskrifter af rene Kar. Rachel græd, saa hendes stakkels rindende Øjne saa ud, som om de blødte, men af Sted maatte hun. Kun i sine Mørkningstimer listede hun under Husmuren, forbi Jumaisohns fede Kælder, til Jomfru Svendsen og betroede hende, hvor haardt det var at koge og bage efter Bibelens Forskrifter. Og hendes Hænder fik Frostvabler, ak, det gjorde saa ondt at komme dem i Soda-vand. Lang blev hun og slatten i Kroppen som en af Jumaisohns røgede Aal, og saa hostede hun, hostede og hostede.

En Morgen kunde hun ikke rejse sig af Sengen. Man skændte paa hende og lod hende ligge.

»Spiser hun,« sagde hendes Madmoder, »saa fejler hun ikke noget, saa er det pure Dovenskab.«

Hun spiste og blev jaget op af Sengen og til Arbejde lige med det samme. Saa faldt hun om paa Gulvet.

Nu hentede de Læge, han skrev Recept og sagde, det var meget galt med Brystet. Rachel laa i høj Feber og fablede om Landet hinsides den golde Ørken. Imellem græd hun og kaldte paa Jomfru Svendsen. Man skikkede Bud til Regine, der straks løb ud i Vintersneen uden at huske hverken Galoscher eller vatteret Vest. Hun helmede ikke, før Lægen gav Lov at flytte Rachel hen til hende. Saa plejede hun det unge Barn i Nætter og Dage, Nætter og Dage, til Feberen var forbi og Livet slukt. Men Regine plyndrede sin Myrte til Marven. Hun plukkede hvert Skud,

lyse, mørke og blomstrende, og dannede deraf Tro, Haab og Kærlighed. Dem fik Rachel med i Kisten. Rachel havde fortalt om Jumaisohns Søsterdatters Begravelse, da alle Slægtens Børn gik fra Laagen til Graven og strøede Blomster for Kisten, og det var forekommet hende som den dejligste Tanke at ligge i en blomsterdækket Kiste og faa Blomster strøet foran helt hen til Graven.

Regine mindedes nu det og købte seks smaa Spaankurve og fyldte dem med Vinterens dyre Blomster. De tre bar Jumaisohns yngste tre, der fik Lov at overvære Begravelsen, de to bar Rachels Søstre, og den ene tog Regine selv. De faa fattige Jøder, der fulgte Isak Meyers Rachel, syntes, det var Fjanteri, den Ødslen med Blomster, naar Familien knap havde til Brød og Lys. Men Regine var saa trygt forvisset om, at Rachel, hvor hun saa var, kunde se Blomsterne dale fra de skinnende hvide

Spaankurve — ligesom til Jumaisohns Slægtnings Begravelse.

Saa blev den lille Rachel altsaa ført ind i det forjættede Land, hvor det flød med Mælk og Honning, og Regine plejede Mindet om hende, som en Moder plejer Mindet om sit døde Barn.

Brevene fra Jørgen kom endnu hver Jul, stundom bragte de glade Bud om Bryllup eller Barnedaab hos den unge Slægt, stundom fortalte de om Sygdom og smaa Grave. Og hver Gang, der var højet en ny Tue paa Aalborg Kirkegaard til Jørgens Børnebørn, maatte Myrtens gamle Stamme yde Kviste til Kors.

Men i Regines Sind var den dybeste Fred. Hun følte Alderdommens Ro strømme gennem Legeme og Sjæl. Hun takkede for den varmende Sol, hun takkede for den stille Nat, der gav saa sagte Søvn og saa milde Drømme. Hver Søndag gik hun sin Tur ad den gamle Vold, saa paa nye Huse og unge Mennesker, saa paa gamle

Huse og gamle Mennesker, hun læste sin Avis og fulgte med alt det forunderlige, Nutidens Mænd og Kvinder kunde hitte paa.

Og om Aftenen sad hun ved Vinduet og saa gennem Myrtens krogede Grene-net ud i Lygteskæret paa Gaden, ud i Travlheden, der aldrig fik Ende, og hun takkede til, at hendes Liv kunde skride ubekymret af Støjen og Angsten og det evige Virvar rundt om.

Mange Mennesker gik fra deres Barne-tro, læste hun, men hun havde sit Olie-tryk af Frelseren og sin guldsnittede Salmebog og Bibelen med Oldefaders Familjeoptegnelser — — hun havde let ved at holde paa Troen. Ogsaa for det takkede hun.

Da Regine var tresindstyve Aar, meldte et sortrandet Brev, at Jørgen Malthes Kone var død. Regine foldede sine Hænder og bad for hendes Fred, og hun vandt paa flade Virer en Brudekrans med Krone

og tre Baand til Haaret, akkurat som den, hun havde vundet for snart fyrretyve Aar tilbage — nu var det let at binde gode Tanker ind mellem Myrtebladene.

Men da Jørgen Aaret efter skrev: »Regine — nu er jeg fri. Maa jeg nu komme, eller er det for silde? Blev du træt af at vente, eller tør du dele Livets sidste langsomme Aar med din Ven?» da svarede hun, og hendes Fingre rystede, medens hun skrev: »Jeg kunde have ventet til den sidste Dag i mit Liv og var dog ikke bleven træt af at vente. Men det var altid for sent. For dine Børns Skyld maa vi ofre de Aar, faa eller mange, vi have tilbage. Din Hustrus Minde blev krænket, om vi mødtes over hendes Grav, og dine Børn tilgav aldrig det. Min Kærlighed har du og har altid haft — dine Børns kan du miste, men du kan ikke leve den foruden. Gerne, gerne vilde jeg se dig igen, Jørgen, og sammen med dig se vore Kanaler, Vandmøller og Enge —

og Domkirken, Jørgen, hvor hun blev viet til dig!« — —

Men det var, som kunde hun ret aldrig mere faa Fred i Sindet. Hun blev saa hjertensbange, at hun alligevel havde Uret i at skrive, som hun skrev.

Jørgen sad i den tomme Rede, hans Børn havde hver bygget sin og søgte kun ham i Ny og Næ. Han solgte Forretningen, og i alle de ledige Timer, der nu gjorde Dagene lange og Nætterne søvnløse, skrev han til Regine om det Liv, der var rundet saa fjernt fra hendes, skrev om sine Tanker, sine Planer, sin Daad og sin Længsel, og Regine svarede tilbage og beskrev sin lille Tilværelse, der kun deltes af den aldrende Myrte.

I Løbet af et og samme Aar døde saa Jørgens Søn og hans Datter, det var en Sorg, som vel kunde tynde til Jord, men han fulgte dem kun til Graven. Hans Time var ikke slaaet endnu.

En Aften sejlede en Damper fra Aalborg. Jørgen Malthé var om Bord. Nu skulde ikke ventes Dag eller Time mere. Intet Brev meldte hans Komme, han førte jo Retten med, den sejrende Ret. Nu vilde han hente Regine. Sammen skulde de rejse til hendes By, gaa langs Kanalerne, over de stille Enge, gaa ad de snævre Gyder til Domkirken, den stolte, gamle Kirke. Og der skulde de vies. Paa Regines snehvide Haar skulde fæstes en Krans af Myrter — fra den Myrte, som havde delt onde og gode Dage med hende. Hvad gjorde det, han var Olding og hun en gammel Pige. Hun var jo alle hans Længslers eneste og sidste Maal. Og naar en Gang de døde, vilde de hvile i samme Grav, i samme Grav, i samme Kiste. Thi hun kunde ikke overleve ham, og han . . . ak nej!

Saa gik han til Køjs og vaagnede ved Øresundsindsejlingen. Men Forventningen var ved at sprænge hans Hjerte. Blikket

fløj og fløj forud for Skibet, ned mod Byen, hvor hun ventede.

Ud paa Formiddagen gik han til det kendte, kære Hus. Det saa ud som sidst. Han gik op, Døren var aaben. Han traadte ind. I Dagligstuens Vindue stod Myrten, og Solen skinnede mellem dens mørke Løv, skinnede ind paa Regine, der sad i Lænestolen og sov.

Jørgen traadte sagte hen, bøjede sig ned og strøg Haanden over hendes Pande.

»Regine — —«

Men hun sov ikke mere. Hun var død.

Alt havde Jørgen Malthes tænkt, kun ikke det, kun ikke det. Han havde ikke Rum for den Tanke, den trængte paa, den sprængte sig Vej, den fyldte, saa alt andet bristede.

Jørgen saa paa Myrten — der stod den og ventede paa at flettes i Brudekrans til Regine, og Solen skinnede.

Han rev et Blad ud af sin Lommebog og skrev derpaa:

»Jomfru Regine Svendsen er min Trolovede. Sænk os i samme Grav, i samme Kiste.

Jørgen Malthé,
Købmand i Aalborg.«

Papiret lagde han paa Sybordet og satte Regines Fingerbøl derpaa, at det ikke skulde flagre bort. Saa kyssede han Regines Mund og Øjne, trak Sjalet sammen om hendes Skuldre og gik ned paa Gaden. Men det svimlede for ham, og han syntes, Husene gled og gled, som Drenge paa Isbaner. Han kom ind i en Klædebod og bad om Baand til at binde en Brudekrans paa. Man lo og sagde, det hed Virer, saa fik han da Virer og fandt atter Huset, men maatte krybe opad Trapperne, og endda flyttede de sig for hans Hænder.

Regine sad roligt i Stolen, og Myrten stod roligt i Karmen, og Solen skinnede ind. Jørgen tog Traad i Sykurven, nappede Myrter af Træet og blev ved til Stammen

og de krogede Grene var ganske nøgne. Svimmelheden var ovre, han følte sig ung og stærk. Af og til klappede han nænsomt Regines kolde Hænder, der laa halvt foldede i Skødet, af og til snakkede han lidt ud i Vejret eller hen til Regine, men hverken ventede eller ønskede Svar.

Saa begyndte han med famlende Gammelmandsfingre at sno Myrtekvistene fast om de flade Virer, men kunde ej rigtig faa Bugt med Arbejdet, og dog syntes han, det gjaldt Livet at komme til Ende dermed, før Solen gik ned.

Papiret under Fingerbøllet laa fast nok, han saa det, men havde glemt, hvad det Papir indeholdt. Det snurrede og rullede inde i hans Hoved, han saa Vandmøllerne for sig og hørte det hvide, skummende Vand styrte mod Hjulet.

Og Regine og han vilde sidde de lange Aftener under Lindetræet i Møller Paps Gyde

Han var blot kommen fire Tommer hen paa Kransen, da Vire og Myrter og Traad faldt ham af Hænderne, og han lænede sig tilbage i dyb Søvn.

Solen gik ned for sidste Gang.

LAMPEN

For den ene Ende af den lange Gang var Vindue mod Øst, for den anden Ende var Vindue mod Vest. Deraf kom det, at Sol og Lys flød om i Gangen den hele udslagne Dag. Og deraf igen kom det sagtens, at alle de Gamle fandt Behag i at tage deres Motion i den Gang.

For Resten havde de en firkantet Gaard med Bænk om et udgaaet Træ, men de Gamle holdt ikke af at gøre de mange Drejninger, hvis de fulgte Udkanten, og hvis de gik omkring Bænken, blev de svimle i Øjne og Ben.

Tyve gule Døre med hvide Nummerplader vendte ud til Gangen. Foran hver

Dør laa en lille Sivmaatte, under hver Nummerplade sad et lille Visitkort med et lille Navn paa. Nummerpladen var temmelig stor, krænkende stor, men den regerede. Stundom døde et lille Navn ganske stille ud af Stiftelsen og ud af Verden; Numret døde ikke, det var, det blev, det regerede.

Inde bag de tyve Døre levede tyve gamle, fattige Jomfruer med tyndt Haar og tynde Stemmer. Frøkner kaldte de sig, Jomfruer var de, fattige skulde de være — det var deres Adkomst til Stiftelsen.

I hver Stue var en Alkove, lidt snæver, lidt mørk, omhængt med brune Kat-tunsgardiner, der gik i Vadsk hver tredje Maj Maaned. Saa længe Vadsken stod paa, i fjorten Dage nøjagtig, følte de tyve Jomfruer sig underlig nøgne.

Om Natten brændte en lille Bliklampe ude i den lange Gang. Saadan en lille, blank Bliklampe med mindre Flamme end

en god Tændstik. Den hang ensom og stille.

Kun nu og da gled en klar Stjerne langsomt over Ruden mod Øst, eller en hvid Maanestraale skraaede ind og pirrede ved Mørket. Hvor Bliklampens Lysning ikke naaede, var der mørkere end ude under Himlen.

Selv Nøglehullerne var sorte. De gamle Jomfruer laa jo i deres snævre Alkover — de havde ikke Lov at brænde Lys efter Klokken ti.

Lampen kunde gerne liste sig til at gaa ud, og ikke en Sjæl skulde opdage det; men den kendte sin Pligt, og den blev paa sin Plads.

For at holde sig vaagen, maatte den synge, men det blev den ogsaa ked af og gav sig saa til at lytte. Den havde vænnet sig til at høre skarpt — engang skelnede den ikke Fluens Surren fra Biens Summen — nu kendte den hver Lyd, der var til. Den hørte de Lyde, der spindes af Stilhed,

de Lyde, der gror ud af Natten, de Lyde, der hænger tilbage i Luften, naar Dagen længst er gaaet ind. For selv om Dagens Støj søger at smutte bort med Skyerne, bliver der altid Ekkoets Ekko tilbage.

Lampen hang og fik Forstand af at lytte.

Først og fremmest hørte den efter, hvad der foregik paa den anden Side af Gangens Murværk, inde i Kamrene. Den kendte usvigeligt nøje de tyve Jomfruers Aanddrag, deres lille, lemfældige Snorken, deres pibende Hoste, deres smaa Suk, deres Venden og Drejen sig i de tunge Dyner.

Jomfruen inde i fem var ligesom mere ræd for Natten end de andre. Mindst tre Gange hver Aften, medens hun klædte sig af, lindede hun Døren for at se, om Vaagelampen nu ogsaa var tændt. Hun ønskede vist, den kunde gøre som en Pladshund, om noget kom paa. Til sidst kiggede hun gennem Nøglehullet, inden hun satte Papirstutten i. Hendes Blufærdighed forbød

hende at lade Lampen vide noget om de forlorne Krøller, der sov paa en Stol ved Sengen. Den vidste meget god Besked, men lod som ingenting — hun var jo et skikkeligt Skrog, var hun.

Ufredsuglerne derimod i tretten og femten kunde den ikke fordrage. De laa der og snorkede med Vilje som paa Tælling, men ikke i Takt, den ene højere end den anden, den ene vilde gerne ødelægge den andens Nattero. Om Dagen var de lige saa lede, de Ugler; naar tretten sov til Middag, satte femten sin Spilledaase i Gang, og naar femten læste Avis, drillede tretten sin Papegøje for at faa den til at skringe.

Jo, det var et nydeligt Menneskepar, tænkte Lampen.

Sukkemalene i seks var da heller ikke af de morsomste, for enten hun snorkede, hostede, lo eller spiste, saa sukkede hun, som om alle Verdens grueligste Synder laa og bed i hendes Samvittighed. Og saa vidt Lampen vidste, var hendes eneste

Grund til Sukkeriet den, at hun i sin Ungdom havde haft Kopper og desaarsag ikke var bleven gift. Men alle Mennesker behøvede da ikke at giftes, mente Lampen, den havde nu altid været alene.

Paa den anden Side var det egenlig lidt udelikat af Jomfruen i fjorten, at hun laa og skoggerlo midt i den stille Nat ved Tanken om en morsom Histore, hun forgangen Dag læste i Avisen.

Man skulde hverken sukke, snorke eller le, man skulde sove, skulde man, mente Lampen, den var temmelig søvnig selv.

Naar alt kom til alt, var Kaffefem maaske den rareste af dem alle tyve. Hver Nat sov hun saa lydløst som en Edderkop med Kaffekanden i sine Arme, og hver Dag spadserede hun op og ned i den lange Gang og skænkede Kaffe til sig selv i et Fingerbøl. Somme Tider var hun ikke til at drive til Middagsmaden, hun vilde ikke slippe den vel-

signede Kaffesmag. Hun førte ikke Sladder, hun levede kun med og for sin Kaffe-kande og sit Fingerbøl. Lampen glemte ikke, at hun en Dag sagde: Skaal til den.

Der foregik meget i den lange Gang, men der skulde komme til at foregaa endnu mere. Lampen elskede Oplevelser; den vilde gerne overvære baade Ildebrande, Tyvejagter og Revolutioner. Den kom da ogsaa til at opleve et rigtigt Oprør, som den senere, da den hang glasløs og bulet i Køkkenet hos en Rengøringskone, aldrig glemte. Oprøret betød for den, hvad Revolutionen i Frankrig betød for Kongedømmet. Den gik ud af Sagaen, mistede sin ophøjede Stilling, sin nedarvede Magt, sin Glans, alt.

Ganske vist, der blev ikke skudt med skarpt, saa Arme og Ben røg af Folk og man vadede i Blod, men for Lampen var det Døden, og grueligt var det. Jomfru-

erne fyrede med Ord i Stedet for Kanoner og var ladede med Arrigskab i Stedet for Krudt. De baade hvæsedede og fattede og spruttede — undtagen naturligvis Kaffefem, gode, gale Kaffefem. Hun gik rundt og forsynede Hæren med styrkende Drikke af et Fingerbøl, det var nu hendes Hverv. Da Oprøret var forbi, anede hun ikke, at det havde fundet Sted.

Det hele kom af en Ubetydelighed, af en Arv, tilmed en lille Arv.

Jomfruen inde i elleve læste i Avisen — hun var saa graadig i Fingrene og snappede altid Avisen først —, at afdøde Pastor Jensens nylig ved Døden afgaaede Datter havde skænket den Sum af fem Hundrede Kroner til Jomfrustiftelsen. Straks, hun læste det, blev hun meget glad og syntes ligesom at føle de runde Sølvpenge mellem sine Fingre. Tænkte man sig de Penge omsatte i Kaffe og Kandis, blev det noget svimlende dejligt.

Nyheden gik med Avisen fra Jomfru til Jomfru, og enhver følte sig som Ejer af Summen og lagde Planer for dens Anvendelse.

»Vi skal vel for Resten deles om den!« sagde en.

»Ja, det skal vi vel ogsaa!« sagde en anden og blev sur i Øjnene.

Nu skrumpede Pengene pludselig lovlig meget ind.

De prøvede paa at dele Summen i Hovedet og paa Papir. Tyve ind i fem Hundrede var vist en meget svær Gang, og enhver fik derfor et Tal ud, der stemte med hendes Regnebegreber, men ikke artede sig vel overfor de øvrige. Man samledes da alle hos elleve, der var en Slags Ophav til Arven, eftersom hun først opdagede den i Avisen, og hos hende blev det uomstødelig slaaet fast, at tyve ind i hundrede er en Femgang, og fem Gange fem er femogtyve — altsaa femogtyve Kroner til hver.

Femogtyve Kroner til hver!

Ufredsuglerne tog Sukkemalene fra seks og Kaffefem i Haanden og dansede Kringlekrans med hverandre, til Stuen sejlede.

Jøsses, jøsses, femogtyve Kroner var alligevel mange Penge!

Inderst inde fandt de det baade dumt og løjerligt, at Pastor Jensens ved Døden afgaaede Datter vilde forære saadan et Mylder af Penge bort, men det blev da hendes Sag.

Fire og tolv satte sig til at sy hvide Poser af gamle Lommeklude, deri skulde deres Arvepart gemmes. Skade blot, at Penge ikke kunde yngle som Hundestejler og Høns.

Hele Stiftelsen ventede, Lampen ventede med. Den tænkte sig det nærmest saadan, at Hoveddøren sprang op med et Brag, og ind trillede, sprang og vimsede de blanke Penge, hoppede op ad Trapperne og trillede hen ad Gangen og blev

liggende i skinnende Hobe foran hver Dør.

Alt ventede, alle ventede — der skete intet.

Ikke saa meget som et Muk hørte de til Arven. Jomfruerne trykkede sig lidt ved at gaa til Forstanderen, der var en meget striks Herre med Guldbriller og faa Ord, men omsider maatte de til det.

»Kommer ikke mig ved,« sagde han, »kommer slet ikke mig ved! Har man læst sin Avis rigtigt, vil man have set, der staar, at Magistraten forvalter Pengene og anvender dem efter Jomfrustiftelsens Tarv!«

Forstanderen og Guldbrillerne gik.

Magistraten forvalter Pengene og anvender dem efter Jomfrustiftelsens Tarv!!!

Man havde maaske læst de underlige Ord, men man havde da rigtignok ikke forstaaet dem og forstod dem heller ikke nu.

Magistraten! Det var jo den, som brækkede Gaderne op, saa man ikke engang kunde lirke hen i Guds Hus uden at risikere sine gamle Lemmer, og Hullerne i Jorden fyldte den op med Gasrør og med Vandrør og med Kloakrør og med alle mulige Slags Rør, som intet tænkende Menneske kunde begribe, hvad skulde gøre godt for.

Magistraten proppede og stoppede Jorden med sine Rør, som var det en Julekage, der skulde spækkes med Rosiner, men bare til ingen Verdens Nytte.

Magistraten plantede Lygtepæle i Rende-stenene, for at Byens Gadedrenge kunde have noget at gøre Løjer med og klavre op i. Nylig havde Magistraten saagar bygget et Vandtaarn. Et Taarn til Vand! Var det endda et Kar til at samle Regnvand i, hvis Brøndene og Posterne løb tomme, men et Taarn, hvori Vandet fra Jordens dybe Kilder skulde hejses op —

nej, det var næsten utroligt, hvad en Magistrat kunde hitte paa!

Og hvor kom Pengene fra til alle disse Udskejelser, hvor kom de fra?

Sæt — — —! var der saa en, der tænkte.

Sæt — — —! var der saa en anden, der tænkte.

Og alle Jomfruerne undtagen Kaffefem gik med et frygteligt »Sæt!« i Hjertet.

Ja, sæt Magistraten havde forgrebet sig paa Pastor Jensens ved Døden afgaaede Datters fem Hundrede Kroner!

Inden Solen den Dag gik ned, var de Gamle overbeviste om, at Magistraten for deres Penge havde givet Byen baade Gas og Vand og Brolægning og Kloaker.

Hidtil havde det moret dem at se Lygte-tænderdrengene i Mørkningen fare om med den lange Stang fra Lygte til Lygte, indtil de skinnede ned ad Gaden som en dobbelt Række blankt pudsede Messing-

knapper. Nu voldte Drengenes Færd dem kun Pine.

Det var baade overflødigt og anstødeligt med den Masse Belysning, der ligesom opfordrede Folk til at sværme om i Garderne i Stedet for at sidde hjemme i deres Stuer og bestille noget.

Avisen blev liggende paa Maatten, hvor Aviskonen havde lagt den, ingen gad samle den op.

Lampen var ikke tændt og kunde alt-saa ikke se; men høre kunde den, og den hørte.

Op og ned i Gangen hastede de tyve Jomfruer. Deres graa Kjoler skrattede, deres Kludesko slæbte, det knagede i deres Ledemod. De hviskede i Munden paa hverandre.

Det var for galt, det var dog virkelig for galt!

Ellers plejede de at gaa saa pænt med de gamle Hænder under Stiftelsens blaa Forklæder for at holde Varmen; nu fæg-

tede de med Armene og rendte imod Muren.

Men eftersom Mørket om dem blev tættere, faldt ogsaa Stilheden over dem. Nu hørte Lampen kun en underlig Lyd, som om store Fugle fløj op og ned, baskende med Vingerne, stridende for at slippe ud. En Stund efter blev de endnu mere tavse, da var det, som om et Tog af langsomme. dødtrætte Skygger sneg sig forbi.

Lampen blev tændt.

Hvor saa de udmattede ud, de gamle Jomfruer, nu da den store Beslutning var taget! I Mørke var de blevet enige, nu skammede de sig, da Lampen roligt saa dem i Øjnene. De lagde Fingeren paa Munden, Tavshed med det, som var sket, Tavshed med det, som skulde ske.

Uge gik efter Uge. En unaturlig Stilhed laa over Jomfrustiftelsen. Ingen spadserede i den lange Gang uden Kaffefem.

Det var i December. Til første Nytaarsdag skulde de vente, maatte de vente, men da var Sejren dem ogsaa vis.

Hele December Maaned tilbragte de med at finde Maden uspiselig, Sengene haarde, Kakkellovnene slette, i det hele taget Behandlingen overmaade krænkende ussel. Men de talte ikke om det. De skrev Synderegisteret op i deres svækkede Hukommelser og havde stort Mas med at passe paa Opskriften.

Første Nytaarsdag var ellers Dagen til Festernes Fest. Da gjorde Byens Biskop i egen Person Visit i Jomfrustiftelsen og talte aldeles nedladende og venligt til alle de gamle Jomfruer, han kunde overkomme.

Det var hans Vane at besøge en enkelt paa Stuen — Nummeret skrev han saa op for ikke at gaa til den samme næste Aar — og hilse paa de øvrige, der »tilfældigt« opholdt sig i den lange Gang, naar han gik forbi.

Den, hans Besøg gjaldt, fik ligesom et Ridderslag og blev kaaret til det kommende Aar at være Hædersgæst ved Kaffegilderne, at have afgørende Mening i Tvivlsspørgsmaal og stille de Trætter, der naturnødvendigt maatte opstaa indenfor denne lille Stat i Staten.

Men da alle Jomfruer havde Lov at haabe, og da ingen vidste, at han skrev op, paa hvilke Stuer han havde været, lavede de alle efter Evne til Fest. Saaledes stod der i hver Stue en lille Pægleflaske med Kirkevin, det fineste, de kendte, og to smaa Snapseglas, for hvis Biskoppen vilde drikke det nye Aar ind. Den Jomfru, der blev den heldige, trakterede bag efter med Resten af Kirkevinen, men de øvrige Jomfruer satte Proppen i Flasken og gemte den til næste Aar i det øverste Rum i Kakkelovnen, hvor den hver Dag blev ophedet og hver Dag afkølet.

Nytaarsaftens Gaasemad var rar nok, men Nydelsen blev noget splittet ved For-

ventningen om næste Dags Fest. I alle tyve Kamre blev det bedste Tøj og den pæneste Kappe lagt frem, og der blev sovet daarligt den Nat. Lampen syntes, der var en god Del Skaberi i de Forberedelser; thi saa vidt den kunde se med sine halvblinde Dagsøjne, var Biskoppen kun et Menneske og ikke engang hverken højere eller drøjere, end Mennesker er flest.

At de nu gad sidde der og lave Kvædekerne vand med Sukker i, for at Haaret kunde se ud, som om det var smurt over med Gummi — eller at de gad trække i stivede Skørter, som Biskoppen slet ikke fik at se.

Men denne Nytaarsaften, da Lampen var tændt for at vaage over de Sovende, lirkede det ved alle tyve Døre, og ud listede alle tyve Jomfruer med Kvædevand i Haaret og Nattrøjer og strikket Sjal over Nattrøjerne. Endnu en Gang aftalte de, hvad de havde aftalt hver Dag i den sidste Maaned inde i Kamrene.

De var formelig utaalmelige — nu skulde det snart faa en Ende, om de saa i Flok og Følge skulde forlade denne Stiftelse og søge til Fattiggaarden. Saa kunde Stiftelsen se, hvor den fik Jomfruer fra. De begyndte at blive højroastede, Galden kogte op i dem. Nu dansede Byens Fattige om et stort Juletræ, som Magistraten, den evigt ødsle Magistrat, havde bekostet. De var saa rart mætte selv, at Tanken om de Fattiges fede Magistratsrisengrød med tilhørende Flæskesteg gjorde dem vilde.

Lampen gav sig til at sprutte og opnaaede derved sin Hensigt at skræmme dem i Seng.

Saa meget havde den erfaret, at den ene af Ufredsuglerne, hende med Spilledaasen, var bleven udset til Ordfører.

Den Nat hang Lampen og spekulerede over Menneskenes Daarskaber, den følte ved sig selv, at var den bleven Konge eller Borgmester, skulde den have kunnet

styre Land og By og Mænd og Kvinder ganske anderledes godt, end det nu blev gjort.

Nytaarsdag var det Snevejr, og Klokkerne kimede til Kirke og fra Kirke, Lampen hang og døsede, hang og drømte, faldt i Søvn. Den vaagnede ved, at Gangkonen tændte den.

Saa havde Biskoppen altsaa ikke været der. Men nu kom han.

Det gik i Trappen, alle Døre sprang op, alle Jomfruerne kom ud og blev staaende paa Maatten. Biskoppen kom langsomt imod dem; de nejede dybt, to, tre Gange. Han sagde sin Nytaarshilsen ud over dem alle og vilde banke paa en Dør, men Ordføreren traadte ham i Vejen.

Med skælvende Knæ og glippende Øjne stod hun og trippede og begyndte hviskende at forklare.

De andre vilde høre med, de sneg sig nærmere med Haanden som Høretragt for Øret. De begyndte ogsaa at hviske

med. En, to, tre raabte alle tyve op mod den forbløffede Biskop. De galede og skræppede i et Kor, saa selv Lampen blev syg ved den Støj.

De vilde bede om en anden Magistrat, have deres Arv udleveret, lægge Sag an mod Magistraten, have den domfældt for Tyveri og meget mere.

»Jeg forstaar Dem ikke, mine Damer, jeg forstaar Dem ikke!« sagde Bispen.

En behjertet Jomfru hentede Avisen, som det hele stammede fra.

»Her er jo bælgmørkt!« sagde Biskoppen og søgte hen under Lampen for at se. »Elendig Oplysning!« sagde han og læste.

Saa nikkede han med Hovedet, det begyndte at dæmre for ham, og han spurgte dem grundigt ud.

»Kære Venner,« sagde han saa, »Magistraten forrenter Pengene med, lad os sige fire Procent. Det giver tyve Kroner om Aaret i alt. Da Gavebrevet først er

udstedt i November, løber der ikke Renter paa til Udbetaling før Juni Termin, og hver af Dem kan da faa akkurat halvtreds Øre til et halvt Pund Bønner!«

Jomfruerne maabede — de faldt fra en Højde og slog sig slemt i Faldet.

»Men,« vedblev han, »her staar jo intet om, at de skal udbetales, de skal blot forvaltes efter Stiftelsens bedste Tarv. Nu kunde det jo tænkes, at Stiftelsen havde et eller andet behov, som De alle nød Gavn af, og det vilde da være rimeligt, at Pengene gik dertil. Skulde De have Ønsker i nogen bestemt Retning, vil det være mig en Glæde at lade et Ord falde derom hos Borgmesteren!«

Det snøftede rundt om ham, alle de gamle Jomfruer stod og græd i deres rene Forklæder.

Han fik saa ondt af det for dem i deres store Sorg og fandt paa at sige noget, som nok skulde lede Tankerne ad andre Veje.

»Jeg kom ellers,« sagde han, »med Bud fra min Hustru, om ikke alle vore kære, gamle Venner her i Stiftelsen vilde gøre os den Fornøjelse at drikke The i Bispegaarden i Morgen Aften. Saa tænder vi Julens Træ for sidste Gang!«

Hænderne slap Forklæderne, Mundene gabede, Øjnene lo. Var dette Sandhed? det var jo, som om alle Salighedens syv Porte sprang op for dem!

Drikke The i Bispegaarden, komme til Juletræ hos Biskoppens egen Kone! Det var det fineste, der kunde ske. Det var saa fornemt, at ingen mindedes nogen Sinde at have haft en saa fornem Drøm.

»Altsaa er det en Aftale! Min Vogn henter Dem naturligvis, men De undskylder, at det bliver i flere Gange, da den kun rummer fire!«

Nu nejede de ned til Jorden. Efter Kongens Guldkaaret var Bispens Vogn det fineste Køretøj i Verden.

Lampen hang og blev helt misundelig; den ønskede, man vilde tage den med som Vognlygte. Men nej!

Biskoppen gav Haand til alle Jomfruerne og vilde til at gaa, da han fik en Idé:

»Kære Venner, tænk, om De kunde faa et stort, klart Gasblus her paa Gangen i Stedet for den slemme, gamle Lampe! Var det ikke fornøjeligt? Det maa De kunne faa for Renterne, er jeg vis paa. Det vilde tage sig ud!«

Biskoppen var borte, men de tyve Jomfruer stod endnu paa samme Plet, og lige med eet, uden at de vidste af det, begyndte de at synge med deres tynde, rystende Stemmer: »Dejlig er den Himmel blaa!«

Det var Biskoppen og Biskoppens Vogn og Biskoppens The og Biskoppens Juletræ, de tænkte paa.

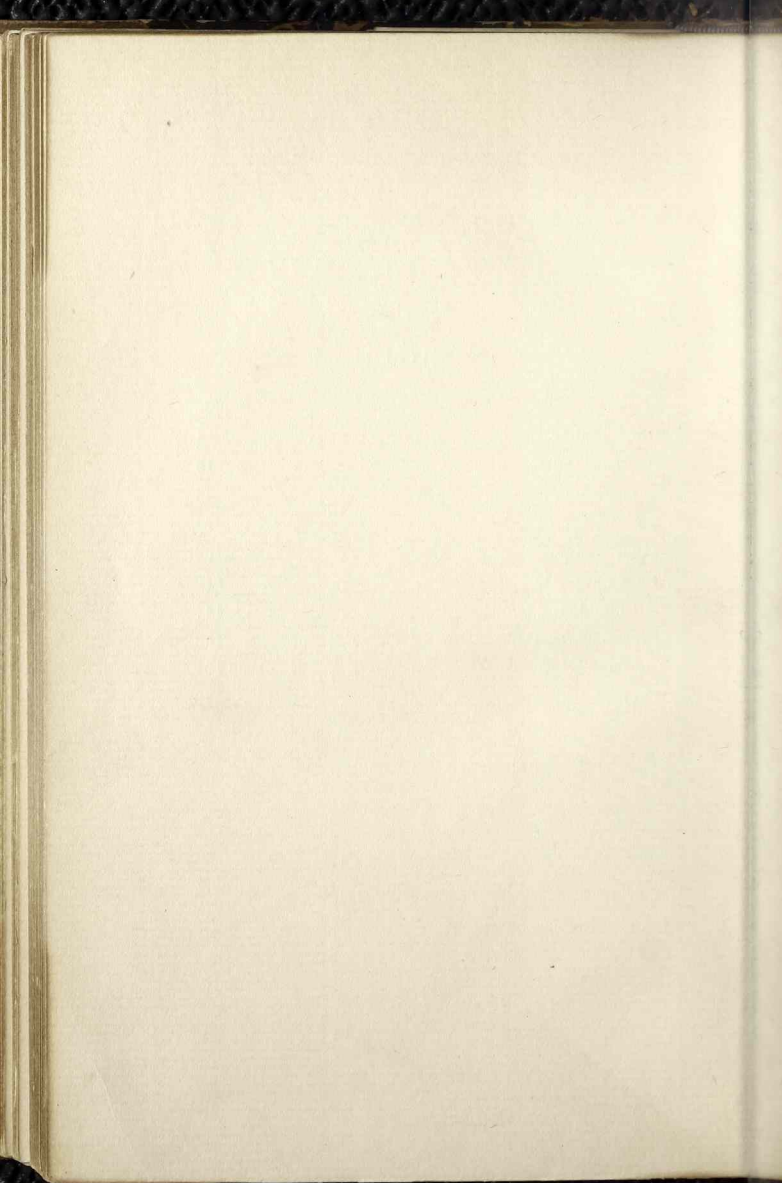
Og saa paa et stort, klart Gasblus.

Men Lampen græd, saa det dryppede fra den, og deri saa Jomfruerne kun en Grund mere til, at den elendige Tingest blev afskaffet.

Den Nat kørte de alle sammen oppe i Skyerne i Biskoppens Vogn.

INDHOLD

	Side
Oline Franke	1
Præstens Datter	19
Kongen kommer	48
En Flugt	73
Lille Svenningsen	103
De Gamle	119
»Hjemfalden«	146
Frøken Severine	163
Myrtetræet	191
Lampen	228

Tidligere udkom:

KARIN MICHAËLIS

BARNET

2det Oplag. 2 Kr. 50 Øre.

Herman Bang: Fru Michaëlis havde sikkert Krav paa med »Barnet» at have vristet Forældrenes Bogskabe op. Der er i hendes Bog saa meget at lære, og mange kan paa disse Sider stirre deres eget Liv ind i dets Ansigt. *»København».*

Edv. Blaumüller: Bag denne Skildring af et Barn, »som alle Mennesker elsker» — Ordene lyde næsten som en Spaadom for Andreas digteriske Eftermæle — ligger som det sidste, man bliver var, et Par store spørgende og bedrøvede Øjne, og et Hjerte, der skælver sygt i Kravet om Kærlighed mellem Far og Mor. Med ypperlig, varm og frodig Tone er dette lille, sære, urolige forpinte Menneskebarn skildret. Men hendes Navn er selve Livets Alvor.

»Berl. Tid».

Poul Levin: . . . Dette er Bogen, som man helst i dæmpede Ord skulde friste mange til at læse. Først for det rent Digteriskes Skyld. Men dernæst for den tavse Læres Skyld, den rummer . . . Bogen er et Kunstværk, thi den rummer Livet. *»Politiken».*

Alb. Gnuetzmann: »Barnet» griber, rører, fængsler og syssel-sætter Tanker længe efter, at man har læst den. Og den viser sin Forfatterindes Evner, som længe har været utvivlsomme i hendes stærke og hede Fantasi og hendes uforfærdede Dristighed — viser dem beherskede af en moden og forklaret Kunst. *»Dagbladet».*

F. B. i Nationaltidende: Hvor er dette ikke Altsammen op-fattet og gengivet med den fineste og ægteste Kunst og den varmeste og inderligste Følelse. Og hvor ypperligt er det ikke i faa Streger lykkedes Forfatterinden gennem »Barnet»s Ord at aftegne Forældrene. . . Fru Michaëlis Bog er formet med en fast og klar Kunst, der aldrig glider ud i det sentimentale og som netop derfor virker gribende og betagende paa Læseren.

Tidligere udkom:

KARIN MICHAËLIS

LILLEMOR

2det Oplag. 3 Kr.

Paa hver Side af de Blade, hvoraf Bogen bestaar, finder man de tindrende Enkeltudtryk, hvori alene den fødte Digter mægter at fæstne sin Tanke. Med en beundringsværdig Fantasiens Styrke er det fra første Færd udkastede Billede fastholdt i Følelse og i Stil. Og med en fuldkommen Finhed slynger Ninas vaarstraalende Kærlighedshymne sig om Søsteren Marthe Fangels tomme og sorgfulde Skæbne. Ogsaa »Lillemor« er en Digers Værk. Et Digterværk tilmed, hvis ydre Sukces er paa Forhaand givet. Den store Læseverden vil hastigt flokkes om denne Bog.

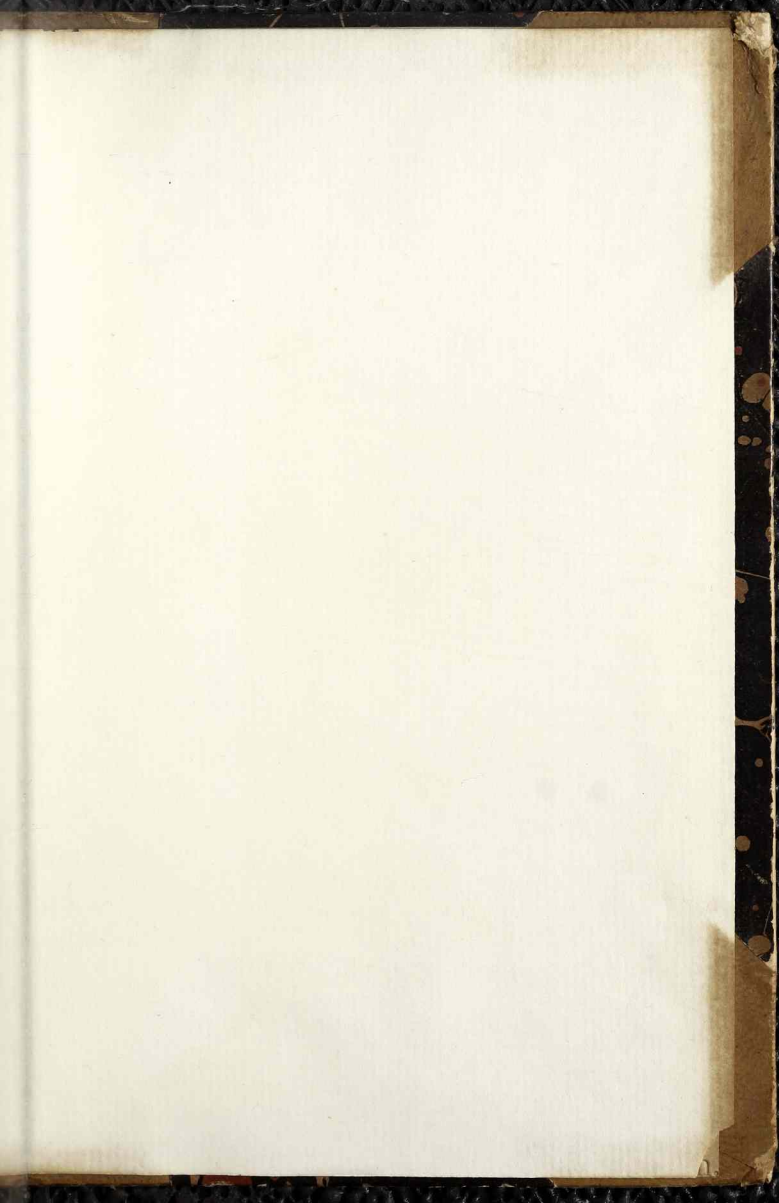
Herman Bang i »København«.

Fru Michaëlis bliver sikrere og sikrere i sin Kunst, for hver Gang hun skriver. »Barnet« var en betydelig Bog, og denne er maaske endnu betydeligere. Der er neppe nogen Tvivl om, at hun vil naa meget vidt.

»Berl. Tid.«

. . . Et Kunstværk, skrevet med den yderste Energi og temperamentfuld Anspændthed. Lillemors Breve er skrevne med en forbløffende Evne til at finde det dybest gribende Ord. Og som Mod-sætning har saa Fru Michaëlis anbragt et muntert Pigebarns, Søsterens fortryllende Ungpigebreve og Hvedebrodsdags-Epistler. Disse er lige saa ejendommeligt formede i himmelhøj Glæde og allerkæreste Vildskab. Lutter Roser og Solskin mod Hedens Forvisningskulde. Sandsynligvis vil Fru Michaëlis Bog gøre stor Opsigt og stor Lykke. Den fortjener at læses af alle. Den straalere af Talent, og Forfatterinden staar her højere end nogensinde.

»Politiken«.

Joh. Olson.

